

ΤΕΙ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
Η ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ Ε.Ε.
ΠΛΑΙΣΙΟ – ΣΤΟΧΟΙ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ

ΟΙ ΣΠΟΥΔΑΣΤΕΣ
ΣΠΑΝΟΠΟΥΛΟΣ ΑΓΓΕΛΟΣ
ΣΤΑΘΑΤΟΥ ΕΥΑΝΘΙΑ
ΤΣΟΥΜΑΡΗ ΒΑΣΙΛΙΚΗ

ΠΑΤΡΑ 2017

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ.....ΣΕΛ 5

ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....ΣΕΛ 6

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....ΣΕΛ 7

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 ΔΟΜΗ ΤΗΣ Ε.Ε

1.1 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ.....ΣΕΛ 9

1.2 ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ Ε.Ε ΘΕΣΜΟΙ ΣΕΛ 11

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ Ε.Ε ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ

2.1 2014 ΑΡΧΕΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ.....ΣΕΛ 14

2.2 ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ & ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ..... ΣΕΛ 15

2.3 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ..... ΣΕΛ 17

2.4 ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΑΚΕΣ & ΔΙΑΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ..... ΣΕΛ 18

2.5 ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ ΧΩΡΙΣ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΥΣ.....ΣΕΛ 18

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ-ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟ

3.1 ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΟ ΤΑΞΙΔΙΣΕΛ20

3.2 TIME SHARING.....ΣΕΛ 27

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΩΘΗΣΗ

ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΤΗΣ Ε.Ε

4.1 ΒΙΩΣΙΜΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣΣΕΛ 29

4.2 ΕΝΝΑΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ.....ΣΕΛ 32

4.2.1 ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣΣΕΛ 32

4.2.2 ΗΛΙΚΙΕΣ 55-80.....ΣΕΛ 33

4.2.3 ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ.....ΣΕΛ 35

4.3	ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ.....	ΣΕΛ 37
4.3.1	ΞΕΝΑΓΟΙ	ΣΕΛ 38
4.3.2	ΘΑΛΑΣΣΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ –ΚΡΟΥΑΖΙΕΡΕΣ.....	ΣΕΛ 40
4.3.3	ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΟΔΙΚΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ.....	ΣΕΛ 44
4.4	ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ.....	ΣΕΛ 46
4.5	ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΜΕ ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΤΗΤΑ.....	ΣΕΛ. 48
4.5.1	ΑΚΤΕΣ.....	ΣΕΛ 50
4.5.2	ΝΗΣΙΑ.....	ΣΕΛ 56
4.6	ΚΟΙΝΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗΣ.....	ΣΕΛ 57

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ ΤΗΣ ΕΕ

5.1	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ.....	ΣΕΛ 62
5.1.1	ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	ΣΕΛ 60
5.1.2	ΤΑΜΕΙΟ ΣΥΝΟΧΗΣ.....	ΣΕΛ 64
5.1.3	ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ.....	ΣΕΛ 64
5.1.4	ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ.....	ΣΕΛ 65
5.1.5	ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΘΑΛΑΣΣΑΣ ΚΑΙ ΑΛΙΕΙΑΣ.....	ΣΕΛ 67
5.1.6	LIFE.....	ΣΕΛ 69
5.1.7	HORIZON.....	ΣΕΛ 71
5.1.8	COSME.....	ΣΕΛ 74
5.1.9	CREATIVE EUROPE.....	ΣΕΛ 76
5.1.10	ERASMUS.....	ΣΕΛ 78
5.1.11	ΔΣΠΕ.....	ΣΕΛ 80

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6 ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΤΗΣ Ε.Ε ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ

6.1	ΔΡΑΣΕΙΣ ΕΞΕΛΙΞΗΣ.....	ΣΕΛ 82
6.1.1	ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ ΤΟΥΡΙΣΤΩΝ.....	ΣΕΛ 83
6.1.2	ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ.....	ΣΕΛ 83

6.1.3 ΕΠΙΜΗΚΥΝΣΗ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΔΙΑΚΟΠΩΝ	ΣΕΛ 85
6.2 ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΗΣ ΔΕΣΠΟΖΟΥΣΑΣ ΘΕΣΗΣ ΤΗΣ Ε.Ε.....	ΣΕΛ 86
6.3 ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΥΠΑΓΟΡΕΥΣΗ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΣ.....	ΣΕΛ 89
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	ΣΕΛ 92
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	ΣΕΛ 95

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Αρχικά θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε θερμά τον επιβλέποντα καθηγητή μας ,κύριο Παναγόπουλο Αναστάσιο, για την αμέριστη βοήθεια και την θετική του διάθεση.

Είναι για εμάς ζωοδόχος δύναμη.

Επίσης θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε τις οικογένειες μας, για την υποστήριξη και την κατανόηση τους κατά τη διάρκεια της εκπόνησης αυτής της πτυχιακής , καθώς επίσης και όλους όσοι με τις γνώσεις και τις αξιότητες τους ήταν δίπλα μας προκειμένου να ολοκληρώσουμε την εργασία μας.

Δεν θα μπορούσαμε βέβαια να μην θυμηθούμε την αξιότιμη κυρία Δροσοπούλου ή οποία με πραγματικά περίσσιο ενδιαφέρον και εβδομαδιαία υπενθύμιση μας ένωσε και μας έδωσε την ευκαιρία να περάσουμε από την κατηγορία των τελειοφοίτων στην κατηγορία των πτυχιούχων μετά από 25 χρόνια.

Με εκτίμηση και σεβασμό

Άγγελος_ Βασιλική_Ευα

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Ο Τουρισμός αποτελεί έναν από τους βασικότερους τομείς παραγωγής πλούτου για όλη την Ευρώπη, συντελώντας στη διάδοση των πολιτισμικών στοιχείων μεταξύ των λαών και στην σύναψη σχέσεων, σε επίπεδο εξωτερικής πολιτικής αλλά και σχέσεων κατανόησης και φιλίας.

Σκοπός της παρούσας εργασίας, είναι να προσδιορισθεί και να αναπτυχθεί η πολιτική της ΕΕ για τον τουρισμό μέσα από την εκπόνηση στρατηγικών σχεδίων, χρηματοδοτικών και εκπαιδευτικών προγραμμάτων, όπως τα έχει προωθήσει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή από την ημέρα ίδρυσης της ΕΕ μέχρι σήμερα έτσι ώστε να διατηρηθεί η ηγετική θέση της Ευρώπης στον παγκόσμιο τουριστικό χάρτη.

Αφού αναφέρουμε τα όσα ισχύουν μέχρι τώρα, θα διαπιστώσουμε την ανάγκη της Ευρωπαϊκής Ένωσης να αποφασίσει το σχεδιασμό μιας κοινής στρατηγικής για τον τουρισμό, ο οποίος θα απορρέει από τα ίδια τα κράτη -μέλη και θα αναδεικνύει τους διάφορους εθνικούς σχεδιασμούς σε πανευρωπαϊκό επίπεδο, έχοντας σαν στόχο την προβολή των ευρωπαϊκών τουριστικών προϊόντων (και) σε καινούργιες αναδυόμενες αγορές.

Ουσιαστικά μιλάμε για πρωτοβουλίες με στόχο την βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, την προαγωγή της βιώσιμης ανάπτυξης του τουρισμού, την επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου και την ανάγκη περαιτέρω επαγγελματικής εξειδίκευσης, δεδομένου ότι ο τουρισμός συμμετέχει περίπου κατά 5% στο ΑΕΠ της ΕΕ και απασχολεί περίπου το 5,2% του συνολικού εργατικού δυναμικού.

Δική μας εκτίμηση είναι, ότι η προσπάθεια για μια ενιαία αναπτυξιακή κατεύθυνση των **K-M** της ΕΕ στον Τουρισμό και μια ενιαία και συνολική εικόνα της τουριστικής Ευρώπης αποτελεί ένα ρεαλιστικό ενδεχόμενο, που ευχόμαστε να υλοποιηθεί άμεσα, ώστε να προσφέρει μια πρόσθετη προοπτική ανάπτυξης στην Ευρώπη με τα τόσα πολλά οικονομικά και πολιτικά προβλήματα.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο Τουρισμός αποτελεί μια οικονομική , κοινωνική και πολιτιστική δραστηριότητα που έχει εξελιχθεί σε μια από τις σημαντικότερες βιομηχανίες παγκοσμίως, αποτελώντας παράγοντα ανάπτυξης και απασχόλησης. Για πολλές εθνικές οικονομίες θεωρείται πρωταρχική παραγωγική διαδικασία που λειτουργεί ως βασική πηγή εισοδήματος

Η Ευρώπη με την ιστορία της, τα ποικίλα αξιοθέατα και με την ποιότητα των τουριστικών υπηρεσιών της , είναι ο πρώτος τουριστικός προορισμός στον παγκόσμιο τουριστικό χάρτη, Αυτό προβλέπεται να διατηρήσει, έστω και με μικρές απώλειες, τη συμμετοχή της στις παγκόσμιες προέλευσης τουριστικές αφίξεις, προσπαθώντας να εδραιώσει την κυριαρχία της , καθώς προβλέπεται ότι, τόσο στο εγγύς όσο και στο απώτερο μέλλον, εκατομμύρια τουρίστες από άλλες ηπείρους θα συνεχίζουν να την επισκέπτονται.

Η εργασία που ακολουθεί έχει ως σκοπό να μελετηθεί η αντιμετώπιση του τουρισμού ως φαινομένου, και των πολύπλευρων εκφάνσεων που έχει σε διάφορους τομείς της ζωής και της οικονομίας των Κρατών –Μελών καθώς και των πολιτών της Ένωσης

Σ' αυτή εργασία θα αναφερθούμε γενικά τον τουρισμό σαν μια παγκόσμια έννοια. Στο πρώτο κεφάλαιο θα αναφέρουμε τους λόγους ίδρυσης της ΕΕ και τις συνθήκες κάτω από τις οποίες υλοποιήθηκε, ενώ για την καλύτερη κατανόηση της λειτουργίας της ΕΕ, παρουσιάζονται τα κύρια όργανα της και οι αρμοδιότητες τους .

Στο δεύτερο κεφάλαιο αναλύεται η πολιτική της ΕΕ που επηρεάζει διάφορους παράγοντες του τουρισμού, με βάση τα επίσημα έγγραφα και τις ανακοινώσεις.

Στο τρίτο κεφάλαιο καταγράφεται η πολιτική προστασίας του καταναλωτή και οι επιπτώσεις της στον τουρισμό με βάση τις οδηγίες που έχει εκδώσει η ΕΕ.

Στο τέταρτο κεφάλαιο καταγράφονται αναλυτικότερα τα προγράμματα της ΕΕ, που προωθούν την πολιτική της . Θα μιλήσουμε για τις διάφορες μορφές εναλλακτικού τουρισμού, την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών ξενάγησης και την ελεύθερη παροχή θαλάσσιων ενδομεταφορών.

Στο πέμπτο κεφάλαιο παρουσιάζονται τα χρηματοδοτικά προγράμματα. που προωθούν τον τουρισμό, από τα αντίστοιχα ευρωπαϊκά ταμεία.

Στο έκτο κεφάλαιο γίνεται προσπάθεια να καταγραφούν, μέσα από αναδρομή σε επίσημα έγγραφα, τυχόν αλλαγές στην πολιτική και στις προτεραιότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ορισμένους τομείς και με βάση όλα τα προηγούμενα διατυπώνεται η κρίση των εισηγητών σχετικά με την πορεία της τουριστικής πολιτικής στην ΕΕ στο μέλλον.

Στο τέλος καταγράφουμε τα συμπεράσματα και τις προτάσεις μας από την παρούσα εργασία.

Με τη βοήθεια της βιβλιογραφίας ελληνικής και ξένης, τέθηκε η θεωρητική βάση της εργασίας όσον αφορά την έννοια της τουριστικής πολιτικής

Το μεγαλύτερο κομμάτι των στοιχείων αντλήθηκε από τα επίσημα έγγραφα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και από διάφορες μελέτες. Πολύ σημαντικό ρόλο έπαιξε η αναζήτηση στοιχείων από διάφορους διαδικτυακούς τόπους σε μια γενικότερη αναζήτηση στοιχείων στο διαδίκτυο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 ΔΟΜΗ ΤΗΣ Ε.Ε

1.1 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

Η ΕΟΚ ιδρύθηκε το 1957 στη Ρώμη με ιδρυτικά μέλη τη Γερμανία, τη Γαλλία, την Ιταλία, την Ολλανδία, το Βέλγιο και το Λουξεμβούργο, χώρες που είχαν βρεθεί αντιμέτωπες στον Β' Παγκόσμιο πόλεμο λίγα χρόνια πριν, ενώ είχαν εμπλακεί είτε άμεσα είτε έμμεσα ως θέατρα μαχών σε τουλάχιστον τρεις πολέμους μεγάλης κλίμακας στην Ευρωπαϊκή ήπειρο (Ναπολεόντειοι 1797-1815, πόλεμοι Πρωσίας-Γαλλίας-Αυστρίας 1859-1870, Α' Παγκόσμιος πόλεμος (1914-1918) τους τελευταίους δύο αιώνες καθώς και σε πάρα πολλούς ακόμη από την εποχή του Μεσαίωνα έως τον 19^ο αι. Στις ίδιες χώρες είχαμε την άνθηση σημαντικότερων πνευματικών και πολιτιστικών κινημάτων, η συμβολή των οποίων έχει υπάρξει θεμελιώδης στην εξέλιξη του ανθρώπινου γένους όπως και στην υιοθέτηση κοινών Ευρωπαϊκών αξιών.

Η Ιταλική Αναγέννηση του 15^{ου} αι., αξιοποιώντας σε πολύ μεγάλο βαθμό την κληρονομιά της Αρχαίας Ελλάδας, επανατοποθέτησε στο κέντρο της ζωής τον Άνθρωπο και έθεσε τις βάσεις για την εξέλιξη της πολιτιστικής δημιουργίας με πολλά, μεταξύ των περιοχών της Ευρώπης, όμοια χαρακτηριστικά.

Την ίδια εποχή, αναπτύσσεται ο λεγόμενος «**Ανθρωπισμός**» μέσα από συγγράμματα επιφανών λογίων και ιερωμένων με γνωστότερο τον **Έρασμο από το Rotterdam**. Προτεινόταν η χρήση των πνευματικών, πολιτιστικών και οικονομικών κατακτήσεων για την καλύτερευση της ζωής του ανθρώπου και η θεώρησή του και ως Ύλη.

Τον 18^ο αι., κατά κύριο λόγο στη **Γαλλία**, μέσα από το έργο των **κοινωνικών φιλόσοφων Βολταίρου, Ρουσσώ, εγκυκλοπαιδιστών κλπ.** ο άνθρωπος λογίζεται πια όχι μόνο ως οντότητα και πιστός αλλά και ως πολιτικό υποκείμενο, ως άτομο με ρόλο στην κοινωνία, με πολιτικά δικαιώματα και υποχρεώσεις ανεξάρτητα από την κοινωνική του θέση και την καταγωγή του. Τον 19^ο αι. είχαμε τη μεγάλη αναδίφηση των μεγάλων φιλοσοφικών ερωτημάτων και εννοιών από τους **Γερμανούς φιλόσοφους** με υπαρξιακή αλλά και πολιτική κατεύθυνση/στόχευση.

Επίσης τον 19^ο αι., σε μια πρώτη στα χρονικά αναγνώριση των κοινών πολιτιστικών ριζών της Ευρώπης, όσοι επιθυμούσαν να θεωρούνται γνώστες της Ευρωπαϊκής πολιτιστικής κληρονομιάς και φορείς πλήρους και ολοκληρωμένης γνώσης της Ιστορίας, της Ιστορίας της Τέχνης ή της Φιλοσοφίας έπρεπε να κάνουν τον λεγόμενο «**Μεγάλο Γύρο**», δηλαδή ένα οργανωμένο ταξίδι

στη διάρκεια του οποίου επισκέπτονταν πόλεις με σημαντικά μνημεία ή μέρη όπου είχαν λάβει χώρα γεγονότα που σηματοδότησαν την εξέλιξη του Ευρωπαϊκού πολιτισμού. Σ' αυτά τα μέρη οι «περιηγητές» έμεναν αρκετό καιρό προκειμένου να παρατηρήσουν επισταμένα συγκεκριμένα Έργα αλλά και το περιβάλλον που είχε εμπνεύσει τη δημιουργία τους. Αυτή είναι η πρώτη καταγεγραμμένη μορφή διεθνούς Τουρισμού νοούμενου ως επίσκεψη σε άλλη χώρα με σκοπό διαφορετικό από αυτόν της εργασίας.

Αυτές οι χώρες όμως καταγωγής των «περιηγητών» οι οποίες και υπέγραψαν αργότερα τη Συνθήκη ίδρυσης της ΕΟΚ, είχαν υπάρξει φορείς και της αντίληψης ότι η Ευρωπαϊκή ταυτότητα είναι ανώτερη σε σχέση με την ταυτότητα των υπολοίπων ανθρώπων του πλανήτη. Η αντίληψη αυτή εκφράστηκε όσο πουθενά αλλού στην Αποικιοκρατία, την κατοχή και εκμετάλλευση του εδάφους και των φυσικών πόρων κάποιων χωρών εκτός Ευρώπης. Στο πρόσφατο παρελθόν τα αντικρουόμενα συμφέροντα των χωρών αυτών σε Ευρωπαϊκό έδαφος αλλά και εκτός Ευρώπης συντέλεσαν στην όξυνση των μεταξύ τους σχέσεων και σε πολεμικές συγκρούσεις με αποκορύφωμα τους δύο παγκόσμιους πολέμους του 20^{ου} αι.

Με τη λήξη του Β' Παγκοσμίου πολέμου, οι μεγάλες απώλειες σε ανθρώπινες ζωές, οι καταστροφές οικισμών, υποδομών και κοινωνιών και οι αγριότητες στις οποίες οδήγησαν οι ολοκληρωτικές ιδεολογίες (που ήταν καταλύτης στο ξέσπασμα και την κλιμάκωση του πολέμου) επέφεραν αλλαγές στον τρόπο σκέψης των λαών της Ευρώπης αλλά και των ηγετών της μεταπολεμικής εποχής.

Στη νέα παγκόσμια πραγματικότητα όπως διαμορφώθηκε μετά τον πόλεμο, οι ευρωπαϊκές χώρες κλήθηκαν να αφήσουν πίσω αυτά που τις χώριζαν και να βρουν αυτά που τις ένωναν. Μεγάλο μέρος, βέβαια, αυτών που τις ένωναν ήταν η Ευρωπαϊκή πολιτιστική κληρονομιά, οι κάμποσες κοινές παραδόσεις και οι επίσης κοινές Ευρωπαϊκές αναφορές στην Αναγέννηση, στον Διαφωτισμό, στη Φιλοσοφία και στη Δημοκρατία.

Ταυτόχρονα, η ανάδειξη των Η.Π.Α και της Ε.Σ.Σ.Δ σε πολιτικές και οικονομικές υπερδυνάμεις κατέδειξε την ανάγκη για τη δημιουργία ενός, έστω άτυπου, συνασπισμού των Ευρωπαϊκών κρατών, προκειμένου η Ευρώπη να διατηρήσει την οικονομική, πολιτική και πολιτιστική της αυτοτέλεια και διακριτικότητα της.

Μέσα σ' αυτά τα πλαίσια, ο Τουρισμός αναδείχθηκε εξαρχής σε αντικείμενο αναφοράς και σχεδιασμού, μιας και αποτελεί πεδίο συγκερασμού των παραπάνω επιδιώξεων. Την ίδια στιγμή, δημιουργεί θέσεις εργασίας και ενισχύει οικονομικά τις χώρες υποδοχής. Ως «ενδοκοινοτικός», βοηθά στην ανάδειξη και προβολή των κοινών πολιτιστικών και πολιτισμικών χαρακτηριστικών της Ευρώπης και, ως «εισερχόμενος», «διαφημίζει» την Ευρωπαϊκή πολιτιστική κληρονομιά στον υπόλοιπο κόσμο.

Η συζήτηση, λοιπόν, για τον Τουρισμό στην Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα - και κατόπιν Ένωση – σύντομα πέρασε τα όρια της θεωρητικής και γενικής ενασχόλησης και επεκτάθηκε σε Προτάσεις για την Τουριστική ανάπτυξη της Ευρώπης, για τα απαιτούμενα προγράμματα χρηματοδότησης, για την ανάδειξη Ευρωπαϊκών προορισμών και προϊόντων και στην Σύνδεση του Τουρισμού με προγράμματα για την εργασία, τις υποδομές, την οικονομική και πολιτική ενοποίηση.

1.2 Λειτουργία της ΕΕ - Θεσμοί

Στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ), σύμφωνα με τη Συνθήκη ίδρυσής της και τις συνθήκες για τη Λειτουργία της, δραστηριοποιούνται και συνεργάζονται αρκετοί Θεσμοί.

Ο κύριος Θεσμός για τη χάραξη της πολιτικής της ΕΕ για όλα τα θέματα είναι το **Ευρωπαϊκό Συμβούλιο** το οποίο απαρτίζουν οι αρχηγοί των κρατών-μελών, ο πρόεδρος του και ο πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (εφεξής «η Επιτροπή»).

Τα Νομοθετικά Σώματα της ΕΕ είναι το **Συμβούλιο της ΕΕ** και το **Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο**. Το Συμβούλιο της ΕΕ εκπροσωπεί τις κυβερνήσεις των κρατών-μελών. Εκδίδει, πολλές φορές από κοινού με το ΕΚ, Κανονισμούς (regulations) δηλαδή διατάξεις που καθορίζουν τον τρόπο λειτουργίας της Ένωσης, των Οργάνων της αλλά και των κρατών-μελών καθώς και των τοπικών και περιφερειακών φορέων δημόσιας διοίκησης σε θέματα που άπτονται των αρμοδιοτήτων της ΕΕ. Το **Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο**, μετά από ψηφοφορία, εκδίδει Ψηφίσματα σχετικά με γενικά ή ειδικότερα θέματα. Τα Ψηφίσματα αυτά κάποιες φορές περιέχουν συγκεκριμένες αποφάσεις επί συγκεκριμένων ζητημάτων, υποχρεώνοντας ουσιαστικά τα Εκτελεστικά Όργανα της ΕΕ να τα υιοθετήσουν και να προσαρμόσουν την άσκηση των καθηκόντων τους σε αυτά. Αρκετές φορές όμως, τα Ψηφίσματα περιέχουν Συμπεράσματα και Προτάσεις σχετικές με συγκεκριμένους τομείς και καλούν την Επιτροπή να προβεί σε ενέργειες που να ακολουθούν την λογική των Ψηφισμάτων χωρίς τα τελευταία να είναι δεσμευτικά.

Η **Ευρωπαϊκή Επιτροπή**, ως επιβλέπον Εκτελεστικό Όργανο της ΕΕ, εκδίδει, αναθέτει και δέχεται εισηγήσεις.

Εκδίδει:

α. Ανακοινώσεις (communications) κυρίως συμπερασματικού χαρακτήρα στις οποίες δηλώνει τις προθέσεις της ΕΕ για ανάληψη πρωτοβουλιών σε συγκεκριμένα θέματα ή ευρύτερους τομείς.

β. Οδηγίες (directives) δηλαδή ερμηνευτικές εγκυκλίους που προσδιορίζουν τον τρόπο και τα πεδία εφαρμογής των κανονισμών.

Αναθέτει την εκπόνηση συγκεκριμένων Μελετών για θέματα της αρμοδιότητάς της σε:

α. Ομάδες Εργασίας στελεχωμένες από εμπειρογνώμονες οι οποίοι προτείνονται από τα κράτη-μέλη.

β. Εταιρείες που δραστηριοποιούνται στη συγκέντρωση και ανάλυση στοιχείων και στην εξαγωγή συμπερασμάτων και προτάσεων για τους εκάστοτε τομείς ενδιαφέροντος.

Δέχεται εισηγήσεις που περιλαμβάνουν πολιτικές συστάσεις ή και προτάσεις για θέματα ευρύτερου ενδιαφέροντος από Θεσμούς –Εργαλεία όπως η Κοινωνική & Οικονομική Επιτροπή και η Επιτροπή των Περιφερειών.

Στα πλαίσια της λειτουργίας της ΕΕ έχει ιδρυθεί μια πλειάδα Οργανισμών και Υπηρεσιών που σκοπό έχουν τη συστηματική παρατήρηση των πραγμάτων και την παροχή στοιχείων προκειμένου αυτά να χρησιμοποιηθούν είτε από άλλες Υπηρεσίες είτε άμεσα από τα κράτη-μέλη.

Η πολιτική της ΕΕ εκφράζεται μέσω των παραπάνω Ψηφισμάτων, Ανακοινώσεων, Κανονισμών και Οδηγιών αλλά και μέσω των Πρωτοβουλιών που ανακοινώνει η ίδια και των Προγραμμάτων που υποστηρίζει θεωρώντας ότι πραγματώνουν τις κατευθύνσεις και επιδιώξεις της.

Η παρούσα Εργασία επιχειρεί να προσδιορίσει την Πολιτική της ΕΕ στον τομέα του Τουρισμού ανατρέχοντας στα σχετικά Έγγραφα των Ευρωπαϊκών Θεσμών και σε συγκεκριμένες ενέργειες και προγράμματα για την εφαρμογή της.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ

Ο Τουρισμός αποτελεί την 3^η μεγαλύτερη κοινωνικοοικονομική δραστηριότητα της ΕΕ, αντιπροσωπεύει το 10% του ΑΕΠ και το 12% της συνολικής απασχόλησης

Ως εκ τούτου, η ΕΕ αναγνωρίζει τη σημαντικότητα του Τουρισμού σε αυτά τα πλαίσια ήδη από την ίδρυσή της ως ΕΟΚ. Συγκεκριμένα το Άρθρο 3 της Συνθήκης Ίδρυσης της ΕΟΚ προβλέπει ότι θα περιλαμβάνονται μέτρα στον τομέα του Τουρισμού ιδίως για: βιώσιμη ανάπτυξη, υψηλό επίπεδο απασχόλησης, Κοινωνική και οικονομική συνοχή, σύγκλιση οικονομικών αποτελεσμάτων

Η Επιτροπή, σε διάφορες χρονικές στιγμές, εξέδωσε Εκθέσεις για τα κοινοτικά μέτρα που επηρεάζουν τον Τουρισμό. Μετά την Συνθήκη του Maastricht εκδόθηκαν Εκθέσεις υπό μορφή Ανακοινώσεων την 6/4/94 {COM (1994) 74 τελικό}, την 5/2/96 {COM (1996) 28 τελικό}, την 2/7/97 {COM (1997) 332 τελικό} και την 28/3/01 {COM (2001) 171 τελικό} όταν και αποφασίστηκε η Έκθεση αυτή να κατατίθεται σε ετήσια βάση

Σε ευρύτερο θεσμικό πλαίσιο, την τελευταία 15ετία παρατηρείται η πύκνωση των διαβουλεύσεων και των πρωτοβουλιών ώστε από ψηφίσματα πάνω σε συγκεκριμένα θέματα που συνδέονται μεταξύ τους να έχουμε πλέον και συχνές Ανακοινώσεις, Γνωμοδοτήσεις, Διακηρύξεις και Συγκλήσεις του Συμβουλίου για τη Συνολική Πολιτική στον τομέα του Τουρισμού.

Οι περισσότεροι από τους Άξονες της Πολιτικής της ΕΕ για τον Τουρισμό είναι, όπως είναι φυσικό, κοινοί με εκείνους της γενικότερης Πολιτικής για την Οικονομία και την Ανάπτυξη.

2.1 2014 ΑΡΧΕΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ

Βεβαιώνει ότι οι ενδοκοινοτικοί αλλά και οι προερχόμενοι από τρίτα κράτη τουρίστες θα τύχουν εξυπηρέτησης στην καλύτερη δυνατή λύση ποιότητας/χρημάτων (value for money)

Οι αρχές αφορούν σε 4 τομείς:

- Την εκπαίδευση του προσωπικού υπό την επίβλεψη ενός συντονιστή ποιότητας.
- Την εικόνα ότι μπορεί ο Τουρίστας να βρει υπηρεσίες παρόμοιου επιπέδου σε όλες τις χώρες.
- Την καθαριότητα και τη σωστή συντήρηση
- Την ακρίβεια και την ορθότητα των πληροφοριών σε τουλάχιστον την πιο σχετική με τον τουρίστα ξένη γλώσσα.

Η πρόσβαση των τουριστών σε αξιόπιστες και πιο πρόσφατες πληροφορίες τους διευκολύνει να δουν τις διαφορές μεταξύ ανταγωνιστικών προϊόντων, να επιλέξουν μέσα από πλήρη ενημέρωση και να υπερβούν γλωσσικές δυσκολίες.

Οι ΜΜΕ θα βρουν εύκολο να τονίσουν ότι προσφέρουν υπηρεσίες υψηλού επιπέδου αν επιμείνουν στην τήρηση των αρχών. Η πρόταση θα βοηθήσει τις ΜΜΕ οι οποίες αποτελούν το 90% του κλάδου.

2.2 ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ - ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ

Η καλύτερη εκπαίδευση και η συνεχής επιμόρφωση των απασχολούμενων στον Τουρισμό είναι μέρος της προσπάθειας για παροχή καλύτερων υπηρεσιών.¹ Η ΕΕ υποστηρίζει ότι η κατάρτιση των στελεχών και των λοιπών εργαζόμενων στον Τουρισμό παίζει σημαντικότατο ρόλο στην εικόνα των τουριστικών τόπων υποδοχής, στην ανταγωνιστικότητα των τουριστικών επιχειρήσεων και γενικά στην προώθηση της συνολικής εικόνας της Ευρώπης ως τουριστικού προορισμού.

Στη βάση αυτή, η ΕΕ έχει δημιουργήσει από νωρίς Προγράμματα Επιμόρφωσης, Κατάρτισης και Ανταλλαγής Εκπαιδευόμενων:

COMMET I & II

Πρόγραμμα Συνεργασίας μεταξύ πανεπιστημίων και επιχειρήσεων για κατάρτιση στον τομέα της Τεχνολογίας (έναρξη προγράμματος 1990)

ERASMUS

Πρόγραμμα ανταλλαγής φοιτητών μεταξύ κρατών-μελών. (από το 1990)

ERASMUS II

Πρόγραμμα ανταλλαγής φοιτητών μεταξύ κρατών-μελών και τρίτων χωρών. (από το 1993)

LINGUA

Πρόγραμμα για την προώθηση των ξένων γλωσσών στην ΕΕ (από το 1990)

P.I.C. (διαπανεπιστημιακά προγράμματα συνεργασίας)

Πρακτική Άσκηση στον τομέα του Τουρισμού ή δυνατότητα συνέχισης σπουδών ή δυνατότητα απόκτησης master από πανεπιστήμιο άλλου κράτους-μέλους από αυτό του φοιτητή.

LEONARDO DA VINCI

¹ Ψήφισμα Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου 27/9/11 P7_TA (2011) 0407 – προτάσεις 30-32-69

Πρόγραμμα που εστιάζει στην επαγγελματική εκπαίδευση, εκτός της τριτοβάθμιας. Απευθύνεται και στις ανάγκες μάθησης και σ' αυτές της διδασκαλίας και γι' αυτό στοχεύει σε όλους τους εμπλεκόμενους, επαγγελματικά εκπαιδευόμενους, εκπαιδευτικά ιδρύματα και σχολές, επιχειρήσεις, επαγγελματικές ενώσεις.

Πρώτη περίοδος 1994-1999

Δεύτερη περίοδος 2000-2006²

Τρίτη περίοδος 2007-2013

Οι θεματικές ενότητες του προγράμματος έχουν να κάνουν με:

1. Αγορά εργασίας, καθοδήγηση και μη προνομιούχες ομάδες
2. Μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις
3. Ποιότητα στην επαγγελματική εκπαίδευση
4. Διαφάνεια κριτηρίων αξιολόγησης και αξιοποίηση επαγγελματικής πείρας
5. E-Learning

COMENIUS

Το πρόγραμμα εστιάζει στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση και αποσκοπεί στο να αναπτυχθεί ανάμεσα στους νέους και τους δασκάλους η γνώση και η κατανόηση όσον αφορά στη διαφορετικότητα των πολιτισμών, των αξιών και των γλωσσών της Ευρώπης. Βοηθάει έτσι τους νέους να κατακτήσουν βασικές προσωπικές δεξιότητες απαραίτητες για την ατομική τους ολοκλήρωση, την μελλοντική τους εργασία και την ενεργή τους ζωή ως πολίτες της ΕΕ.

GRUNDTVIG

Πρόγραμμα που εστιάζει στους ενήλικες παρουσιάζοντας τρόπους με τους οποίους μπορούν να βελτιώσουν τις γνώσεις και δεξιότητες τους, κρατώντας τους πνευματικά ακμαίους και δυναμικά πιο ελκυστικούς επαγγελματικά. Δεν καλύπτει μόνο εκπαιδευόμενους μεγαλύτερης ηλικίας αλλά και καθηγητές, εκπαιδευτές, εκπαιδευτικό προσωπικό καθώς και εγκαταστάσεις σχεδιασμένες γι αυτόν το σκοπό, σε τοπικό και εθνικό επίπεδο.

² 1999/382/ΕΚ

2.3 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Βασικός Άξονας της Πολιτικής της ΕΕ για την μείωση των οικονομικών ανισοτήτων μεταξύ των κρατών-μελών και μεταξύ των περιφερειών, με έμφαση στην αρωγή στις απομακρυσμένες, δυσπρόσιτες, φτωχές περιοχές εντός της ΕΕ. Στον τομέα του Τουρισμού εκφράζεται με Προγράμματα και Δράσεις για την ανάδειξη νέων τουριστικών προορισμών στις περιφέρειες της ΕΕ, την συμπερίληψη των λαϊκών παραδόσεων και της γαστρονομίας στην πολιτιστική κληρονομιά της Ευρώπης.³ Σημαντικός τομέας της πολιτικής αυτής είναι η ενίσχυση των Μικρών και Μεσαίων Επιχειρήσεων (ΜΜΕ – SMEs), *«που εξασφαλίζουν καινοτομία από κάτω προς τα πάνω και σταθερότητα στον τομέα ενώ εγγυώνται επίσης την ποιότητα, την ποικιλομορφία και την αυθεντικότητα των περιφερειών όπου έχουν την έδρα τους.»*⁴, σε αντιδιαστολή με την υπερσυγκέντρωση των οικονομικών δραστηριοτήτων που οδηγεί σε στρεβλώσεις όπως ολιγοπώλια, κορεσμό περιοχών ή δραστηριοτήτων, επιβάρυνση του περιβάλλοντος, διόγκωση των οικονομικών και κοινωνικών ανισοτήτων. Στον Τουρισμό ιδίως η μεγάλη πλειοψηφία των επιχειρήσεων είναι ΜΜΕ και υπολογίζεται σε ποσοστό 70% - 85% έναντι 15%-30% μεγάλων επιχειρηματικών αλυσίδων. Οι διαφορές στα ποσοστά έχουν να κάνουν με τις περιοχές. Στη Β. Ευρώπη καταγράφεται το μεγαλύτερο ποσοστό τέτοιων αλυσίδων, ποσοστό που βαίνει αυξανόμενο πανευρωπαϊκά με σαφείς τάσεις συγκεντρωτισμού.⁵

³ Ψήφισμα Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου 27/9/11 P7_TA (2011) 0407 – δεδομένα Ε, προτάσεις 10-40-45-46

⁴ Ψήφισμα Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου 27/9/11 P7_TA (2011) 0407 – πρόταση 6

⁵ COM(2001) 0665 τελικό

2.4 ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΑΚΕΣ & ΔΙΑΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ

Άξονας της Ευρωπαϊκής πολιτικής που εκφράζει με τον πιο χαρακτηριστικό τρόπο την απώτερη εκφρασμένη προοπτική της ύπαρξης της ΕΕ, την λεγόμενη «Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση», την πλήρη πολιτική και οικονομική ενοποίηση. Σε γενικές γραμμές η συγκρότηση όλο και περισσότερων υπερεθνικών θεσμικών οργάνων στα πλαίσια της ΕΕ και το κοινό νόμισμα (ευρωζώνη) είναι βασικά Εργαλεία για την επίτευξη του στόχου. Η διασυνοριακή και διαπεριφερειακή συνεργασία είναι απαραίτητο στοιχείο της πορείας προς την υλοποίηση των σκοπών για τους οποίους ιδρύθηκε η ΕΕ.

Στον Τουρισμό, θεωρείται από την ΕΕ ως μία «εκ των ων ουκ άνευ» προϋπόθεση για καλύτερες τουριστικές υπηρεσίες που θα δίνουν μια συμπαγή εικόνα της Ευρώπης προς τα έσω και προς τα έξω και που θα προάγουν την παράλληλη και ισότιμη οικονομική ανάπτυξη. Σχεδόν σε όλα τα έγγραφα της ΕΕ την τελευταία δεκαετία (ψηφίσματα, οδηγίες, κοινοποιήσεις, μελέτες) υπάρχουν σαφείς, εκτεταμένες και στοχευμένες αναφορές και προτάσεις γι' αυτές τις συνεργασίες. Υποστηρίζεται ότι οι Συνεργασίες προωθούν την καλύτερη προβολή και ανάπτυξη των περιφερειών, αναβαθμίζουν τις υπηρεσίες και διευκολύνουν την απρόσκοπτη μετακίνηση των τουριστών εντός της ΕΕ.

Από το 2010, η Επιτροπή υποστηρίζει το πρόγραμμα πολιτιστικών διαδρομών, με 26 διασυνοριακά δρομολόγια που συνδέουν πόλεις και χωριά με κοινή πολιτιστική ιστορία (δρόμος του Santiago – Ευρωπαϊκός δρόμος της Κεραμικής/8 χώρες). Προωθείται έτσι η πλούσια σε Ιστορία εικόνα της ΕΕ και δίνονται ευκαιρίες ανάπτυξης σε ΜΜΕ.

2.5 ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ ΧΩΡΙΣ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΥΣ

Διττός Άξονας Πολιτικής που, δίνοντας το δικαίωμα σε όλους τους Ευρωπαίους πολίτες να ταξιδέψουν, από τη μια ενισχύει το αίσθημα του Ευρωπαίου πολίτη και των ωφελειών που απορρέουν απ' αυτό, απ' την άλλη, καθιστά όλο και περισσότερους δυναμικά τουρίστες, μεγαλώνοντας τον Οικονομικό κύκλο του Τουρισμού στην Ευρώπη.

Στα πλαίσια αυτής της Πολιτικής θα μπορούσαν να υπαχθούν **αφενός** οι Αποφάσεις με γενικότερη πολιτική στόχευση όπως:

A Οι ενέργειες που οδήγησαν στην κατάργηση των συνόρων εντός ΕΕ και η συνεπακόλουθη κατάργηση των συνοριακών ελέγχων (Συνθήκη Schengen).

B. η καθιέρωση κοινού τύπου διαβατηρίου και κατόπιν, η αναγνώριση ως επίσημου διευρωπαϊκού εγγράφου του δελτίου ταυτότητας που εκδίδουν τα κράτη-μέλη.

Και αφετέρου τα Προγράμματα που αποσκοπούν στην είσοδο στην τουριστική αγορά ομάδων πολιτών όπως οι ηλικιωμένοι, οι νέοι, οι διαβιούντες κάτω από το όριο της φτώχειας και οι πολίτες με κινητικά προβλήματα (10% περίπου του συνολικού πληθυσμού.)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ – ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ

3.1 ΤΟ ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΟ ΤΑΞΙΔΙ

Πολλοί καταναλωτές επιλέγουν τα « πακέτα διακοπών» δηλαδή τα οργανωμένα ταξίδια, τις οργανωμένες διακοπές και περιηγήσεις που προσφέρουν τα γραφεία τουρισμού για αυτό η Ευρωπαϊκή Ένωση εξέδωσε την οδηγία του Ευρωπαϊκού συμβουλίου (90/314/ΕΟΚ) της 13 Ιουνίου 1990, που αν και έχει σημαντικές επιπτώσεις στον Τουρισμό, ουσιαστικά υπαγορεύεται από την πολιτική προστασίας καταναλωτή..

Σκοπός της οδηγίας αυτής είναι η προσέγγιση νομοθετικών , κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών σχετικά με τα οργανωμένα ταξίδια και τις οργανωμένες διακοπές και περιηγήσεις που πωλούνται ή προσφέρονται προς πώληση στο έδαφος της Κοινότητας.

Για τους σκοπούς της οδηγίας νοούνται ως:

Οργανωμένο ταξίδι ο προκαθορισμένος συνδυασμός τουλάχιστον δύο εκ των ακόλουθων στοιχείων , δηλ μεταφοράς , διαμονής άλλων τουριστικών υπηρεσιών μη συμπληρωματικών της μεταφοράς η της διαμονής ,που αντιπροσωπεύουν σημαντικό τμήμα του οργανωμένου ταξιδιού εφόσον η εν λόγω παροχή υπερβαίνει τις 24 ώρες η περιλαμβάνει μια διανυκτέρευση και πωλείται ή προσφέρεται προς πώληση σε μια συνολική τιμή . Όμως οργανωμένο ταξίδι θεωρείται και όταν η παροχή των επί μέρους υπηρεσιών ενός και αυτού οργανωμένου ταξιδιού γίνεται με ξεχωριστή τιμολόγηση .

Διοργανωτής το φυσικό η νομικό πρόσωπο που κατ' επάγγελμα διοργανώνει οργανωμένα ταξίδια ή τα πωλεί ή τα προσφέρει προς πώληση απευθείας ή μέσω πωλητή . Διαπιστώνουμε ότι απαιτείται διοργάνωση οργανωμένων ταξιδιών κατ' επάγγελμα εκ μέρους του διοργανωτή και ότι ο διοργανωτής είναι δυνατόν να μην διοργανώνει αλλά να πωλεί ή να προσφέρει προς πώληση απευθείας ή μέσω πωλητή το οργανωμένο ταξίδι όπως υποδηλώνει η ενναλακτική διατύπωση . Στην τελευταία όμως περίπτωση η έννοια του διοργανωτή έχει τα συστατικά στοιχεί του πωλητή (αμέσως κατωτέρω)

Πωλητής το φυσικό η νομικό πρόσωπο που πωλεί ή προσφέρει προς πώληση το οργανωμένο ταξίδι που έχει προγραμματίσει ο διοργανωτής. Διαπιστώνουμε ότι για να υπάρχει πωλητής – προφανώς θα πρέπει να υπάρχει διοργανωτής και ότι προκειμένου για τον πωλητή δεν γίνεται μνεία της κατ' επάγγελμα άσκησης της δραστηριότητας της πώλησης ή προσφοράς του οργανωμένου ταξιδιού.

Καταναλωτής το πρόσωπό που αγοράζει ή αναλαμβάνει να αγοράσει το οργανωμένο ταξίδι (κύριος συμβαλλόμενος) ή κάθε πρόσωπο που χωρίς να είναι ο κύριος συμβαλλόμενος αναλαμβάνει να αγοράσει το οργανωμένο ταξίδι (άλλοι δικαιούχοι) ή κάθε άλλο πρόσωπο στο οποίο ο κύριος συμβαλλόμενος ή ένας από τους άλλους δικαιούχους εκχωρεί το οργανωμένο ταξίδι.(εκδοχέας)

Σύμβαση η συμφωνία που συνδέει τον καταναλωτή με τον διοργανωτή ή /και με τον πωλητή.

Σύμφωνα με το άρθρ.3 της Οδηγίας:

Κάθε περιγραφή του οργανωμένου ταξιδιού, που κοινοποιεί ο διοργανωτής ή και ο πωλητής στον καταναλωτή η τιμή του και όλοι οι άλλοι όροι δεν πρέπει να περιλαμβάνουν απατηλές διατάξεις Εάν τίθεται στη διάθεση του καταναλωτή διαφημιστικό φυλλάδιο, θα πρέπει να περιλαμβάνει κατ'ελάχιστον ευανάγνωστο και σαφή την τιμή καθώς και τις κατάλληλες πληροφορίες .όσον αφορά τα κατάλληλα στοιχεία, όπως:

- .προσδιορισμό και μέσο μεταφοράς, θέση , κατηγορία ,
- παρεχόμενα γέυματα ,
- τιμή που πρέπει να καταβληθεί ως προκαταβολή ,
- δρομολόγιο
- τις πληροφορίες γενικού χαρακτήρα σχετικά με τους όρους που ισχύουν για τους υπηκόους του συγκεκριμένου κράτους προθεσμία για την ειδοποίηση του καταναλωτή σε περίπτωση ματαίωσης του ταξιδιού.

Οι πληροφορίες που περιλαμβάνονται στο διαφημιστικό φυλλάδιο δεσμεύουν τον οργανωτή ή τον πωλητή, εκτός εάν οι μεταβολές που επήλθαν στις πληροφορίες αυτές έχουν ευλήπτως κοινοποιηθεί στον καταναλωτή πριν από τη σύναψη της σύμβασης. Στο διαφημιστικό φυλλάδιο πρέπει να αναφέρονται ρητώς τα ανωτέρω, όσον αφορά σε μεταγενέστερες μεταβολές μετά από τη συμφωνία των συμβαλλομένων μερών της σύμβασης.

Σύμφωνα με το άρθρ.4 της Οδηγίας :

- Ο διοργανωτής ή/και ο πωλητής παρέχουν στον καταναλωτή πριν τη σύναψη της σύμβασης, γραπτώς ή υπό άλλη πρόσφορη μορφή, τις γενικές πληροφορίες σχετικά με τους όρους που ισχύουν για τους υπηκόους του συγκεκριμένου κράτους ή των συγκεκριμένων κρατών μελών όσον αφορά τα διαβατήρια και τις θεωρήσεις, και, ιδίως, για το απαιτούμενο προς έκδοσή τους χρονικό διάστημα, καθώς και τις πληροφορίες σχετικά με τις αναγκαίες για το ταξίδι και την παραμονή υγειονομικές διαπιστώσεις·
- ο διοργανωτής ή/και ο πωλητής πρέπει να παρέχουν στον καταναλωτή, εγκαίρως και πριν την έναρξη του ταξιδιού, γραπτώς ή υπό άλλη πρόσφορη μορφή, τις εξής πληροφορίες:

i) τα ωράρια, τις ενδιάμεσες στάσεις, τις ανταποκρίσεις καθώς και τη θέση του ταξιδιώτη, π.χ. καμπίνα ή κουκέτα σε πλοίο, κλινάμαξα ή κουκέτα στο τραίνο,

ii) το όνομα, τη διεύθυνση και τον αριθμό τηλεφώνου του τοπικού αντιπροσώπου του διοργανωτή ή/και του πωλητή, ή, ελλείψει τοπικού αντιπροσώπου, το όνομα, τη διεύθυνση και τον αριθμό τηλεφώνου των τοπικών φορέων που μπορούν να βοηθήσουν τον καταναλωτή σε περίπτωση δυσχερειών. Σε περίπτωση που δεν υπάρχουν οι ανωτέρω αντιπρόσωποι ή φορείς, πρέπει οπωσδήποτε να δίδεται στον καταναλωτή ένας αριθμός τηλεφώνου επείγουσας ανάγκης, ή κάθε άλλη πληροφορία που θα του επέτρεπε να έρθει σε επαφή με τον διοργανωτή ή/και τον πωλητή,

iii) για τα ταξίδια και την παραμονή ανηλίκων στο εξωτερικό, χορηγούνται στον καταναλωτή πληροφορίες που του επιτρέπουν να έρθει απ' ευθείας σε επαφή με τον ενήλικο ή τον επιτόπου υπεύθυνο για τη διαμονή του,

iv) ενημέρωση για τη δυνατότητα προαιρετικής σύναψης ασφαλιστικής συμβάσεως, που θα καλύπτει τα έξοδα σε περίπτωση που ο καταναλωτής ματαιώσει το ταξίδι ή τα έξοδα επαναπατρισμού του σε περίπτωση ατυχήματος ή ασθένειας.

Τα κράτη μέλη οφείλουν να μεριμνούν ώστε η σύμβαση να τηρεί τις εξής αρχές:

α) ανάλογα με το οργανωμένο ταξίδι, η σύμβαση περιλαμβάνει τουλάχιστον τις ρήτρες που εκτίθενται στο παράρτημα·

β) όλες οι ρήτρες της σύμβασης συνομολογούνται γραπτώς ή με οποιονδήποτε άλλο τρόπο εύληπτο και προσιτό στον καταναλωτή και πρέπει να του κοινοποιούνται πριν τη σύναψη της σύμβασης. Ο καταναλωτής λαμβάνει αντίγραφο της σύμβασης·

γ) οι υποχρεώσεις, που αναφέρονται στις ρήτρες της σύμβασης, δεν πρέπει να εμποδίζουν να γίνονται καθυστερημένες ή «της τελευταίας στιγμής» κρατήσεις ή να συνάπτονται συμβάσεις.

Σε περίπτωση που ο καταναλωτής κωλύεται να συμμετάσχει στο οργανωμένο ταξίδι, μπορεί να εκχωρεί την κράτησή του, αφού προηγουμένως ενημερώσει τον διοργανωτή ή τον πωλητή σε εύλογο χρονικό διάστημα πριν την αναχώρηση, σε πρόσωπο που πληροί όλους τους απαιτούμενους όρους για το οργανωμένο ταξίδι. Ο εκχωρών και ο εκδοχέας ευθύνονται αλληλεγγύως, έναντι του αντισυμβαλλομένου τους διοργανωτή ή πωλητή, να καταβάλουν το οφειλόμενο ακόμη υπόλοιπο του ποσού καθώς και τα ενδεχομένως προκύπτοντα πρόσθετα έξοδα συνεπεία της εκχώρησης αυτής.

Οι τιμές που καθορίζονται στη σύμβαση δεν αναθεωρούνται, εκτός αν η σύμβαση προβλέπει ρητά τη δυνατότητα αυξήσεως ή μειώσεως και καθορίζει τον ακριβή τρόπο υπολογισμού, και αυτό μόνο για να ληφθούν υπόψη οι μεταβολές: - του κόστους μεταφοράς, συμπεριλαμβανομένων των καυσίμων, - των τελών και φόρων που οφείλονται για ορισμένες υπηρεσίες, όπως οι φόροι αεροδρομίου, επιβίβασης ή αποβίβασης σε λιμένες και αερολιμένες, - των εφαρμοζομένων στο συγκεκριμένο οργανωμένο ταξίδι τιμών συναλλάγματος·

Η καθορισμένη στη σύμβαση τιμή δεν μπορεί να προσαυξηθεί κατά τη διάρκεια των 20 ημερών που προηγούνται της προβλεπόμενης ημερομηνίας αναχώρησης.

όταν, πριν από την αναχώρηση, ο διοργανωτής υποχρεωθεί να τροποποιήσει, σε σημαντικό βαθμό, ένα από τα ουσιαστικά στοιχεία της σύμβασης, όπως η τιμή, πρέπει να το γνωστοποιήσει το ταχύτερο δυνατό

στον καταναλωτή για να του επιτρέψει να λάβει τις κατάλληλες αποφάσεις, και συγκεκριμένα: είτε να καταγγείλει τη σύμβαση χωρίς να υποστεί κυρώσεις, είτε να αποδεχθεί μια τροποποιητική πράξη της συμβάσεως που θα καθορίζει τις επελθούσες τροποποιήσεις και την επίπτωσή τους στις τιμές. Ο καταναλωτής πρέπει να πληροφορήσει τον διοργανωτή ή τον πωλητή για την απόφασή του το συντομότερο δυνατό.

Σε περίπτωση που ο καταναλωτής καταγγείλει τη σύμβαση σύμφωνα με τα ανωτέρω ή, για οιονδήποτε λόγο, άνευ υπαιτιότητας του καταναλωτή, ο διοργανωτής ματαιώνει το οργανωμένο ταξίδι πριν από τη συμφωνηθείσα ημερομηνία αναχώρησης, ο καταναλωτής δικαιούται να απαιτήσει:

- είτε ένα άλλο οργανωμένο ταξίδι ίδιας ή ανώτερης ποιότητας, εφόσον ο διοργανωτής ή/και ο πωλητής μπορεί να του το προτείνει. Αν το προσφερόμενο οργανωμένο ταξίδι είναι κατώτερης ποιότητας, ο διοργανωτής υποχρεούται να καταβάλει στον καταναλωτή τη διαφορά τιμής·
- είτε να ζητήσει την επιστροφή το συντομότερο δυνατό των καταβληθέντων από αυτόν ποσών βάσει της σύμβασης.

Στις περιπτώσεις αυτές δικαιούται, εφόσον αυτό είναι δικαιολογημένο, να ζητήσει ενδεχομένως αποζημίωση είτε από τον διοργανωτή είτε από τον πωλητή για μη πλήρωση της σύμβασης, ανάλογα με τη σχετική νομοθεσία του συγκεκριμένου κράτους μέλους, εκτός εάν:

- η ματαίωση οφείλεται στο ότι ο αριθμός των εγγεγραμμένων προσώπων για το οργανωμένο ταξίδι είναι μικρότερος από τον απαιτούμενο ελάχιστο αριθμό και ο καταναλωτής πληροφορήθηκε τη ματαίωση, γραπτώς, εντός των προθεσμιών που προβλέπονται στην περιγραφή του οργανωμένου ταξιδιού ή
- η ματαίωση δεν οφείλεται σε υπεράριθμες κρατήσεις αλλά ανάγεται σε λόγους ανωτέρας βίας, δηλαδή σε περιστάσεις που είναι ξένες προς τη βούληση του ενδιαφερομένου, ασυνήθεις και απρόβλεπτες, των οποίων οι συνέπειες δεν θα μπορούσαν να αποφευχθούν όση επιμέλεια και αν είχε καταβληθεί.

Όταν, μετά την αναχώρηση του καταναλωτή, ένα σημαντικό τμήμα των προβλεπόμενων στη σύμβαση υπηρεσιών δεν παρέχεται ή ο διοργανωτής διαπιστώνει ότι αδυνατεί να παράσχει σημαντικό μέρος τους, ο διοργανωτής προβαίνει σε άλλους κατάλληλους διακανονισμούς, χωρίς πρόσθετη επιβάρυνση του καταναλωτή, για τη συνέχιση του οργανωμένου ταξιδιού, και, ενδεχομένως, αποζημιώνει τον καταναλωτή κατά το μέγεθος της διαφοράς μεταξύ προβλεπομένων και παρασχεθεισών υπηρεσιών.

Σε περίπτωση που είναι αδύνατον να επέλθει ένας τέτοιος διακανονισμός ή ο καταναλωτής δεν τον δέχεται για βάσιμους λόγους, ο διοργανωτής παρέχει, ενδεχομένως, στον καταναλωτή, χωρίς πρόσθετη επιβάρυνση, ανάλογο μεταφορικό μέσο για να επιστρέψει στον τόπο αναχώρησης ή σε οποιοδήποτε άλλο σημείο επιστροφής είχε συμφωνηθεί και, ενδεχομένως, τον αποζημιώνει.

Σύμφωνα με το άρθρο 5 της Οδηγίας:

Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε ο διοργανωτής ή/και ο πωλητής, που είναι συμβαλλόμενα μέρη στη σύμβαση, να φέρουν ευθύνη έναντι του καταναλωτή για την καλή εκπλήρωση

των υποχρεώσεων που απορρέουν από την εν λόγω σύμβαση, ασχέτως του αν οι υποχρεώσεις αυτές πρόκειται να εκτελεσθούν από τους ίδιους ή από άλλους παρέχοντες υπηρεσίες, και με την επιφύλαξη του δικαιώματος του διοργανωτή ή/και του πωλητή να στραφεί κατ' αυτών των παρεχόντων υπηρεσίες.

Όσον αφορά τις ζημίες που προκύπτουν εις βάρος του καταναλωτή λόγω μη εκτελέσεως ή πλημμελούς εκτελέσεως της συμβάσεως, τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε ο διοργανωτής ή/και ο πωλητής να φέρουν ευθύνη, εκτός αν αυτή η μη εκτέλεση ή πλημμελής εκτέλεση δεν οφείλεται ούτε σε δική τους υπαιτιότητα ούτε σε υπαιτιότητα κάποιου άλλου παρέχοντος υπηρεσίες, διότι: είτε οι παραλείψεις που σημειώθηκαν κατά την εκτέλεση της συμβάσεως καταλογίζονται στον καταναλωτή, είτε οι παραλείψεις αυτές καταλογίζονται σε τρίτο πρόσωπο ξένο προς την παροχή των υπηρεσιών που προβλέπονται στη σύμβαση και έχουν απρόβλεπτο ή αναπότρεπτο χαρακτήρα, είτε οι παραλείψεις αυτές οφείλονται σε λόγους ανωτέρας βίας ή σε γεγονός που ούτε ο διοργανωτής ή/και ο πωλητής, ούτε ο παρέχων υπηρεσίες, θα μπορούσαν, με όλη την απαιτούμενη επιμέλεια να προβλέψουν ή να αποτρέψουν.

Στις ανωτέρω περιπτώσεις, και εφόσον η μη εκτέλεση ή η πλημμελής εκτέλεση δεν οφείλεται στον καταναλωτή, ο διοργανωτής ή/και ο πωλητής, που είναι συμβαλλόμενα μέρη στη σύμβαση, οφείλουν να επιδείξουν επιμέλεια προκειμένου να συνδράμουν τον καταναλωτή που βρίσκεται σε δύσκολη θέση.

Όσον αφορά τις ζημίες που προκύπτουν από τη μη εκτέλεση ή την πλημμελή εκτέλεση των παροχών του οργανωμένου ταξιδιού, τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν ότι η αποζημίωση θα περιορίζεται σύμφωνα με τις διεθνείς συμβάσεις οι οποίες διέπουν τις παροχές αυτές.

Όσον αφορά τις λοιπές ζημίες, εκτός των σωματικών βλαβών, που προκύπτουν από τη μη εκτέλεση ή την πλημμελή εκτέλεση των παροχών του οργανωμένου ταξιδιού, τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν ότι η αποζημίωση θα περιορίζεται δυνάμει της συμβάσεως. Ο περιορισμός αυτός πρέπει να είναι εύλογος.

Όλες οι παραπάνω υποχρεώσεις δεν μπορούν να παρακαμφθούν με συμφωνία των αντισυμβαλλομένων.

Κάθε ελάττωμα κατά την εκτέλεση της συμβάσεως που διαπιστώνεται επί τόπου από τον καταναλωτή, πρέπει να γνωστοποιείται απ' αυτόν, το ταχύτερο δυνατόν, γραπτώς ή υπό κάθε άλλη πρόσφορη μορφή, στο συγκεκριμένο παρέχοντα υπηρεσίες καθώς και στο διοργανωτή ή/και τον πωλητή.

Στη σύμβαση πρέπει να γίνεται σαφής και επακριβής μνεία της υποχρεώσεως αυτής

Σύμφωνα με το άρθρ. 6 της Οδηγίας :

Σε περίπτωση διαμαρτυρίας, ο διοργανωτής ή/και ο πωλητής ή ο τοπικός αντιπρόσωπός του, εάν υπάρχει, πρέπει να αποδείξουν ότι ενήργησαν επιμελώς για να εξεύρουν κατάλληλες λύσεις.

Στοιχεία που θα πρέπει να συμπεριλαμβάνονται στη σύμβαση, εφόσον ισχύουν για το συγκεκριμένο οργανωμένο ταξίδι. (βλ και Παράρτημα της Οδηγίας.)

- Ο προορισμός η οι προορισμοί του ταξιδιού και όταν προβλέπονται πλείονες παραμονές, οι διάφορες περίοδοι και ημερομηνίες οι ώρες και οι τόποι αναχώρησης και επιστροφής

- Τα μέσα μεταφοράς τα χαρακτηριστικά και οι κατηγορίες των χρησιμοποιούμενων μεταφορικών μέσων, οι ημερομηνίες ώρες και τόποι αναχώρησης και επιστροφής καθώς και τα διανυόμενα χιλιόμετρα ημερησίως.
- Όταν το οργανωμένο ταξίδι περιλαμβάνει διανυκτερεύσεις πρέπει να παρέχονται λεπτομερώς πληροφορίες σχετικά με το κατάλυμα, τον τύπο την άδεια λειτουργίας τη θέση η την τουριστική κατηγορία του , το επίπεδο των ανέσεων και τα κυριότερα χαρακτηριστικά του σύμφωνα με την νομοθεσία του συγκριμένου κράτους υποδοχής καθώς επίσης τα παρεχόμενα γεύματα και τις λοιπές προσφερόμενες υπηρεσίες . Εφόσον σύμφωνα με την νομοθεσία του κράτους υποδοχής απαιτείται τα τουριστικά καταλύματα να καλύπτονται με άδεια λειτουργίας ή και ίδρυσης ή άλλη άδεια αρμόδιας αρχής θα πρέπει να αναφέρεται ρητά η ύπαρξη τέτοιας άδειας σε ισχύ.
- Το δρομολόγιο.
- Αν η πραγματοποίηση του οργανωμένου ταξιδιού απαιτεί έναν ελάχιστο αριθμό ατόμων και στην περίπτωση αυτή την προθεσμία για την ειδοποίηση του καταναλωτή σε περίπτωση ματαίωσης του ταξιδιού.
- Οι επισκέψεις οι εκδρομές η άλλες υπηρεσίες που συμπεριλαμβάνονται στη συμφωνηθείσα συνολική τιμή του οργανωμένου ταξιδιού.
- Το όνομα του και η διεύθυνση του διοργανωτή του πωλητή και εφόσον απαιτείται και του ασφαλιστή.
- Η τιμή του οργανωμένου ταξιδιού καθώς και κάθε ενδεχόμενη αναθεώρηση της τιμής , και τα ενδεχόμενα τέλη και φόροι που πληρώνονται για ορισμένες υπηρεσίες (φόροι αεροδρομίου , αποβίβασης η επιβίβασης σε λιμένες και αερολιμένες και τέλη παραμονής) εφόσον δεν περιλαμβάνονται στην τιμή του οργανωμένου ταξιδιού.
- Το χρονοδιάγραμμα και οι λεπτομέρειες πληρωμής της τιμής.
- Ιδιαίτερες επιθυμίες που ο καταναλωτής γνωστοποιεί στον διοργανωτή η στον πωλητή τη στιγμή της κράτησης τις οποίες αμφότεροι έχουν αποδεχθεί.
- Τις προθεσμίες εντός των οποίων ο καταναλωτής θα πρέπει ενδεχομένως να διαμαρτυρηθεί για την μη εκτέλεση η την πλημμελή εκτέλεση της σύμβασης.

Από την έκδοση της οδηγίας 90/314/ΕΟΚ στην αγορά έχουν επέλθει σημαντικές αλλαγές. Πέραν των παραδοσιακών αλυσίδων διανομής, το διαδίκτυο καθίσταται ολοένα και πιο σημαντικό μέσο για την παροχή ή την πώληση ταξιδιωτικών υπηρεσιών. Οι ταξιδιωτικές υπηρεσίες δεν συντίθενται μόνο σε παραδοσιακά πακέτα αλλά συχνά συνδυάζονται με εξατομικευμένο τρόπο. Πολλοί από αυτούς τους συνδυασμούς ταξιδιωτικών υπηρεσιών βρίσκονται νομικά σε γκρίζα ζώνη η σαφώς δεν καλύπτονται από την οδηγία 90/314/ΕΟΚ. Η νέα οδηγία έχει ως σκοπό την προσαρμογή του πεδίου προστασίας, ώστε να ληφθούν υπόψη οι εν λόγω εξελίξεις, την αύξηση της διαφάνειας και την ενίσχυση της ασφάλειας δικαίου για τους ταξιδιώτες και τους εμπόρους.

Για αυτό εξεδόθη νέα Οδηγία η 2015/2302 ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, που θα καταργήσει την οδηγία 90/314 από 1 Ιουλίου του 2018. Ένα από τα καινούργια στοιχεία που αλλάζει είναι ότι οι ταξιδιώτες που αγοράζουν τα δικά τους πακέτα διακοπών διαδικτύου θα έχουν την ίδια προστασία με τους ταξιδιώτες, που θα αγοράζουν από τους παραδοσιακούς ταξιδιωτικούς πράκτορες. Προτού αγοράσουν διαδικτυακά ένα πακέτο οργανωμένων διακοπών έχουν το δικαίωμα να λάβουν σαφείς πληροφορίες σχετικά με τη συμφωνία, σχετικά με ποιος θα έχει την τελική ευθύνη εάν κάτι δεν πάει καλά κ.ο.κ.

Το κοινοβούλιο πρόσθεσε επίσης την υποχρέωση του διοργανωτή να δίνει στους ταξιδιώτες τις κατά προσέγγιση ώρες αναχώρησης και επιστροφής καθώς και ένδειξη της φύσης των πρόσθετων δαπανών που θα μπορούσαν να προκύψουν. Εξασφάλισε επίσης το δικαίωμα των ταξιδιωτών να ακυρώνουν ένα συμβόλαιο - πακέτο και να λαμβάνουν τα χρήματα τους πίσω όταν η τιμή αυξάνεται περισσότερο από 8%, ή σε περιπτώσεις αναπόφευκτων γεγονότων όπως φυσικές καταστροφές ή τρομοκρατικές επιθέσεις στον τόπο προορισμού.

3.2. TIMESHARING ΧΡΟΝΟΜΕΡΙΣΤΙΚΗ ΜΙΣΘΩΣΗ

Χρονομεριστική μίσθωση είναι μια μορφή ιδιοκτησίας διαιρεμένης χρονικά ή το δικαίωμα χρήσης μιας ιδιοκτησίας που είναι κατάλυμα διακοπών για μια χρονική περίοδο πχ μια ή περισσότερες εβδομάδες για καθορισμένη περίοδο του έτους, και για συνολικό χρονικό διάστημα όχι μικρότερο των τριών ετών.

.Ο τρόπος διακοπών με χρονομεριστική μίσθωση είναι πολύ δημοφιλής στους καταναλωτές σε πολλές χώρες συμπεριλαμβανομένων των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης Παράλληλα ο κλάδος της χρονομεριστικής μίσθωσης συνεισφέρει σημαντικά στην ενίσχυση των οικονομιών αυτών.

Η σύναψη μιας σχέσης διαρκείας του πελάτη με το κατάλυμα με άλλα λόγια η διαιρεμένη χρονικά χρήση (και σε ορισμένες χώρες η διαιρεμένη χρονικά κυριότητα) του αυτού καταλύματος από περισσότερα άτομα (χρήστες η κυρίουσ ανάλογα) αποτέλεσε νεωτερισμό, που ξεκίνησε από την Ευρώπη διαδόθηκε και άνθισε στις ΗΠΑ και «επέστρεψε» στην Ευρώπη και κυρίως σε Ηνωμένο Βασίλειο, Γαλλία ,Ισπανία, Πορτογαλία , Ελβετία , Ιταλία . Οι πωλήσεις ακολουθούσαν επιθετικές πρακτικές , οι πελάτες αγόραζαν χωρίς να έχουν πλήρη εικόνα και γνώση των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων τους ,. Γινόταν προσέγγιση υποψηφίων αγοραστών με διάφορα τεχνάσματα και άσκηση πίεσης με κάθε τρόπο για να συνάψουν τη σχετική σύμβαση εκ μέρους ειδικευμένων πωλητών και γενικά των εταιρειών προώθησης των πωλήσεων timesharing.

Η οδηγία 94/47 ΕΚ της 26/10/1994 « για την προστασία των αγοραστών ως προς ορισμένες πλευρές των συμβάσεων που αφορούν την απόκτηση δικαιώματος χρήσης ακινήτων υπό καθεστώς χρονομεριστικής μίσθωσης», εκδόθηκε κατ' απαίτηση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για λόγους προστασίας του αγοραστή timesharing από επιθετικές και απατηλές πρακτικές πωλήσεων. . Τα Κ-Μ της ΕΕ μη έχοντας τη δυνατότητα να απαλείψουν στην πράξη την αιτία των προβλημάτων των υποψηφίων αγοραστών από εξειδικευμένους και επιθετικούς markeeteers πήραν μια σειρά μέτρων ορισμένα των οποίων καθιστούν διαυγέστερη την αγορά του time sharing.. Στα σχετικά άρθρα συμπεριλαμβάνονταν μεταξύ των άλλων

- Το δικαίωμα της πληροφόρησης
- Η αποτροπή των πωλήσεων υπό πίεση μέσω του δικαιώματος υπαναχώρησης
- Η απαγόρευση λήψης προκαταβολής από τους πωλητές του προϊόντος της χρονομεριστικής μίσθωσης κατά την περίοδο της υπαναχώρησης.

Εν τούτοις η νομοθεσία αυτή παρουσίασε ένα αριθμό ελλείψεων και αδυναμιών που οφείλονταν στις εξελίξεις στην αγορά .Αναπτύχθηκαν νέα προϊόντα και διαφορετικές συμβάσεις για τα οποία δεν

υπήρχαν ρυθμίσεις π.χ (κρουαζιερόπλοια τροχόσπιτα) ή συμβάσεις μικρότερες των τριών ετών. Οι καταναλωτές που αγόραζαν αυτά τα προϊόντα δεν απολάμβαναν την ίδια προστασία με εκείνους που αγόραζαν τα πιο συμβατικά στο χώρο του time sharing προϊόντα. Αυτά τα νέα προϊόντα διακοπών και ορισμένες συναλλαγές όπως οι συμβάσεις ανταλλαγής και συμβάσεις μεταπώλησης δεν καλύπτονται από την οδηγία 94/47/EK . Ως συνέπεια της καινούργιας κατάστασης είναι η αντικατάσταση της οδηγίας 94/47/EK με την οδηγία 2008/122/EK της 14 Ιανουαρίου 2009.

Με την νέα νομοθεσία το πεδίο των υφισταμένων κανόνων επεκτάθηκε και κάλυψε τα νέα προϊόντα και τις ανάγκες που εμφανίστηκαν στην αγορά της χρονομεριστικής μίσθωσης

Ειδικότερα:

- Η Πληροφόρηση που παρέχεται στον καταναλωτή πριν τη σύναψη του συμβολαίου υπόκειται σε πιο λεπτομερείς διατάξεις. Απαιτείται η περιγραφή όλων των χαρακτηριστικών και των κανόνων λειτουργίας της χρονομεριστικής μίσθωσης
- Η περίοδος υπαναχώρησης επεκτάθηκε σε 14 ημέρες για όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ανεξάρτητα από τη χώρα, όπου αγοράσθηκε η χρονομεριστική μίσθωση, ανατιολογήτως και χωρίς κόστος ακύρωσης.

Επίσης για όσο διαρκεί η περίοδος υπαναχώρησης απαγορεύεται στον έμπορο ή σε τρίτους να ζητούν από τον καταναλωτή εγγύηση ή δέσμευση χρημάτων.

Τα συμβόλαια πρέπει να είναι στη γλώσσα της ΕΕ που επιθυμεί ο καταναλωτής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΤΗΣ Ε.Ε

4.1 ΒΙΩΣΙΜΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Μια από τις βασικότερες επιδιώξεις της ΕΕ από την ίδρυσή της, η βιώσιμη Ανάπτυξη, προκρίνει τη χρήση των Φυσικών Πόρων και των πηγών Ενέργειας με τρόπο που να αποτρέπει την κατασπατάλησή τους, καθιστώντας τα ικανά να χρησιμοποιηθούν και από τις επόμενες γενιές και να ευνοεί την φυσική τους αναπλήρωση. Με τους επιστήμονες να εκφράζουν όλο και συχνότερα την ανησυχία τους για την πρόκληση σοβαρών και ενδεχομένως μη αναστρέψιμων επιπτώσεων στον πλανήτη από την συνεχόμενη κακοδιαχείρισή του από τον άνθρωπο, η έννοια της «βιώσιμης Ανάπτυξης» στον Τουρισμό συμπεριέλαβε σκέψεις για τον περιορισμό των ξενοδοχειακών και άλλων τουριστικών κατασκευών και υποδομών σε κορεσμένες ή ημι-κορεσμένες περιοχές και την ελάφρυνση της οικολογικής πίεσης στις περιοχές αυτές από τις μεγάλες εισροές τουριστών κατά τις περιόδους αιχμής. Κατατίθενται Προτάσεις και Μέτρα για την καλύτερη διαχείριση των απορριμμάτων, καθαρότερο πόσιμο νερό και νερό κολύμβησης, χρήση καθαρότερων καυσίμων και ανανεώσιμων πηγών ενέργειας από τις τουριστικές μονάδες και τα Μέσα Μεταφοράς.⁶ ημαντικός Άξονας στην προσπάθεια για «βιώσιμο Τουρισμό» θεωρείται η καταπολέμηση της εποχικότητας του τουριστικού προϊόντος, που οδηγεί στην αποσυμφόρηση των τουριστικών προορισμών.⁷ Στα πλαίσια του «βιώσιμου Τουρισμού» προωθούνται οι εναλλακτικές μορφές Τουρισμού, είτε όσον αφορά στα διάφορα είδη (ποδηλατικός, αθλητικός, ιστιοπλοϊκός, επαγγελματικός, συνεδριακός, πολιτιστικός, γευσιγνωστικός, ιατρικός, αγροτικός κλπ.) είτε όσον αφορά στις διαφορετικές ομάδες του πληθυσμού (ηλικιωμένοι, νέοι, οικονομικά εύρωστοι με συγκεκριμένες ανάγκες και απαιτήσεις).

NATURA 2000

Πρόκειται για ένα Ευρωπαϊκό Δίκτυο φυσικών προστατευόμενων περιοχών που στοχεύει στην επιβίωση των πιο πολύτιμων και απειλούμενων ειδών και οικοσυστημάτων της Ευρώπης, συμπεριλαμβανομένων και πολλών σε θαλάσσιο περιβάλλον. Όσον αφορά στον Τουρισμό, προάγεται η ένταξη των περιοχών αυτών στις εμπειρίες των διακοπών με κατάλληλη διαχείρισή τους ώστε να παραμείνουν ζωντανές και ενεργές για τις επόμενες γενιές.

⁶ Ψήφισμα Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου 27/9/11 P7_TA (2011) 0407 – προτάσεις 34-54-55

⁷ Ψήφισμα Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου 27/9/11 P7_TA (2011) 0407 – δεδομένα ΣΤ-Ι, προτάσεις 38-39-42-43-45-47-49-50-51-52-53-58-60-62-64

EMAS - ECO MANAGEMENT AUDITING SCHEME⁸

Το πρόγραμμα εφαρμόζει σε τοπικά τουριστικά προϊόντα και υπηρεσίες τη γενικότερη πολιτική της ΕΕ για οικοδιαχείριση και ενθαρρύνει μικρές επιχειρήσεις στον να επιζητήσουν την ποιότητα όσον αφορά στην περιβαλλοντική τους συμπεριφορά. Οι μικρές τουριστικές επιχειρήσεις καλούνται να δημιουργήσουν ανταγωνιστικά πακέτα που να συνδέουν πολιτιστικές, οικονομικές, οικολογικές και κοινωνικές παραμέτρους, δημιουργώντας έτσι σημαντική αξία σε μία περιοχή.^{9,10}

Στο πρόγραμμα μέχρι στιγμής συμμετέχουν προορισμοί και ομάδες ενδιαφερομένων από 6 χώρες. (Βέλγιο, Γερμανία, Ισπανία, Βουλγαρία, Κύπρος, Εσθονία)

EDEN – EUROPEAN DESTINATIONS OF EXCELLENCE¹¹

Ένα πρόγραμμα το οποίο δημιουργήθηκε το 2006 πιλοτικά, ενώ από το 2011 βρίσκεται σε πλήρη λειτουργία αφού συμμετέχουν σ' αυτό όλες οι χώρες της ΕΕ. Το EDEN προωθεί πρότυπα ανάπτυξης «βιώσιμου Τουρισμού» στην ΕΕ. Είναι στην ουσία ένας διαγωνισμός για την ανάδειξη του καλύτερου όσον αφορά σε ένα θέμα προορισμού σε κάθε χώρα και ύστερα σε Ευρωπαϊκό επίπεδο. Μέσω του προγράμματος η ΕΕ επιδιώκει να τραβήξει την προσοχή στις αξίες, την ποικιλομορφία και τα κοινά χαρακτηριστικά των ευρωπαϊκών τουριστικών προορισμών. Απευθύνεται σε λιγότερο γνωστούς προορισμούς οι οποίοι πληρούν τις προϋποθέσεις, φιλοδοξώντας να οδηγήσει έτσι στην ετήσια υιοθέτηση των κριτηρίων από όλη την Ευρώπη και στην αποσυμφόρηση των κλασικών τουριστικών προορισμών.

Σκοποί του προγράμματος:

- Το να κάνει ευρέως γνωστό τον τόπο που παίρνει το ετήσιο βραβείο
- Να βοηθήσει στη δημιουργία βιώσιμων μορφών Τουρισμού
- Να δημιουργήσει μία πλατφόρμα για την ανταλλαγή καλών Πρακτικών Τουρισμού σε ευρωπαϊκό επίπεδο

⁸ ec.europa.eu/environment/emas/index_en.htm

⁹ Οδηγία ΕΚ/221/2009

¹⁰ Απόφαση Επιτροπής 2013/131/ΕΚ

¹¹ ec.europa.eu/enterprise/sectors/tourism/eden/

- Να προωθήσει τη συνεργασία μεταξύ των ήδη βραβευμένων προορισμών ώστε να πειστούν κι άλλα μέρη να υιοθετήσουν τρόπους τουριστικής ανάπτυξης που λογίζονται ως «βιώσιμος Τουρισμός».

Η Επιτροπή, ως φορέας του προγράμματος EDEN, ανακοινώνει στις αρχές κάθε χρόνου το θέμα στο οποίο θα διαγωνιστούν τα ενδιαφερόμενα μέρη, καθορίζει τα κριτήρια βάσει των οποίων θα αναδειχθούν οι νικητές και τα ανακοινώνει στα κράτη-μέλη.

Σε τοπικό επίπεδο, η κάθε χώρα, της οποίας κάποιος προορισμός θέλει να συμμετάσχει στο Πρόγραμμα, ανακοινώνει τα εθνικά κριτήρια συμμετοχής μέχρι την Άνοιξη του ίδιου έτους και δίνει στο EDEN τα εθνικά αποτελέσματα μέχρι το καλοκαίρι. Η ανάδειξη των νικητών του προγράμματος γίνεται το Φθινόπωρο. Μέχρι τώρα τα θέματα των ετήσιων διαγωνισμών ήταν τα εξής:

2007: Αγροτικοί προορισμοί (10 χώρες)

2008: Τοπική ανέγγιχτη κληρονομιά (20 χώρες)

2009: Προστατευόμενες περιοχές (22 χώρες)

2010: Υδάτινος Τουρισμός (25 χώρες)

2011: Ανάπλαση φυσικών τοπίων (27 χώρες)

Μέχρι το 2011 είχαμε 100 νικητές. Το 2012 δεν είχαμε διαγωνισμό και έγινε σύσκεψη μεταξύ των χωρών όπου αποφασίστηκε η συνέχιση του EDEN σε μόνιμη βάση.

2013: Τουρισμός με πρόσβαση για όλους (27 χώρες) Νικητής: Μαραθώνας

Το 2014 στο 9^ο δίκτυο EDEN παρευρέθηκαν 100 συμμετέχοντες που αντιπροσώπευαν νικητές-προορισμούς από 26 χώρες της ΕΕ, υποψήφιες προς ένταξη χώρες και τοπικούς αξιωματούχους του EDEN. Η Συνάντηση επικεντρώθηκε στην κοινοποίηση άριστων Πρακτικών όσον αφορά στην ανάπτυξη «βιώσιμου Τουρισμού». Επίσης συζητήθηκε η συνεργατικότητα στον Τουρισμό με τη συνδρομή φορέων διαδραστικής διαδικτυακής συμμετοχής και αξιολόγησης όπως οι ιστοσελίδες Trip Advisor, Greeter Network, European Best Destinations, Greenhopping.

Τα θέματα προς βράβευση το 2014 ήταν:

1. Καινοτομία στην κοινοποίηση του EDEN

2. Καινοτομία στην προσφορά αυθεντικής τουριστικής εμπειρίας
3. Πλέον καινοτόμος χρήση του λογότυπου του EDEN

Οι νικητές για το 2014 αντίστοιχα ήταν:

1. Προορισμοί στη Βαλλονία (γαλλόφωνο Βέλγιο)
2. Landlust (Αυστρία)- Silly (Βέλγιο)
 - Ειδική μνεία: πάρκο Gravenrode (Κάτω Χώρες)
3. Jurmala (Λεττονία)
 - Ειδική μνεία: Nin (Κροατία)

4.2 ΕΝΝΑΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ

4.2.1 ΑΓΡΟΤΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Σε τρεις οδηγίες, ήδη από το 1972, (72/159, 72/160, 72/161) και σε μία του 1975 (75/268) που αφορούσαν φυσικά ευρύτερα θέματα του Γεωργικού τομέα, προβλέπονταν τεχνικές και χρηματοδοτικές παρεμβάσεις για τον Αγροτικό Τουρισμό.

Στην Οδηγία 72/159 δίνεται η δυνατότητα στα κράτη-μέλη να παρεμβαίνουν για επενδύσεις υπέρ της αγροτικής κατοικίας, άρα να ενθαρρύνουν τις επενδύσεις υπέρ της ανάπτυξης του Αγροτικού Τουρισμού.

Όσοι παύουν τις γεωργικές τους δραστηριότητες, στα πλαίσια της Οδηγίας 72/160, δύνανται να στραφούν προς Τουριστικές δραστηριότητες και οι γαίες που απελευθερώνονται απ' αυτούς δύνανται μεταξύ άλλων να διαμορφώνονται σε πάρκα, περιοχές ανάπαυσης, αθλητισμού ή αναψυχής και να αυξάνεται η προσέλκυση τουριστών στις αγροτικές ζώνες.

Στην Οδηγία 75/268 περιλαμβάνεται ρητά Διάταξη υπέρ του Αγροτικού Τουρισμού και της Βιοτεχνίας. Στις μειονεκτικές αγροτικές περιοχές που έχουν τουριστικές δυνατότητες μπορούν να ενθαρρύνονται Επενδύσεις τουριστικού ή βιοτεχνικού χαρακτήρα που πραγματοποιούνται στη γεωργική εκμετάλλευση, στο πλαίσιο του σχεδιασμού Ανάπτυξης μέχρι ποσού 12.000 ecu με συμμετοχή της κοινότητας στη χρηματοδότηση.

Σε Ψήφισμά του, το 1984, με τίτλο «Σχετικά με μια κοινοτική πολιτική Τουρισμού», το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο παρατηρεί ότι τα τότε υφιστάμενα κοινοτικά μέσα δεν χρησιμοποιούνται πολύ από τα κράτη-μέλη και ότι τα αποτελέσματα που ανακοινώνονται από τα κράτη-μέλη ότι έχουν επιτευχθεί στον

τομέα αυτό, δεν είναι ιδιαίτερα σημαντικά. Το ΕΚ διατυπώνει τη Θέση ότι η ανάπτυξη του Αγροτικού τουρισμού σαν συμπληρωματική δραστηριότητα των γεωργών μπορεί να προωθηθεί με πληροφόρηση του Κοινού για τη δυνατότητα διαμονής σε αγροτικές οικογένειες και παράλληλη ανάλυση των επιθυμιών των τουριστών ώστε να επιτραπεί στους γεωργούς να διαμορφώσουν ανάλογα την κατοικία τους. Επίσης, με μελέτες για την συντήρηση, βελτίωση και διατήρηση μιας τυπικής αγροτικής κατοικίας σε διάφορες περιοχές.

Στον Κανονισμό της 15^{ης}/7/91 για τις επενδύσεις στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις, προβλέφθηκε κονδύλιο 655 εκ. ecu για τον Γεωργοτουρισμό, κυρίως στις αγροτικές κατοικίες. 50% του ποσού εκμεταλλεύτηκε η Γαλλία.

Κατόπιν η ΕΕ υποστήριξε τον Αγροτικό Τουρισμό με την ένταξη αγροτικών κατασκευών και τόπων που παρουσιάζουν τουριστικό ενδιαφέρον στο πρόγραμμα LEADER - **L**iaison **E**ntre **A**ctions de **D**eveloppement de l' **E**conomie **R**urale(δεσμοί μεταξύ των ενεργειών για την ανάπτυξη της αγροτικής οικονομίας). Πρόκειται για μέθοδο τοπικής ανάπτυξης για την προώθηση και ανάπτυξη των αγροτικών κοινοτήτων μέσα από τοπικές εταιρικές σχέσεις στο δημόσιο – ιδιωτικό τομέα. Σχεδιάστηκε για να βοηθήσει τους αγρότες, τις Ομάδες και τις επιχειρήσεις να εξετάσουν τις δυνατότητες που υπάρχουν στην περιοχή τους και να ενθαρρυνθούν στην εφαρμογή ολοκληρωμένων και καινοτόμων στρατηγικών για την τοπική ανάπτυξη.

LEADER I (1991 – 1993)

LEADER II (1994 – 1999) – μειονεκτικές αγροτικές περιοχές

LEADER + (2007 – 2013) - συμπεριέλαβε την αλιεία

Στα προγράμματα LEADER περίπου το 40% κατευθύνθηκε στον Αγροτουρισμό. Για τα έτη 2014-2020 το LEADER ενσωματώθηκε στο Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο ως υποχρεωτικό τμήμα των προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης.

4.2.2 ΗΛΙΚΙΕΣ 55-80

Η υπερσυγκέντρωση τουριστών στις υψηλές περιόδους θεωρείται ένα από τα μεγαλύτερα, αν όχι το μεγαλύτερο, εμπόδια για τον «βιώσιμο Τουρισμό», μία από τις βασικές Τουριστικές Πολιτικές της ΕΕ. Κύρια επιδίωξη της ΕΕ είναι η αποσυμφόρηση με καινοτόμα πακέτα εκτός υψηλής περιόδου και για σκοπούς διαφορετικούς από τους συνήθεις (θάλασσα-ήλιος) ή σε προορισμούς χαμηλού προφίλ. Η

αποσυμφόρηση εξυπηρετεί και τον «βιώσιμο Τουρισμό» και τις έννοιες της καινοτομίας και της ανταγωνιστικότητας που είναι επίσης πολιτικές της ΕΕ.

Όμως, οι ηλικίες 25-55, που θεωρούνται το πιο ενεργό τουριστικά τμήμα του πληθυσμού, συνήθως ταξιδεύουν την υψηλή περίοδο διότι, είτε ως ελεύθεροι επαγγελματίες είναι υποχρεωμένοι να ακολουθούν τις αργίες του κράτους τους, είτε ως μισθωτοί, το σύστημα αδειών της επιχείρησης στην οποία εργάζονται. Όσοι δε, έχουν παιδιά αναγκαστικά προσαρμόζουν το πρόγραμμά τους σε αυτό των παιδιών, υπολογίζοντας ως χρόνο διακοπών, άρα και διάστημα στο οποίο μπορούν να ταξιδέψουν, τις περιόδους των σχολικών διακοπών δηλαδή τις κύριες περιόδους υψηλής τουριστικής ζήτησης.

Αντίθετα, οι πολίτες άνω των 55 ετών είναι, στην πλειοψηφία τους, απαλλαγμένοι από οικογενειακές υποχρεώσεις και, σε μεγάλο ποσοστό, και από επαγγελματικές υποχρεώσεις. Μπορούν λοιπόν, να ταξιδέψουν και σε περιόδους χαμηλής ζήτησης, στηρίζοντας οικονομικά τους τουριστικούς προορισμούς, ενώ ταυτόχρονα βρίσκουν καλύτερες τιμές για το ταξίδι τους. Η ΕΕ πιστεύει ότι πλέον οι ταξιδιώτες και ειδικά οι άνω των 55 απομακρύνονται σταδιακά από την επιδίωξη χαμηλής τιμής και προσανατολίζονται στο να πετύχουν καλύτερη σχέση τιμής/προϊόντος. Τα τουριστικά πακέτα που θα ανταποκρίνονται στις ανάγκες τους πιστεύεται ότι θα ωθήσουν την κατηγορία αυτή στο να ταξιδεύει περισσότερο. Στο ερώτημα αν οι πολίτες αυτής της ηλικίας που μπορούν να ταξιδεύουν είναι αρκετοί ώστε να επηρεάσουν τους δείκτες της τουριστικής κίνησης, η ΕΕ απαντά ότι η συνεχής άνοδος του βιοτικού επιπέδου βοηθά στην αύξηση του προσδόκιμου ζωής στις χώρες της Ευρώπης, με τον αριθμό των πολιτών ηλικίας άνω των 55 να αυξάνεται σταθερά και να φτάνει στις μέρες μας τα 128 εκ. ανθρώπους. Υπολογίζεται ακόμη ότι οι πολίτες της ΕΕ άνω των 65 ετών θα είναι το 2020 17 εκ. περισσότεροι σε σχέση με το 2000.¹² Επίσης, η ραγδαία πρόοδος της ιατρικής έχει εξασφαλίσει στους μεγαλύτερης ηλικίας συμπολίτες μας καλύτερη υγεία και ποιότητα ζωής. Τους έχει δώσει άρα τη δυνατότητα να συνεχίσουν να είναι ενεργοί. Η ΕΕ πιστεύει ότι το τμήμα αυτό του Ευρωπαϊκού πληθυσμού μπορεί να γίνει ιδιαίτερα δυναμικό τουριστικά.

Το ΕΚ προτρέπει στο να δοθεί προσοχή στην προώθηση μορφών Τουρισμού που να απευθύνονται σ' αυτή την ομάδα του πληθυσμού, όπως ο ιαματικός τουρισμός¹³ και γενικά ο ιατρικός τουρισμός. Η ΕΕ αναγνωρίζοντας την δυναμική της συγκεκριμένης ηλικιακής κατηγορίας πολιτών την έχει εντάξει στο πρόγραμμα CALYPSO που προωθεί, μεταξύ άλλων, τον τουρισμό για άτομα μεγαλύτερης ηλικίας σε περιόδους χαμηλής ζήτησης.

¹² COM/2001/0665 τελικό

¹³ P7_TA(2011)0407 Άρθρο 58

4.2.3 ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Η ΕΕ προωθεί την ενεργή παρουσία και την πλήρη συμμετοχή των ΑΜΕΑ στην κοινωνία. Υιοθέτησε μία στρατηγική για τα έτη 2010-2020¹⁴, βασισμένη στη συνθήκη για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία του ΟΗΕ (UNCRPD)¹⁵. Η στρατηγική αφορά σε όλους τους τομείς της κοινωνικής ζωής των ΑΜΕΑ, την προσβασιμότητα τους σε αγαθά και υπηρεσίες, τη συμμετοχή τους στη δημόσια ζωή, το δικαίωμά τους στην ισότητα, στην εργασία και στην εκπαίδευση. Η επιτροπή υποστηρίζει το Ακαδημαϊκό Δίκτυο Ευρωπαίων Ειδικών στην Αναπηρία (ANED) το οποίο την τροφοδοτεί με αναλύσεις για την κατάσταση σε εθνική βάση και τις πολιτικές και με δεδομένα. Επίσης, το ANED διαχειρίζεται το διαδικτυακό εργαλείο το οποίο παρέχει μια ανασκόπηση των βασικών παραμέτρων που χρειάζεται να μελετηθούν σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο για την εφαρμογή της συνθήκης του ΟΗΕ για τα δικαιώματα των ΑΜΕΑ. Η δημιουργία του διαδικτυακού αυτού εργαλείου ήταν μια από τις ενέργειες που προβλέπονταν στη **λίστα ενεργειών** για το 2010-15 που συνόδευε την Ευρωπαϊκή στρατηγική αναπηρίας. Η εν δυνάμει αγορά για τον προσβάσιμο τουρισμό στην Ευρώπη εκτιμάται σε 130 εκ. με καταναλωτική δύναμη 68 δις. ετησίως. Στους καταναλωτές αυτούς περιλαμβάνονται άτομα με αναπηρίες, άτομα τρίτης ηλικίας, εγκυμονούσες, οικογένειες με μικρά παιδιά, άτομα με χρόνια προβλήματα υγείας ή προσωρινές αναπηρίες. Υπάρχει ακόμη μεγάλο κενό στην Ευρώπη και σε όλο τον κόσμο μεταξύ των αναγκών των παραπάνω και της πρόσβασης που προσφέρεται. Δυσκολίες στην πρόσβαση: στην πληροφόρηση, σε υπηρεσίες, μέσα μεταφοράς, τουριστικούς προορισμούς, καταλύματα, χώρους υποδοχής και τουριστικά αξιοθέατα. Η έλλειψη γενικής προσβασιμότητας έχει άμεσο και αρνητικό αποτέλεσμα στα τουριστικά μεγέθη. Χωρίς καλή πρόσβαση πολλοί άνθρωποι απλά δεν μπορούν να ταξιδέψουν ενώ το εισόδημα που εκπροσωπούν χάνεται.

Το 2006 δημιουργήθηκε το ENAT (European Network for Accessible Tourism) ως ένα δίκτυο οργανισμών από έξι χώρες.¹⁶ Οι οργανισμοί που συγκροτούν αυτό το δίκτυο στοχεύουν στο να πρωτοστατούν στη μελέτη, προώθηση και εφαρμογή του προσβάσιμου τουρισμού, προσφέροντας τις γνώσεις και την πείρα τους στο δίκτυο, βοηθώντας στη βελτίωση της προσβασιμότητας στην τουριστική πληροφορία και στα τουριστικά αγαθά και υπηρεσίες. Μέσα από το δίκτυο τουριστικών επιχειρήσεων και ειδικών στην προσβασιμότητα φέρνει κοντά ανθρώπους και οργανισμούς ώστε να μοιραστούν εξειδικευμένη γνώση, να χτίσουν συνεργασίες και να δημιουργήσουν νέες λύσεις για την αναβάθμιση της πρόσβασης και την δημιουργία νέων επιχειρηματικών ευκαιριών.

¹⁴ SEC (2010) 1321 τελικό-com(636) τελικό 15/11/2010

¹⁵ Convention of the rights of persons with disabilities 13/9/2006 A/RES/61/106

¹⁶ www.accessibletourism.org

Το ENAT δίνει πληροφορίες και βοήθεια σχετικά με αεροδρόμια – αθλήματα – αρχιτεκτονική & σχεδιασμό – διαχείριση ξενοδοχείων, τουριστικών χώρων & αξιοθέατων – εκπαίδευση προσωπικού – εξειδικευμένες υπηρεσίες για άτομα με αναπηρία - οδηγούς προσβασιμότητας – παραλίες – περιηγήσεις – πλοία – υποστηρικτικές τεχνολογίες κλπ. Τα μέλη του ENAT περιλαμβάνουν: τουριστικά καταλύματα κάθε κατηγορίας και είδους – συμβούλους προσβασιμότητας – αρχιτέκτονες & σχεδιαστές – διοργανωτές συνεδρίων & εκδηλώσεων – εκδότες τουριστικών οδηγών & ιστοσελίδων – ερευνητικά & εκπαιδευτικά ιδρύματα - προμηθευτές & παρόχους υπηρεσιών – ειδικούς στα μέσα μεταφοράς – διοργανωτές περιηγήσεων – τουριστικά γραφεία.

Η γραμματεία του ENAT είναι στην Αθήνα. Η επιτροπή, αναγνωρίζοντας στο ENAT την σε μεγάλο βαθμό έκφραση της στρατηγικής της, χρηματοδότησε τη λειτουργία του για τα έτη 2006-2007.

Η ΕΕ θεσμοθέτησε το 2010 το Ευρωπαϊκό βραβείο προσβάσιμων πόλεων¹⁷, που δίνεται σε πόλεις οι οποίες εμφανώς βελτίωσαν την προσβασιμότητα σε βασικές παραμέτρους της αστικής ζωής, σε τομείς όπως το περιβάλλον και οι δημόσιοι χώροι, οι μεταφορές και οι σχετικές υποδομές, η Πληροφορία και η Επικοινωνία, οι δημόσιες υπηρεσίες και εγκαταστάσεις. Οι πόλεις αυτές θα πρέπει να δεσμεύονται στο να βελτιώνουν συνεχώς τις συνθήκες προσβασιμότητας και να μπορούν να γίνουν παραδείγματα που θα ενθαρρύνουν την υιοθέτηση βέλτιστων πρακτικών σε όλες τις Ευρωπαϊκές πόλεις. Έτσι, ο διαγωνισμός αφορά στην προσβασιμότητα των πολιτών στην καθημερινότητά τους και, σε μεγάλη έκταση, στις τουριστικές υπηρεσίες. Στον πιο πρόσφατο (2014) διαγωνισμό, το βραβείο πήγε στη Σουηδική πόλη Boras, ενώ ειδικές μνείες έγιναν για την Ισπανική πόλη Logroño (στην κατηγορία «περιβάλλον & δημόσιοι χώροι»), την πρωτεύουσα της Ουγγαρίας, Βουδαπέστη (στην κατηγορία «μεταφορές») και στην Ισπανική πόλη Aroña και την πόλη του Λουξεμβούργου (στην κατηγορία «δημόσιες υπηρεσίες και εγκαταστάσεις»).

Μια άλλη ενέργεια της ΕΕ που σχετίζεται με τον προσβάσιμο τουρισμό στις χώρες-μέλη είναι η καθιέρωση της Ευρωπαϊκής κάρτας στάθμευσης μετά από πρόταση του Συμβουλίου¹⁸ που υιοθετήθηκε και ανανεώθηκε με νέα πρόταση του Συμβουλίου της 3/3/2008¹⁹. Το κάθε κράτος-μέλος διατηρεί το δικαίωμα να παρέχει την κάρτα αυτή στους πολίτες του με κινητική ή άλλη αναπηρία σύμφωνα με τους εθνικούς κανονισμούς. Η κάρτα όμως αυτή κατόπιν γίνεται δεκτή στις υπόλοιπες χώρες της ΕΕ, παρέχοντας στον κάτοχό της το δικαίωμα στάθμευσης στις προκαθορισμένες για ΑΜΕΑ θέσεις. Έτσι, ενθαρρύνεται η μετακίνηση των πολιτών με αναπηρία σε άλλη χώρα απ' αυτή της μόνιμης διαμονής τους, διευκολύνοντας την πρόσβασή τους σε τουριστικούς χώρους και αξιοθέατα.

¹⁷ www.accesscityaward.eu

¹⁸ 98/376/ΕΚ

¹⁹ 2008/205/ΕΚ

Η ΕΕ συμπεριέλαβε στο πρόγραμμα Calypso ενέργειες και για τους πολίτες με αναπηρίες.

Το **Calypso** είναι μία πρωτοβουλία της Επιτροπής που βελτιώνει τις ζωές των Ευρωπαίων πολιτών που ανήκουν σε ευαίσθητες ομάδες, βοηθώντας νέους, οικογένειες που αντιμετωπίζουν δυσκολίες, ηλικιωμένους ή ΑΜΕΑ να πάνε διακοπές, βοηθώντας παράλληλα τις τοπικές οικονομίες να επεκτείνουν την τουριστική περίοδο. Προωθεί τον τουρισμό σε χαμηλή περίοδο, ειδικά σε περιοχές όπου ο τουρισμός είναι ανεπτυγμένος αλλά έντονα εποχιακός. Δίνει, σε λιγότερο γνωστούς, μικρούς και αναπτυσσόμενους προορισμούς τη δυνατότητα να γίνουν γνωστοί σε ένα μεγαλύτερο κοινό Ευρωπαίων τουριστών. Ενθαρρύνει την απασχόληση μεγαλύτερης διάρκειας στην τουριστική βιομηχανία κάνοντας εφικτή την επιμήκυνση της εργασίας πέρα από την υψηλή περίοδο. Η Επιτροπή έχει χρηματοδοτήσει την ανάπτυξη μιας νέας πλατφόρμας για παρόχους τουριστικών υπηρεσιών και οργανισμούς. Οι επαγγελματίες μπορούν να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους σ' αυτούς τους οργανισμούς σε ειδική τιμή, κυρίως κατά τη χαμηλή περίοδο. Θα επωφεληθούν, ως ανταπόδοση, από τις χαμηλές τιμές ενοικίασης των εγκαταστάσεων. Η πρωτοβουλία οργανώθηκε μεταξύ 2012-2013 από τον ISTO (International Social Tourism Organization). Την πλατφόρμα θα τη διαχειρίζεται ένας Ευρωπαϊκός Μη Κερδοσκοπικός Οργανισμός.

4.3 ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Η ΕΕ έχει σαν βασική της πολιτική επιδίωξη και στον πυρήνα της έννοιας της ύπαρξής της την ελεύθερη μετακίνηση των πολιτών και την ελεύθερη διακίνηση αγαθών και υπηρεσιών εντός της επικράτειάς της. Στον Τουρισμό η συγκεκριμένη πολιτική προωθήθηκε σταθερά, αρκετά νωρίς, μέσα από δεσμευτικές Οδηγίες. Συνάντησε ωστόσο αντιδράσεις από τα κράτη-μέλη, τα οποία, είτε επιδίωξαν – και πολλές φορές πέτυχαν – να αναβάλλουν την εφαρμογή των Αποφάσεων της ΕΕ, στο μέρος που τα αφορούσε ή εξ ολοκλήρου, είτε, πολύ απλά, δεν εφαρμόζουν τις Αποφάσεις, ερχόμενα αντιμέτωπα με καταδίκες και ενίοτε με κυρώσεις από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο.

Στην πιο πρόσφατη εκδοχή της Συνθήκης Λειτουργίας της ΕΕ²⁰ αναφέρονται με λεπτομέρεια σε σειρά Άρθρων (μέρος III, τίτλος IV) τα δικαιώματα εγκατάστασης προσώπων σε διαφορετικό κράτος-μέλος από εκείνο του οποίου κατέχουν την υπηκοότητα, είτε για να εργαστούν (κεφ. 1 Άρθρα 45 έως 48) είτε για να ιδρύσουν επιχείρηση (κεφ. 2 Άρθρα 50 έως 55). Όσον αφορά στην παροχή υπηρεσιών (κεφ. 3 Άρθρα 56 έως 62) αναφέρεται **ρητά** ότι **απαγορεύεται** η επιβολή περιορισμών στην παροχή υπηρεσιών από πολίτες κράτους-μέλους που έχουν την έδρα τους σε κράτος-μέλος διαφορετικό από αυτό για το

²⁰ 2012/C 326/01

οποίο προορίζεται η παροχή υπηρεσιών. Προβλέπεται δε, η δυνατότητα επέκτασης του δικαιώματος παροχής υπηρεσιών σε υπηκόους τρίτων χωρών μέσω εταιρειών με έδρα σε κράτος-μέλος.

Συγκεκριμένα για τον Τουρισμό, έχει υπάρξει περαιτέρω προώθηση της Πολιτικής της ΕΕ με ανανέωση των Κανονισμών τα τελευταία χρόνια σε θέματα που αποτέλεσαν αντικείμενο διαφωνίας μεταξύ των κρατών-μελών για αρκετά χρόνια, όπως, για παράδειγμα, **ξεναγοί, κρουαζιέρες**.

4.3.1 ΞΕΝΑΓΟΙ

Ακόμη ένα δύσκολο θέμα είναι η αμοιβαία αναγνώριση των διπλωμάτων των ξεναγών, αφού στα κράτη μέλη υπάρχουν αρκετά διαφορετικά συστήματα για την απόκτηση του επαγγελματία ξεναγού.

Με οδηγία που εκδόθηκε στις 16/6/75²¹, η τότε ΕΟΚ κατοχυρώνει το δικαίωμα στην ελεύθερη παροχή υπηρεσιών σε όποιο κράτος-μέλος για τους τουριστικούς συνοδούς και τους διερμηνείς. Ορίζει δε, ότι το κράτος υποδοχής οφείλει να αρκестεί στις αποδείξεις επαγγελματικής ικανότητας και εντιμότητας του ατόμου που σκοπεύει να ασκήσει τη δραστηριότητα αυτή. Εξαιρεί όμως ρητά τους επαγγελματίες ξεναγούς από το πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας.

Το ίδιο καθεστώς διατηρήθηκε στις Οδηγίες του Συμβουλίου 89/48/ΕΟΚ και 92/51/ΕΟΚ. Στην Οδηγία του Συμβουλίου και του ΕΚ της 31/7/99²² για το γενικό σύστημα αναγνώρισης των επαγγελματικών προϊόντων. Καταγράφεται για πρώτη φορά η δυνατότητα αναγνώρισης του διπλώματος του επαγγελματία ξεναγού από ένα κράτος-μέλος σε άλλο χωρίς να τίθενται προσκόμματα κι εμπόδια. Αναγνωρίζεται το δικαίωμα του κράτους-μέλους να ζητήσει την εξέταση για να διαπιστωθεί η επάρκεια των γνώσεων του ατόμου που επιθυμεί να ασκήσει τη δραστηριότητα αυτή για τον τόπο στο οποίο επιθυμεί να την ασκήσει.

Με νέες οδηγίες του 2001²³ και του 2004²⁴ τροποποιήθηκαν εδάφια των 29/48/ΕΟΚ και 92/51/ΕΟΚ αντίστοιχα.

Παρόλα αυτά, οι διαφωνίες μεταξύ των επαγγελματιών και των κρατών-μελών συνεχίζονται με αμείωτους ρυθμούς, κάτι που μαρτυρούν οι συνεχείς ερωτήσεις ευρωβουλευτών για το θέμα τη δεκαετία του 2000 καθώς και αρκετές περιπτώσεις που το θέμα έφτασε στα ευρωπαϊκά δικαστήρια με πιο πρόσφατη την υπόθεση c-198/04 με έκδοση απόφασης στις 20/9/2005 (για μη συμμόρφωση σε ευρωπαϊκό κανονισμό – Γαλλία).

²¹ 75/368/ΕΟΚ

²² 1999/42/ΕΚ

²³ 2001/19/ΕΚ

²⁴ 2004/108/ΕΚ

Το 2005, το Συμβούλιο και το ΕΚ έκριναν ότι θα πρέπει να εξορθολογήσουν τις διατάξεις των μέχρι τότε υπάρχουσών Οδηγιών με την ενοποίηση των ισχυουσών αρχών. Λαμβάνοντας υπόψη τα άρθρα 40, 47 και 55 της Συνθήκης Ίδρυσης της ΕΕ, την πρόταση της Επιτροπής²⁵ και την γνώμη της ΕΟΚΕ²⁶ εξέδωσαν πολυσέλιδη Οδηγία «σχετικά με την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων»²⁷

Στην Οδηγία αναφέρεται ότι η εξάλειψη των εμποδίων στην ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων και των υπηρεσιών μεταξύ των κρατών-μελών συνιστά έναν από τους στόχους της κοινότητας. Περιλαμβάνει, ειδικότερα, το δικαίωμα των υπηκόων της ΕΕ να ασκούν επάγγελμα σε κράτος-μέλος άλλο απ' αυτό όπου απέκτησαν τα επαγγελματικά προσόντα τους. (Εκτίμηση 1). Αναφέρεται βέβαια ότι αυτό το δικαίωμα δεν θίγει την υποχρέωση της συμμόρφωσης προς οποιουδήποτε μη εισάγοντες διακρίσεις όρους επιβάλλει το άλλο κράτος για την άσκηση του επαγγέλματος (εκτίμηση 3) και ότι τα κράτη-μέλη μπορούν, όταν χρειάζεται και σύμφωνα με το κοινοτικό δίκαιο, να προβλέπουν, σχετικά με δηλώσεις, απαιτήσεις οι οποίες δεν θα είναι δυσανάλογα επαχθείς για τους παρόχους υπηρεσιών (εκτίμηση 7).

Τα κράτη-μέλη θα πρέπει να διατηρούν το δικαίωμα να απαιτούν το ελάχιστο επίπεδο απαραίτητων προσόντων ώστε να διασφαλίζεται η ποιότητα των υπηρεσιών που παρέχονται στην επικράτειά τους. Όμως, δεν επιτρέπεται να επιβάλλουν την απόκτηση προσόντων τα οποία να προσδιορίζονται μόνο από διπλώματα του δικού τους εκπαιδευτικού συστήματος (εκτίμηση 11).

Ορισμένες επαγγελματικές ενώσεις και οργανώσεις ή κράτη-μέλη πρέπει να μπορούν να προτείνουν κοινά κριτήρια σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Κρίνεται σκόπιμο να λαμβάνονται υπόψη οι πρωτοβουλίες αυτές, τηρούμενης της αρμοδιότητας των κρατών-μελών να καθορίζουν τα επαγγελματικά προσόντα που απαιτούνται, τηρούμενης όμως και της κοινοτικής νομοθεσίας περί ανταγωνισμού. Τα κριτήρια αυτά θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν απαιτήσεις όπως, για παράδειγμα, η πρόσθετη εκπαίδευση ή μια περίοδος προσαρμογής άσκησης « υπό εποπτεία » (εκτίμηση 16).

Κρίνεται σκόπιμο να προβλεφθεί κατάλληλη διαδικασία για την έγκριση προσωρινών μέτρων στην περίπτωση που η εφαρμογή κάποιας διάταξης της οδηγίας παρουσιάσει σημαντικές δυσχέρειες σ' ένα κράτος-μέλος (εκτίμηση 37).

Ως « τίτλος εκπαίδευσης » ορίζονται τα διπλώματα ή πιστοποιητικά που χορηγούνται από αρχή κράτους-μέλους σύμφωνα με νομοθετικές ή διοικητικές διατάξεις του συγκεκριμένου κράτους (άρθρο 3 παρ. γ)

²⁵ ΕΕ c181-30/7/02

²⁶ ΕΕ c61-14/3/03

²⁷ 2005/36/ΕΚ-7/9/2005

Οι επαγγελματικές ενώσεις ή οργανώσεις έχουν ως στόχο την προαγωγή και διατήρηση του οικείου επαγγέλματος σε υψηλά επίπεδα. Για την επίτευξη αυτού του στόχου μπορεί να χορηγούν στα μέλη τους τίτλο εκπαίδευσης και να τα υποβάλλουν σε κανόνες επαγγελματικής συμπεριφοράς (άρθρο 3 παρ. 2).

Τα κράτη-μέλη δεν περιορίζουν την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών σε άλλο κράτος-μέλος για λόγους που αφορούν στα επαγγελματικά προσόντα (τίτλος II άρθρο 1), ιδίως αν ο πάροχος μετακινείται στο κράτος-μέλος υποδοχής για να ασκήσει προσωρινά και περιστασιακά το επάγγελμά του. (άρθρο 2)

Οι βεβαιώσεις επάρκειας πρέπει να έχουν χορηγηθεί από αρμόδια αρχή κράτους-μέλους σύμφωνα με τις νομοθετικές και διοικητικές διατάξεις του συγκεκριμένου κράτους και να βεβαιώνουν επίπεδο επαγγελματικών προσόντων ισοδύναμο τουλάχιστον με το αμέσως προηγούμενο επίπεδο του κράτους υποδοχής (άρθρο 13). Ορίζεται ότι οι δικαιούχοι της αναγνώρισης των επαγγελματικών προσόντων πρέπει να διαθέτουν τις απαιτούμενες γλωσσικές ικανότητες για την άσκηση του επαγγέλματος στη χώρα υποδοχής (άρθρο 53).

Στην πράξη, συνήθως αρκετά κράτη-μέλη (Ιταλία, Γαλλία, Ισπανία, Ελλάδα, Αυστρία, Κροατία) δεν αναγνωρίζουν απευθείας την επαγγελματική επάρκεια ξεναγών από άλλο κράτος-μέλος αλλά απαιτούν την εξέταση του ατόμου που επιθυμεί να προσφέρει υπηρεσία ξεναγού στο έδαφός τους, χωρίς όμως να είναι πάντα σαφής η διαδικασία της εξέτασης και ο τρόπος αίτησης γι αυτήν. Η Επιτροπή παραπέμπει στο ευρωπαϊκό δικαστήριο κράτη-μέλη για μη συμμόρφωση με την οδηγία. Πρόσφατα, εκδόθηκε προσωρινή απόφαση σύμφωνα με την οποία, διπλωματούχοι ξεναγοί, υπήκοοι της ΕΕ, μπορούν ελεύθερα να ασκούν το επάγγελμά τους στην Ελλάδα αφού η αρμόδια να εγκρίνει πιστοποιητικά επάρκειας, Σχολή ξεναγών, παραμένει κλειστή λόγω έλλειψης κονδυλίων για τη λειτουργία της και έτσι δεν υπάρχει τρόπος εξέτασης της επαγγελματικής επάρκειας των αλλοδαπών ξεναγών

4.3.2 CABOTAGE – ΠΛΩΤΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ

Η συζήτηση για την απελευθέρωση των ενδοκοινοτικών πλωτών μεταφορών κράτησε αρκετό καιρό πριν το ευρωπαϊκό κοινοβούλιο εκδώσει κανονισμό για το θέμα. Η ΕΕ παρουσιάστηκε επίμονη στην προώθηση της πολιτικής της, εκδίδοντας αρκετές τροποποιήσεις και προσθήσεις στον κανονισμό ώστε να μην υπάρχουν ασάφειες που να επιτρέπουν στα κράτη-μέλη να τον εφαρμόζουν «κατά προσέγγιση».

Η Επιτροπή εξέδωσε κοινοποίηση στις 20/12/1985 σχετική με την απελευθέρωση των ενδοκοινοτικών μεταφορών δίνοντας τις πρώτες κατευθύνσεις στη βάση των οποίων θα έπρεπε να κινηθεί η ευρωπαϊκή πολιτική. Ακολούθησε νέα κοινοποίηση μερικούς μήνες αργότερα (13/10/1986) στην οποία διατυπώνονται προτάσεις για την ανάγκη περαιτέρω προώθησης της απελευθέρωσης. Σε σύντομο χρόνο, τις δικές της διαπιστώσεις και προτάσεις εξέφρασε και η ΕΟΚΕ (22/12/1986), ενώ:

Χρειάστηκαν ακριβώς 5 χρόνια παρασκηνιακών διαβουλεύσεων στο συμβούλιο της ΕΕ (κυβερνήσεις των κρατών-μελών) για να εξεταστούν οι συστάσεις πολλών κρατών-μελών. Έτσι, το τελικό κείμενο του κανονισμού της 16/12/1991²⁸ ξεκινάει με ρητή διατύπωση ενώ «κάθε μεταφορέας επιβατών ή εμπορευμάτων με πλωτές μεταφορές γίνεται δεκτός στις εθνικές πλωτές μεταφορές για λογαριασμό τρίτου σε κράτος-μέλος στο οποίο δεν είναι εγκατεστημένοι, οι οποίες στο εξής καλούνται ενδομεταφορές (cabotage), υπό τον όρο ότι: ο μεταφορέας είναι εγκατεστημένος σε κράτος-μέλος σύμφωνα με τη νομοθεσία του κράτους αυτού και, ενδεχομένως, έχει στο κράτος αυτό άδεια για να εκτελεί διεθνείς πλωτές μεταφορές επιβατών ή εμπορευμάτων» (άρθρο 1). Ήδη στην κατακλείδα του 1^{ου} άρθρου διατυπώνεται έμμεσα η 1^η εξαίρεση:

«εάν πληροί τους όρους αυτούς, μπορεί να ασκεί δραστηριότητες ενδομεταφορών προσωρινά στο σχετικό κράτος-μέλος χωρίς να διαθέτει σ' αυτό το κράτος έδρα ή άλλη εγκατάσταση». (Σύμφωνα με αναφορά της Επιτροπής²⁹ ο Κανονισμός 3577/92 ήταν αποτέλεσμα λεπτών συμβιβασμών μεταξύ των κρατών-μελών, ως αποτέλεσμα των διαφορετικών συνθηκών στις συμφωνίες cabotage μεταξύ των Βόρειων και Νότιων κρατών-μελών – άρθρο 86 -)

Στη συνέχεια, αναφέρονται οι διατάξεις, φορολογικές, τεχνικές, τιμολογιακές κλπ. για να γίνουν δεκτοί σ' ένα κράτος-μέλος στις οποίες θα πρέπει να συμμορφώνονται οι μεταφορείς. (άρθρα 2&3). Σημειώνεται ότι τα κράτη-μέλη 'δεν εισάγουν νέους περιορισμούς στην ελεύθερη παροχή υπηρεσιών η οποία πράγματι έχει επιτευχθεί κατά την έναρξη ισχύος του κανονισμού (άρθρο 5), δηλαδή δεν επιβάλλουν νέους περιορισμούς από αυτούς που ίσχυαν μέχρι την έκδοση του κανονισμού:

- Στη Γαλλία δίνεται το δικαίωμα περιορισμού των ενδομεταφορών στο έδαφός της σε δύο ταξίδια κατά την απευθείας επιστροφή τα οποία έπονται διεθνούς μεταφοράς προϊόντων ή προσώπων.
- Στη Γερμανία δίνεται το δικαίωμα περιορισμού σε ένα ταξίδι υπό τις ίδιες συνθήκες.
- Αποκλείονται από το πεδίο εφαρμογής του περιορισμού οι συνδέσεις μεταξύ των λιμνών της Β. Γερμανίας. (άρθρο 4).

²⁸ ΕΟΚ 3921/91)

²⁹ com (94)55τελικό-14/3/94

- Αναφέρεται ότι του κανονισμού υπερισχύει η αναθεωρημένη σύμβαση για τη ναυσιπλοΐα του Ρήνου.³⁰ Στις 12/6/92 το ΕΚ ενέκρινε ψήφισμα για το θέμα μετά από παρεμβάσεις ευρωβουλευτών που προέβαλαν ενστάσεις στις διατάξεις του κανονισμού όσον αφορά στα κράτη-μέλη καταγωγής τους. Πολύ σύντομα στις 7//12/1992 το συμβούλιο εξέδωσε νέο κανονισμό για το ίδιο θέμα (ΕΟΚ 3577/92).

Στον ανανεωμένο αυτό κανονισμό όλα τα επιμέρους ζητήματα θίγονταν με μεγαλύτερη λεπτομέρεια και σαφήνεια. Αναφέρεται συγκεκριμένα τι περιλαμβάνεται στην έννοια «ενδομεταφορές», προσδιορίζεται η έννοια «πλοιοκτήτης της κοινότητας» (άρθρο 2 παρ. 2) και διευρύνεται το βεληνεκές της, εισάγεται η έννοια «σύμβαση ανάθεσης δημόσιας υπηρεσίας» (άρθρο 2 παρ.3) και εισάγεται και αναλύεται η έννοια της «υποχρέωσης παροχής δημόσιας υπηρεσίας» που υποδηλώνει το δρομολόγιο που ο πλοιοκτήτης υποχρεούται από το κράτος-μέλος να εκτελέσει με λιγιστό ή ανύπαρκτο κέρδος. (άρθρο 2 παρ.4). Τέλος, εισάγεται η έννοια «σοβαρή διαταραχή της εσωτερικής αγοράς» προσδιορίζοντας τα προβλήματα που νοούνται ως τέτοια (άρθρο 2 παρ.5) και δίνεται το δικαίωμα στα κράτη-μέλη υποδοχής να προσφεύγουν στην Επιτροπή όταν θεωρούν ότι υφίστανται τέτοιου είδους προβλήματα στις θάλασσές τους, ζητώντας τη λήψη μέτρων (άρθρο 5 παρ.1). Αν η Επιτροπή δεν απαντήσει εντός 30 ημερών τα κράτη-μέλη μπορούν να επιβάλλουν μέτρα αυτοβούλως μέχρι την απάντηση (άρθρο 5 παρ.4). Σε επείγουσες περιπτώσεις, τα κράτη-μέλη μπορούν μονομερώς να λάβουν μέτρα διαρκείας μέχρι και για τρεις μήνες (άρθρο 5 παρ.5).

Διαχωρίζονται οι περιπτώσεις κατά τις οποίες η επάνδρωση των πλοίων γίνεται με τους κανόνες του κράτους-υποδοχής και του κράτους-σημαίας. (άρθρο 3). Προστίθενται νέες εξαιρέσεις από την εφαρμογή του κανονισμού. Εξαιρούνται οι κρουαζιέρες έως 1/1/95 και οι τακτικές γραμμές επιβατικών μεταφορών και πορθμείων έως 1/1/99. (άρθρο 6 παρ. 1). Εξαιρούνται τα λιμάνια της Μεσογείου, τα Κανάρια Νησιά, οι Αζόρες, η Μαδέρα, οι Θέουτα και Μελίγια, τα γαλλικά νησιά στους ωκεανούς έως 1/1/99 (άρθρο 6 παρ. 2). Για λόγους οικονομικής και κοινωνικής συνοχής, εξαιρείται η Ελλάδα έως 1/1/2004 για τακτικές γραμμές και για μικρά σκάφη έως 650 GT. Ορίζεται ημερομηνία έναρξης της ισχύος η 1/1/93 και ορίζεται ότι η Επιτροπή θα πρέπει ανά διετία να υποβάλλει έκθεση για την πορεία της εφαρμογής τους κανονισμού.

³⁰ ΕΕ L280-22/10/85

Στις 29/4/98 η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση³¹. σχετικά με την επάνδρωση στις θαλάσσιες ενδομεταφορές. [Αφού διαχώρισε τις εμπορικές από τις επιβατικές μεταφορές, ανέφερε για τις δεύτερες (που ενδιαφέρουν τον Τουρισμό)].

Η Επιτροπή διατύπωσε την ανησυχία της για την συνεχιζόμενη μείωση στην απασχόληση των ευρωπαϊών ναυτικών στην κοινότητα. (άρθρο 2). Μεταξύ 1985 και 1999 ο αριθμός των υπηκόων της ΕΕ σε πλοία με σημαίες ΕΕ μειώθηκε κατά 37%³²

Στον κανονισμό, όλα τα κράτη-μέλη απαιτούν το 100% των ναυτικών σε πορθημεία να είναι πολίτες της ΕΕ. Στην πράξη δε, διαμένουν και σ' εκείνη την περιοχή. Ζητούν ακόμα, σύμφωνα με την οδηγία 94/58/ΕΚ, ειδικά για όσους ναυτικούς είναι επιφορτισμένοι με το να βοηθούν επιβάτες σε περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης, αυτοί να μιλούν τη γλώσσα των επιβατών σε συγκεκριμένο δρομολόγιο (άρθρο 9). Η Επιτροπή θεωρεί θεμιτές τις απαιτήσεις αυτές, σημειώνει όμως ότι αφού τα πληρώματα στα πορθημεία απασχολούνται επί χρόνια στην ίδια γραμμή και διαμένουν σ' ένα από τα δύο λιμάνια της γραμμής, υπόκεινται στους ίδιους όρους διαβίωσης, φορολογικούς ασφαλιστικούς κλπ. του ενός τουλάχιστον κράτους της ΕΕ ακόμη κι αν είναι υπήκοοι τρίτων χωρών. (άρθρο 19). Σημειώνεται ότι **δεν** ισχύει το ίδιο για τις **κρουαζιέρες** όπου το λιμάνι αποτελεί στάση σε διεθνές δρομολόγιο (άρθρο 20) άρα τα πληρώματα δεν μπορεί να θεωρούνται ότι κατοικούν στην κοινότητα.

Το 1998 το Συμβούλιο κατέθεσε, όπως είχε προβλεφθεί τον κανονισμό 3577/92, πρόταση τροποποίησης του εν λόγω κανονισμού³³ όσον αφορά στην επάνδρωση των πλοίων και ως προς το ποσοστό υπηκόων της ΕΕ. Ουσιαστικά η τροποποίηση υποχρέωνε τα κρουαζιερόπλοια να επανδρώνονται με βάση τους κανόνες του κράτους υποδοχής για να αποφεύγεται η χρησιμοποίηση πληρωμάτων από τρίτες χώρες με χαμηλούς μισθούς, κάτι που θεωρήθηκε ότι θα νοθεύει τον ανταγωνισμό. Προβλέφθηκε δε, ότι αν το κράτος υποδοχής έδινε τη δυνατότητα στο κοινοτικό κρουαζιερόπλοιο να απασχολεί ναυτικούς από τρίτες χώρες, αυτοί θα έπρεπε να απολαμβάνουν τους ίδιους όρους απασχόλησης όπως οι διαμένοντες στο κράτος σημαίας του πλοίου.

³¹ com(1998)252 τελικό

³² TECNECON 8/96 «Μελέτη των ναυτικών επαγγελματιών στην ΕΕ»

³³ 98/0158(syn)

Το πρόβλημα της επάνδρωσης των κρουαζιερόπλοιων αποδείχθηκε ακανθώδες, οι πλοιοκτήτριες εταιρίες συχνά αγνοούσαν τον κανονισμό, απασχολώντας σε μεγαλύτερο από το επιτρεπόμενο ποσοστό υπηκόους τρίτων χωρών, με διαφορετικά εργασιακά και ασφαλιστικά δικαιώματα, πολλά δε κράτη-μέλη αρνούσαν να παράσχουν άδεια ελλιμενισμού σε κρουαζιερόπλοια ακόμη κι αν οι εταιρείες διαβεβαίωναν για την τήρηση των όρων των κανονισμών. Η ΕΕ, παρά ταύτα, προώθησε την πολιτική της απελευθέρωσης των υπηρεσιών που έγινε πλήρης για τον συγκεκριμένο τομέα από 1/1/2004.

Οι διενέξεις μεταξύ κρατών-μελών και πλοιοκτητριών εταιριών δεν έπαψαν εντελώς τουλάχιστον για 3-4 χρόνια ακόμη. Τελικά, με αμοιβαίες υποχωρήσεις, η εφαρμογή του κανονισμού έγινε πλήρης.

4.3.3 ΟΔΙΚΕΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ

Οι μεταφορές με πούλμαν και λεωφορεία καταλαμβάνουν σημαντικό ποσοστό του ευρωπαϊκού τουρισμού, ιδιαίτερα στην κεντρική Ευρώπη, όπου οι αποστάσεις μεταξύ των κρατών είναι μικρότερες. Σημαντική διευκόλυνση αυτού του είδους τουριστικής μετακίνησης έδωσε η πλήρης κατάργηση των αστυνομικών και τελωνειακών ελέγχων στα σύνορα της ΕΕ με βάση την συνθήκη του Schengen.

Από το 1966 ήδη στον κανονισμό ευρύτερου ενδιαφέροντος της 9/8/66³⁴ το Συμβούλιο έθεσε κάποιους πρώτους κοινούς κανόνες για τις διεθνείς εθνικές μεταφορές. Η αναφορά σ' αυτό το θέμα εμπλουτίστηκε με εδάφια σε δύο ακόμα κανονισμούς που εκδόθηκαν στις 20/3/72. Τον 516/72 που τροποποιήθηκε με τον 2778/78 της 30/11/78 και τον 517/72 που τροποποιήθηκε με τον 1301/78 της 16/6/78. Μετά από πρόταση της Επιτροπής³⁵ και τη σύμφωνη γνώμη του ΕΚ³⁶ και της ΕΟΚΕ³⁷ και αφού, ανατρέχοντας στο άρθρο 75.1.α της Συνθήκης Ίδρυσης της ΕΟΚ, υιοθέτησε την άποψη ότι η θέσπιση κοινής πολιτικής μεταφορών συνεπάγεται μεταξύ άλλων τη θέσπιση κοινών κανόνων που εφαρμόζονται στις διεθνείς οδικές μεταφορές επιβατών, το

³⁴ 117/66 ΕΟΚ

³⁵ C120-6/5/87

³⁶ Δημοσιεύσεις c301-26/11/98 και c31-7/2/89

³⁷ C94 – 11/4/88

Συμβούλιο εξέδωσε κανονισμό³⁸ «για τη θέσπιση κοινών κανόνων στις διεθνείς μεταφορές επιβατών με πούλμαν και λεωφορεία».

Ο κανονισμός φιλοδοξεί να συγκεντρώσει σε ένα έγγραφο όλους τους κανόνες που είχαν ήδη θεσπιστεί, να ανανεώσει την ισχύ για όσους προβλεπόταν, να τους προσαρμόσει στην πραγματικότητα και να προσθέσει καινούργιους στην κατεύθυνση πάντα της περαιτέρω απελευθέρωσης των υπηρεσιών.

Πλήρης και λεπτομερής είναι ο ορισμός των διάφορων τύπων οδικών μεταφορών και ο διαχωρισμός τους σε τακτικές γραμμές, μεταφορές για τον ίδιο λογαριασμό, γραμμές κλειστής διαδρομής και έκτακτες γραμμές (που είναι αυτές με τουριστικό ενδιαφέρον).

Στον κανονισμό ορίστηκε ότι οι μεταφορείς μπορούν να εκτελούν δρομολόγια για λογαριασμό τους, για λογαριασμό τρίτων, να κινούνται με κενά οχήματα σε κάποια χρονικά σημεία της μεταφοράς, να αλλάζουν οχήματα αν χρειαστεί και να χρησιμοποιούν άλλα μέσα μεταφοράς προσωρινά (πλοία, τρένα, αεροπλάνα), με μόνο περιορισμό να είναι υπήκοοι της ΕΕ ή να έχουν την έδρα τους στην ΕΕ.

Προβλέπεται ότι τις άδειες για την κατοχή πούλμαν και την εκτέλεση οδικών μεταφορών εκδίδει το κράτος αναχώρησης. Τα κράτη από τα οποία διέρχεται το πούλμαν ελέγχουν μόνο την ύπαρξη άδειας, ασφαλιστηρίου, φύλλου πορείας και κατάστασης επιβατών από πλευράς εγγράφων και την τεχνική αρτιότητα του οχήματος και την τήρηση του ωραρίου ανάπαυσης των οδηγών.

Προβλέπεται ακόμη ότι, στα πλαίσια του ταξιδιού, ο μεταφορέας μπορεί να εκτελεί μεταφορά σε τοπικές διαδρομές, αν αποφασιστεί κάτι τέτοιο από την ομάδα των επιβατών. Σ' αυτήν την περίπτωση, το φύλλο πορείας θα πρέπει να έχει μείνει κενό για την ημέρα αυτή και να συμπληρώνεται επιτόπου.

Ο κανονισμός δίνει τη δυνατότητα στα κράτη-μέλη να συνάπτουν διμερείς ή πολυμερείς συμφωνίες για μεγαλύτερη φιλελευθεροποίηση των υπηρεσιών σε σχέση με τον κανονισμό για θέματα αδειών και ελέγχων.

³⁸ 684/92 ΕΟΚ

Για να υπάρχει ένα έγγραφο στο οποίο να αναφέρονται οι ενδιαφερόμενοι και να αποφεύγεται η σύγχυση, ο κανονισμός καταργεί τους προηγούμενους 117/66 ΕΟΚ, 516/72 ΕΟΚ και 517/72 ΕΟΚ.

Διαπιστώνουμε ότι, στον τομέα αυτό, η ελευθερία παροχής υπηρεσιών είναι μεγάλη από νωρίς. Γι' αυτό οι επόμενες οδηγίες και κανονισμοί της ΕΕ απλώς προέβησαν σε μικρές διορθώσεις και σε επικαιροποίηση των ορισμών. Δόθηκε μόνο στα κράτη-μέλη το δικαίωμα να θεσπίζουν ένα ανώτατο χρονικό όριο για τη συνεχή παραμονή στο έδαφός τους, οχήματος ξένου μεταφοράς.

4.4 ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ

Σε γενικά πλαίσια, η ΕΕ έχει προωθήσει σε βάθος τη σύνδεσή της με τις ΤΠΕ. Η πρόσβαση σε όλο το Αρχείο των επίσημων εγγράφων της ΕΕ σε ψηφιακή μορφή είναι δυνατή εδώ και αρκετό καιρό, οδήγησε δε στη σταδιακή κατάργηση της πρόσβασης στο Αρχείο σε έντυπη μορφή. Η διασύνδεση των υπηρεσιών και των θεσμών της ΕΕ μεταξύ τους αλλά και με τα κράτη- μέλη και τους τοπικούς φορείς είναι πλήρης! Πλήρης επίσης είναι η ενσωμάτωση των ΤΠΕ σε όλες τις διαδικασίες της ΕΕ και στη σχέση της με τους πολίτες, οι οποίοι διαδικτυακά είναι σε θέση να ενημερώνονται με λεπτομέρεια για όλα τα Προγράμματα της ΕΕ και να συμμετέχουν σ' αυτά ως άτομα, φορείς ή επιχειρήσεις. Στον Τουριστικό τομέα η ΕΕ προωθεί τη σύνδεση των Φορέων και των Επιχειρήσεων, κυρίως των ΜΜΕ που υστερούν σ' αυτό, με τα προγράμματά της αλλά και μεταξύ τους με σκοπό τη συνεργασία, τις συνέργειες και την ανταλλαγή ορθών πρακτικών. Η ΕΕ έχει δημιουργήσει διαδικτυακές πλατφόρμες σύνδεσης των επιχειρήσεων του Τουρισμού μεταξύ τους, σύνδεσης με την αγορά εργασίας (EURES) και παροχής τεχνογνωσίας για τις ΤΠΕ στους επιχειρηματίες του Τουρισμού.

Η ΕΕ είχε παρατηρήσει ότι πολλοί ανταγωνιστικοί των ευρωπαϊκών προορισμοί (ιδίως σε Β. Αφρική και Τουρκία) χρησιμοποιούν τις νέες τεχνολογίες για να προσελκύσουν τουρίστες, ιδίως στον παράκτιο τουρισμό. Διαπιστώθηκε δε, έλλειψη κατάλληλα καταρτισμένου εργατικού δυναμικού για να υποστηρίξει ανάλογες προσπάθειες στους ευρωπαϊκούς τουριστικούς προορισμούς, κάτι που αποδίδεται:

α. στην έλλειψη συνεργασίας μεταξύ των φορέων και των επιχειρήσεων

β. στο ότι ο τουρισμός δεν θεωρείται ελκυστικό πεδίο εργασίας λόγω εποχικότητας και χαμηλών μισθών.

γ. στο ότι η πλειονότητα των τουριστικών επιχειρήσεων είναι SME (small & medium enterprises) κάτι που απαντάει στους λόγους α και β αλλά κάνει το κόστος εξωτερικής βοήθειας για την εγκατάσταση παρόμοιου συστήματος απαγορευτικό.

Τέλος διαπιστώθηκε η έλλειψη κοινής ανά κράτος-μέλος πλατφόρμας όπου οι SME θα μπορούσαν να κάνουν γνωστή την ύπαρξή τους στους εν δυνάμει επισκέπτες της χώρας. Υπήρχαν τοπικά περιφερειακά εργαλεία αλλά θεωρήθηκε απαραίτητη η ύπαρξη ενός ευρωπαϊκού εργαλείου για χρήση προς αυτήν την κατεύθυνση.

Έτσι δημιουργήθηκε το Tourism link: διαδικτυακή πλατφόρμα που συνδέει μικρές επιχειρήσεις με τουριστικούς πράκτορες και tour operators. Σκοπός της είναι η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των SME της Ευρώπης στην σημερινή ψηφιακή ηλεκτρονική αγορά.

Η ΕΕ κάλεσε σε:

α. εις βάθος ανάλυση των υπαρχόντων ιστοσελίδων υποστήριξης επιχειρήσεων και την κατασκευή μιας ευρωπαϊκής επιχειρηματικής διαδικτυακής πύλης του τουρισμού.

β. ανάπτυξη της διαδικτυακής πύλης

γ. προώθηση της ιστοσελίδας στους ενδιαφερόμενους επιχειρηματίες.

δ. πρόταση για μια μεθοδολογία για παρακολούθηση και ποιοτικό έλεγχο της διαδικτυακής πύλης.

ε. πρόταση για διοίκηση και τεχνική υποστήριξη της διαδικτυακής πύλης

Η διαδικτυακή πύλη (ICT-tourism business support portal)³⁹ τέθηκε σε λειτουργία τον Φεβρουάριο του 2014 για να διευκολύνει τους επιχειρηματίες στον χώρο του τουρισμού να προσαρμοστούν στην εξέλιξη της αγοράς στις νέες τεχνολογίες πληροφοριών και να βελτιώσουν την ανταγωνιστικότητά τους.

³⁹ www.tourismiteu

4.5 ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΜΕ ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΤΗΤΑ

Στην αναφορά της στον παράκτιο και θαλάσσιο Τουρισμό⁴⁰ η Επιτροπή αναφέρεται στα προβλήματα που αντιμετωπίζουν αυτοί οι τομείς και που, σε γενικές γραμμές, είναι προβλήματα όλου του Τουρισμού.

α. Η αστάθεια στην εισροή τουριστών από χρόνο σε χρόνο που οδηγεί στην εποχικότητα της λειτουργίας των τουριστικών μονάδων και άρα στην εργασιακή ανασφάλεια των απασχολούμενων σ' αυτές. Αυτή με τη σειρά της οδηγεί τους πολίτες της ΕΕ που θέλουν σταθερή εργασία και δυνατότητες καριέρας να μην επιλέγουν τον συγκεκριμένο κλάδο. Οι εργαζόμενοι, που έχουν υψηλό επίπεδο εκπαίδευσης και ικανοτήτων καθώς και καινοτόμες ιδέες, διοχετεύουν τις γνώσεις και την ενέργειά τους σε άλλους εργασιακούς κλάδους.

β. η εποχικότητα μαζί με την αποσπασματικότητα των πολιτικών που εφαρμόζονται από τα κράτη-μέλη οδηγούν και τις συναφείς επιχειρήσεις να απασχολούν εποχικό προσωπικό με μειωμένες γνώσεις και ικανότητες

γ. ο φόβος της επένδυσης για τις παράκτιες επιχειρήσεις εντείνεται εξαιτίας της διαφαινόμενης δυσκολίας στην εξεύρεση πόρων από την ΕΕ και από επενδυτές λόγω των περιβαλλοντικών πιέσεων, δεδομένου ότι σε μεγάλο βαθμό, κατά τις περασμένες δεκαετίες, η οικιστική και τουριστική ανάπτυξη των παράκτιων περιοχών επικεντρώθηκε σε ορισμένα μέρη οδηγώντας στην υπερσύγκεντρωση και στον κορεσμό.

δ. Παρατηρείται εμμονή στο κάποτε επιτυχημένο μοντέλο των διακοπών με θάλασσα και ήλιο, μοντέλο στο οποίο παρουσιάζονται σαφείς ενδείξεις κορεσμού ενώ συντελεί καταλυτικά στα προαναφερόμενα φαινόμενα της υπερσύγκεντρωσης και της εποχικότητας τα οποία καταδικάζουν τις παράκτιες τουριστικές περιοχές σε άνιση χρονικά κατανομή των επενδύσεων, της εργασίας άρα και των ωφελημάτων από την τουριστική κίνηση. Φυσικά, το μοντέλο κρίνεται και μη βιώσιμο μακροχρόνια αφού χώρες με χαμηλό κόστος, εκτός ΕΕ, το αναπαράγουν σταθερά.

⁴⁰ COM(2014) 86 τελικό

Η Επιτροπή αναγνωρίζει τα προβλήματα αλλά αναγνωρίζει ταυτόχρονα ότι ο παράκτιος και θαλάσσιος τουρισμός προσέλκυσε σχεδόν το 50% των διανυκτερεύσεων για το 2013 ενώ το 2011 απασχόλησε 3,2 εκ. εργαζομένους και απέφερε έσοδα της τάξης των 183 δις. ευρώ.

Κατά τα περασμένα έτη είχαν εκπονηθεί και εφαρμοστεί πολλά προγράμματα που στόχευαν απευθείας στην αντιμετώπιση των προβλημάτων του παράκτιου και θαλάσσιου τουρισμού. Άλλα προγράμματα που αφορούν σε γενικότερα θέματα οικονομικής, πολιτιστικής ή περιφερειακής ανάπτυξης έδωσαν και δίνουν ευκαιρία στα κράτη μέλη και τις επιχειρήσεις να επωφεληθούν και στον τομέα αυτό, είτε με άμεση χρηματοδότηση, είτε με προβολή είτε με την προώθηση εναλλακτικών μορφών τουρισμού επικουρικά στο κύριο μοντέλο «θάλασσα – ήλιος», σύμφωνα με την Πολιτική της ΕΕ για την προώθηση του βιώσιμου Τουρισμού, της καινοτομίας και της επέκτασης της Τουριστικής περιόδου.

- i. Ευρωπαϊκή Ναυτική Ημέρα. Από το 2008 που καθιερώθηκε, γιορτάστηκε στις εξής πόλεις: 2008/Brussels, 2009/Roma, 2010/Gijon, 2011/Gdansk, 2012/Gothenburg, 2013/Valetta, 2014/Bremen
- ii. Το πρόγραμμα SubArcheo ανέπτυξε μεθόδους και υλικά για την εκμάθηση από απόσταση για αρχαιολόγους και ξεναγούς υποθαλάσσιων μνημείων στη Μεσόγειο. Βοηθάει στην επιμόρφωση των ψαράδων ενώ ταυτόχρονα υποστηρίζει την προστασία της κοινωνικής και πολιτιστικής κληρονομιάς.
- iii. “The Greek challenge” – η ελληνική πρόκληση. Ένα αρχικό πρόγραμμα προώθησης της ιστιοπλοΐας σε συνεργασία με επιχειρήσεις και Πανεπιστήμια. Αφορά στην οργάνωση και τη φιλοξενία διεθνών αγώνων, επεκτείνοντας έτσι την τουριστική περίοδο, δημιουργώντας τεχνογνωσία και συνεισφέροντας στη δημιουργία νέων πολυχρηστικών υποδομών. Η επιλογή των διαδρομών για τους αγώνες γίνεται με γνώμονα την προστασία του περιβάλλοντος και τις ωφέλειες σε πολιτιστικό, οικονομικό και κοινωνικό επίπεδο.
- iv. Το πρόγραμμα “creative Europe”- δημιουργική Ευρώπη, υποστηρίζει συνέργιες μεταξύ πολιτιστικού και φυσιολατρικού τουρισμού, με την παράκτια πολιτιστική κληρονομιά να αποτελεί μεγάλο μέρος των στόχων του.

4.5.1 ΑΚΤΕΣ

Μετά την ανακοίνωση του 2010⁴¹ της επιτροπής σχετικά με τον βιώσιμο παράκτιο και θαλάσσιο Τουρισμό, το 2012 οργανώθηκε μια δημόσια διαβούλευση για το θέμα, η οποία αποτέλεσε τη βάση για μια πιθανή συγκεκριμένη πρωτοβουλία εκ μέρους της ΕΕ. Πάντα το 2012, σε ανακοίνωση της Επιτροπής για την λεγόμενη «Γαλάζια Ανάπτυξη»⁴², -αναφερόμενη σε οτιδήποτε έχει να κάνει με τη θάλασσα – ο παράκτιος και θαλάσσιος τουρισμός καταχωρίστηκε ως ένα από τα πέντε βασικά πεδία εστίασης για βιώσιμη ανάπτυξη και εργασία στην «γαλάζια οικονομία».

Στοχευμένα, η Έκθεση του κοινοβουλίου του 2013⁴³ δέχτηκε αυτό το ευρωπαϊκό πλαίσιο και πρότεινε μια σειρά ενεργειών για την υποστήριξη της ανάπτυξης στον τομέα του βιώσιμου τουρισμού σε παράκτιους προορισμούς. Έτσι, η Επιτροπή εκπόνησε μια συνολική ευρωπαϊκή στρατηγική για την ανάπτυξη και την εργασία στον παράκτιο και θαλάσσιο τουρισμό. Η στρατηγική αυτή κοινοποιήθηκε στο κοινοβούλιο, στην επιτροπή των περιφερειών και στην οικονομική και κοινωνική επιτροπή στις 20/2/2014. Ταυτόχρονα, η επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση σχετικά με την εργασιακή πολιτική στον παράκτιο και θαλάσσιο τουρισμό⁴⁴. Προηγουμένως, είχε ανατεθεί σε ειδικά γραφεία (ECORYS & consortium partners: MRAG – s Pro) η εκπόνηση σχετικής μελέτης, σημαντικό μέρος της οποίας, κυρίως τις διαπιστώσεις, προσδιορισμούς και προτάσεις υιοθέτησε η επιτροπή και στην εν λόγω ανακοίνωση αλλά και στην συνολική στρατηγική.

Σύμφωνα με την επιτροπή, η πρόκληση είναι η εκμετάλλευση της διόγκωσης του τουριστικού τομέα με τρόπο που η βιωσιμότητά του να παράγει οικονομικό όφελος. Δηλώνεται ότι θα γίνει χρήση των εργαλείων MSP – Maritime spatial planning – (θαλάσσιος διαστηματικός σχεδιασμός) και ICM – integrated coastal management (ολοκληρωμένη διαχείριση ακτών) ως τμήμα της ολοκληρωμένης θαλάσσιας πολιτικής (integrated maritime politics – IMP) σημαντικό μέρος της οποίας είναι ο παράκτιος και θαλάσσιος τουρισμός αν αναλογιστεί κανείς ότι απασχολεί σχεδόν το 1/3 όλης της παράκτιας και θαλάσσιας δραστηριότητας στην ΕΕ. Ο τομέας

⁴¹ COM (2010) 352 τελικό

⁴² COM (2012) 134 τελικό

⁴³ A7-209/2013 -20/2/2013-2297(INI)

⁴⁴ com 2014 86 τελικό 20/2/2014

αναγνωρίζεται ως ιδιαίτερα δυναμικός, αφού, σύμφωνα με τα στοιχεία της Eurostat, το 45% των απασχολούμενων σ' αυτόν έχει ηλικία 16-35 ετών.

Προτείνεται η τροποποίηση της τουριστικής προσφοράς στον τομέα ώστε να προσελκύσει τουρίστες μεγαλύτερης ηλικίας από την ΕΕ (128 εκ. άτομα 55-80 ετών) και εκτός ΕΕ. Σε αυτήν την προοπτική η επιτροπή αναθεώρησε πρόσφατα το καθεστώς απόδοσης visa και πρότεινε την απλοποίηση των διαδικασιών⁴⁵.

Η επιτροπή θεωρεί ουσιαστικό το να προωθηθούν οι μεταξύ περιοχών αλλά και οι διεθνείς συνεργασίες, ενδεχομένως με την ανάγκη ενός κοινού ευρωπαϊκού πλαισίου.

Προτείνεται η συνεργασία μεταξύ τοπικών δημόσιων φορέων, πανεπιστημίων, επιχειρήσεων και άλλων ενδιαφερόμενων μερών προκειμένου να μειωθεί η αποσπασματικότητα του κλάδου και να προωθηθούν μελετημένα και συνολικά προορισμοί ή και ευρύτερες περιοχές, να δημιουργηθούν καινοτόμα και βιώσιμα προϊόντα που να απαντούν στις προσδοκίες των επισκεπτών.

Η επιτροπή θα εργαστεί για:

- την κάλυψη των κενών στην στατιστική καταγραφή.
- Την ενσωμάτωση καμπάνιας για την προώθηση του τομέα σε πρωτοβουλίες της ΕΕ για τον τουρισμό όπου αυτό είναι δυνατό.
- Την προώθηση ενός πανευρωπαϊκού διαλόγου μεταξύ οργανωτών κρουαζιέρας, διοίκησης λιμανιών και τοπικών επιχειρήσεων.
- Την ανάπτυξη δικτύων συνεργασίας και εξειδικευμένων στρατηγικών σε διεθνές επίπεδο και μεταξύ περιοχών της ίδιας χώρας.

Καλεί τα κράτη-μέλη να πράξουν το ίδιο και να αναπτύξουν πιο στοχευόμενα πακέτα για ειδικές κατηγορίες πληθυσμού (ηλικιωμένοι, με κινητικά προβλήματα). Προτείνει στα κράτη-μέλη και

⁴⁵ COM (2012) 629 τελικό

περαιτέρω συνδεσιμότητα στο διαδίκτυο και την μετάφραση χαρτών, φυλλαδίων και πληροφοριών.

Η επιτροπή, σύμφωνα με τα στοιχεία⁴⁶ είναι πεπεισμένη ότι τα συστήματα διαχείρισης που παράγουν λιγότερα απόβλητα είναι τελικά πιο λειτουργικά και εξοικονομούν χρήματα. Δημιουργείται πιλοτικά ένα εργαλείο για να μετράται και να παρακολουθείται η βιωσιμότητα της τουριστικής επίδοσης των προορισμών⁴⁷.

Η επιτροπή θα προωθήσει τον οικοτουρισμό και στρατηγικές με κατεύθυνση στη μείωση της παραγωγής αποβλήτων^{48, 49}

Προτείνεται στα κράτη-μέλη και τους τοπικούς φορείς:

- Να ακολουθήσουν τις οδηγίες και τα πρωτόκολλα για τη διαχείριση των ακτών.
- Να δημιουργήσουν οδηγούς για την ελαχιστοποίηση των επιπτώσεων στη βιοποικιλότητα.
- Να αναπτύξουν μέτρα προσαρμογής στις ακτές ως προς την κλιματική αλλαγή.
- Να προωθήσουν την χρήση της ηλεκτρικής παροχής στα πλοία όταν είναι δεμένα στο λιμάνι ώστε να μην χρησιμοποιούν καύσιμα για την λειτουργία τους.

Προτείνεται η δημιουργία νέων προϊόντων στη θαλάσσια αρχαιολογία, στην υδάτινη κληρονομιά, στον υποβρύχιο τουρισμό και τις οίνο-γαστρονομικές δραστηριότητες. Ως παράδειγμα δίνεται το πρόγραμμα Οδύσσεια⁵⁰ που εκτιμά τις οικονομικές δυνατότητες του παράκτιου τουρισμού και των υδάτινων πολιτιστικών διαδρομών μέσα από ένα δίκτυο καινοτόμων παράκτιων εξοπλισμών και αρχαίων υδάτινων δρόμων.

Πιστεύεται ότι η δημιουργία ενδιαφέροντος στο κοινό για τα θαλάσσια αθλήματα, ιστιοπλοΐα, ιστιοσανίδα, καταδύσεις, μπορεί να εκτείνει τη ζήτηση για τις εποχές χαμηλής κίνησης, μια που πολλά απ αυτά δεν πραγματοποιούνται αυστηρά στην υψηλή περίοδο. Υπολογίζεται ότι 2 εκ. άνθρωποι το χρόνο παρατηρούν φάλαινες και δελφίνια, με κίνηση κεφαλαίων τουλάχιστον 200

⁴⁶ Cornell Hospitality Quarterly 08/2012

⁴⁷ [Ec.europa.eu/enterprise/sectors/tourism/sustainable-tourism/indicators/index_en.html](http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/tourism/sustainable-tourism/indicators/index_en.html)

⁴⁸ COM (2011) 456 τελικό

⁴⁹ COM (2013) 18 τελικό

⁵⁰ www.odyssea.eu

εκ. ευρώ⁵¹ και ότι σε περιοχές όπως η Ισλανδία, το ποσοστό των επισκεπτών που κάνουν κάτι τέτοιο αφορά στο 30% (60 χιλιάδες) σύμφωνα με τον «Ευρωπαϊκό οδηγό ακτών»⁵²

Ακόμη υπολογίζεται ότι υπάρχουν στην ΕΕ 3,5 εκ. δύτες από τους οποίους τουλάχιστον 800.000 ταξιδεύουν σε άλλες χώρες της ΕΕ με σκοπό τον υποβρύχιο τουρισμό, μένοντας έως και 10 νύχτες στους προορισμούς που επιλέγουν και ξοδεύουν σχεδόν 1,4 δις ευρώ το χρόνο. (Πηγή: European Underwater Federation & recreational Scuba Training Council).

Η επιτροπή εκτιμά ότι η καλύτερη εκπαίδευση και επιμόρφωση των απασχολούμενων στον παράκτιο και θαλάσσιο τουρισμό θα κάνει τους επισκέπτες να βασίζονται στο ότι θα έχουν υπηρεσίες υψηλού επιπέδου σε όλη την ΕΕ.

Προτείνεται⁵³ η προώθηση της τουριστικής εκπαίδευσης για τον παράκτιο και θαλάσσιο τουρισμό σε κυρίαρχη θέση στα Ευρωπαϊκά προγράμματα⁵⁴ και η περαιτέρω αξιοποίηση των υπαρχόντων εκπαιδευτικών προγραμμάτων της ΕΕ.

1. Πρόγραμμα δια βίου μάθησης (Ευρωπαϊκό Σύστημα Αξιοποίησης για την γλωσσική μόρφωση και εκπαίδευση – European credit system for vocational education and training)
2. Ευρωπαϊκό πλαίσιο προσόντων – European Qualifications framework.
3. Τμήμα “Blue Jobs” – στην διαδικτυακή πύλη Eures που περιέχει πληροφορίες για όσους ζητούν εργασία και όσους την προσφέρουν⁵⁵

Προτείνεται περαιτέρω αξιοποίηση της διαδικτυακής πύλης ICT-tourism business support portal για να βρίσκουν άμεσα οι ενδιαφερόμενοι πληροφορίες για τρέχοντα προγράμματα, εκπαιδευτικό υλικό και πρωτοβουλίες στον τομέα των δεξιοτήτων που θα ενδιέφεραν τους επιχειρηματίες στον παράκτιο και θαλάσσιο τουρισμό. (ξένες γλώσσες – αντιμετώπιση περιβαλλοντικών αλλαγών και προκλήσεων)

⁵¹ Έκθεση Ecorys σελ. 69

⁵² www.coastalguide.org

⁵³ Έκθεση Ecorys σελ 97

⁵⁴ COM (2010) 352 τελικό

⁵⁵ Ec.europa.eu/eures

Η Επιτροπή καλεί τα κράτη-μέλη και τους τοπικούς φορείς να επωφεληθούν των πολλών προγραμμάτων της ΕΕ για την εργασία, την βιωσιμότητα, την καινοτομία, την έρευνα την εκπαίδευση κλπ. όπως τα:

Horizon 2020

Cosme 2014-2020

Creative Europe Program 2014-2020

Life+

Καλεί τα κράτη-μέλη και τους τοπικούς φορείς να ζητήσουν κεφάλαια και από:

- Το Ευρωπαϊκό ταμείο θάλασσας και αλιείας
- Το Ευρωπαϊκό ταμείο περιφερειακής ανάπτυξης
- Το Ευρωπαϊκό ταμείο συνοχής

(λεπτομερής αναφορά στα παραπάνω γίνεται σε ξεχωριστό κεφάλαιο στη Χρηματοδότηση των Δράσεων της ΕΕ)

Όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη θα πρέπει να εργαστούν για την καταγραφή όλων των χαρακτηριστικών της περιοχής τους και να είναι έτοιμα να υποστηρίξουν σε επίπεδο υποδομών, προσωπικού και δομών, νέες προτάσεις στον τουριστικό τομέα που να είναι προσαρμοσμένες στις όποιες αλλαγές μπορεί να προκύψουν στο νομικό πλαίσιο που διέπει τις περιοχές τους.

Η Επιτροπή σημειώνει ότι στην οδηγία του Συμβουλίου για την αναγνώριση επαγγελματικών προσόντων⁵⁶ δεν γίνεται αναφορά σε καμιά απαγόρευση στους δασκάλους ιστιοπλοΐας όσον αφορά στο δικαίωμά τους να παρέχουν υπηρεσίες σε άλλη χώρα της ΕΕ. (surf, θαλάσσιο σκι, καταδύσεις, κανό). Εκτιμάται λοιπόν, ότι έτσι ανοίγονται προοπτικές για μετεγκατάσταση προσοντούχων δασκάλων σε παράκτιες περιοχές κρατών που έχουν ανάγκη τέτοιων εργαζομένων, κάτι που θα οδηγήσει στην αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος των περιοχών αυτών.

⁵⁶ 2005/36/ΕΚ 07/09/2005

Σε κάποια μέρη, για παράδειγμα, η εισαγωγή περιοχών στον κατάλογο με τις προστατευόμενες ζώνες, οδήγησε στην απαγόρευση βόλτας με τουριστικά πλοία, κάτι για το οποίο φυσικά διαμαρτυρήθηκαν οι πλοιοκτήτες, αλλά αύξησε, σε αντιδιαστολή, το ενδιαφέρον για καταδύσεις, αφού οι δύτες υπολογίζουν σε πλουσιότερο βυθό μετά τη διακοπή της όχλησης του οικοσυστήματος⁵⁷

Η επιτροπή τονίζει ότι θα πρέπει οι ενέργειες των ενδιαφερομένων μελών να είναι σύμφωνες με ό, τι αναφέρεται στην οδηγία για την διαχείριση των νερών κολύμβησης⁵⁸, στην οδηγία που αφορά στις γενικές δράσεις σχετικά με την πολιτική για το νερό⁵⁹ και στην οδηγία για την γενική πολιτική για το θαλάσσιο περιβάλλον⁶⁰. Στο πλαίσιο αυτό αναφέρεται ότι, παρόλη την ύπαρξη «ένωσης μαρινών» (yaght harbour association) με μέλη 26 χώρες, υπάρχουν στην ΕΕ περίπου 4500 μαρίνες⁶¹ χωρίς κοινό πλαίσιο λειτουργίας και τεχνικές προδιαγραφές, ενώ δεν υπάρχει κοινός κανονισμός για την απόκτηση διπλώματος οδήγησης σκάφους⁶². Γίνεται προσπάθεια, στα πλαίσια της βελτίωσης της εικόνας και του χαρακτήρα του παράκτιου και θαλάσσιου τουρισμού, να προωθηθεί η καινοτομία στην ανάπτυξη των μαρινών, με έναν από τους βασικούς στόχους να είναι η βελτίωση της προσβασιμότητας των ατόμων με κινητικά προβλήματα. Προτείνεται, σε εθελοντική βάση, η δημιουργία ενός κοινού συστήματος απόδοσης διπλωμάτων οδήγησης σκάφους, κοινών κανονισμών για τα σωστικά μέσα στις τουριστικές λέμβους και κοινών κανονισμών για τις υποδομές της μαρίνας⁶³. Προωθείται ένας πανευρωπαϊκός διάλογος μεταξύ των εταιριών που διοργανώνουν κρουαζιέρες, των οργανισμών διαχείρισης ή ιδιοκτησίας των λιμανιών που φιλοξενούν κρουαζιερόπλοια και των τοπικών επιχειρηματιών του τουρισμού⁶⁴. Προτείνεται η κατασκευή ελκυστικών υποδομών στα λιμάνια-σταθμούς κρουαζιέρας, π.χ. εστιατόρια, καταστήματα και μπαρ, ιδίως όταν δεν πρόκειται για λιμάνι τουριστικής πόλης και οι επιβάτες χρειάζεται, με πρόσθετο κόστος, να αγοράσουν κάποια από τις εκδρομές που προτείνει το πλοίο, προκειμένου να επισκεφτούν το σημείο αναφοράς κοντά στην πόλη.

⁵⁷ Ec.europa.eu/dgs/maritimeaffairs_fisheries/consultations/blue-growth/index_en.html

⁵⁸ 2006/7/EK 15/2/2006

⁵⁹ 2000/60/EK 23/10/2000

⁶⁰ 2008/56/EK 17/6/2008

⁶¹ Έκθεση Ecorys σελ 73

⁶² www.tyha.co.uk/codepractice.asp

⁶³ Έκθεση Ecorys σελ 93

⁶⁴ Έκθεση Ecorys σελ 93

(χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι το λιμάνι στο Κατάκολο της Ηλείας όπου ο προορισμός-μαγνήτης είναι ο αρχαιολογικός χώρος της Αρχαίας Ολυμπίας, σε απόσταση μίας ώρας περίπου οδικώς).

4.5.2 ΝΗΣΙΑ

Πέρα από όσα αναφέρονται στα διάφορα έγγραφα της ΕΕ για τον παράκτιο και θαλάσσιο τουρισμό γενικά, ιδιαίτερη προσοχή δίνεται στα νησιά λόγω γεωγραφικής και οικονομικής ιδιαιτερότητας. Έχει εκδοθεί γνωμοδότηση της οικονομικής και κοινωνικής επιτροπής με τίτλο ‘Καινοτομία στον τουρισμό «χάραξη στρατηγικής για την βιώσιμη ανάπτυξη των νησιών»’.⁶⁵ Σ’ αυτήν προτείνεται η δημιουργία γενικής δ/νσης για τον τουρισμό στην επιτροπή ή Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Τουρισμού. Περιλαμβάνεται πρόταση για ευνοϊκό φορολογικό καθεστώς στα νησιά. Προτείνεται αλλαγή του ορισμού των «νησιών» αφού ο παρών ορισμός κρίνεται παρωχημένος. Προωθούνται οι μεταξύ των νησιών από διαφορετικές περιοχές Μακροπεριφερειακές Συνεργασίες. Κρίνεται ότι τα νησιά αντιμετωπίζουν εγγενείς δυσκολίες λόγω της όχι εύκολης πρόσβασης σ’ αυτά και γι’ αυτό ο τουρισμός παίζει πολύ πιο σημαντικό ρόλο στη νησιωτική οικονομική δραστηριότητα, ειδικά στα μικρά κι απομακρυσμένα νησιά που δεν έχουν και δυνατότητα βιομηχανικής ανάπτυξης λόγω περιορισμένης εδαφικής έκτασης. Έτσι προτείνεται να δοθεί έμφαση στην προώθηση του «πολιτιστικού τουρισμού», με κατάλληλη προβολή των κατά τόπους εκδηλώσεων. Η επιλογή των δραστηριοτήτων και των στοχεύσεων πρέπει να γίνεται με βάση τις ανάγκες του νησιού και να μην επιδιώκονται μορφές τουρισμού ασυμβίβαστες μεταξύ τους. Η ΕΟΚΕ επιστά την προσοχή στην πολεοδομία. Οι τοπικές πολεοδομικές υπηρεσίες θα πρέπει να εργάζονται ενάντια στην ανεξέλεγκτη εκμετάλλευση. Προτείνεται η υιοθέτηση διαφορετικών σχεδιασμών που να ταιριάζουν στο κάθε νησί ανάλογα με την τοποθεσία και το κλίμα του. Οι τοπικοί φορείς θα πρέπει να διαφημίζουν και να προωθούν το σύνολο του νησιού και όχι μόνο 2-3 αξιοθέατα ή παραλίες. Τέλος, η ΕΟΚΕ προτείνει την υιοθέτηση μιας δέσμης μέτρων για την ανακοπή του κύματος ανασφάλιστης ή ακόμη και παράνομης εργασίας που έχει κατακλύσει τα νησιά τα τελευταία χρόνια και αποτελεί βασικότατο πρόβλημα του νησιωτικού τουρισμού στην ΕΕ.

Εξετάζοντας τα αιτήματα που κατατέθηκαν κατά καιρούς από κράτη-μέλη στα οποία η τουριστική κίνηση στις νησιωτικές τους περιοχές αποτελεί σημαντικό μέρος της συνολικής τους,

⁶⁵ 2011/c/44/13

πχ. η Ελλάδα, η Επιτροπή συναίνεσε στο να έχει το κάθε κράτος-μέλος το δικαίωμα να επιβάλλει χαμηλότερους συντελεστές στους φόρους που βαρύνουν αγαθά και υπηρεσίες στα νησιά.

4.6 Κοινές μέθοδοι στατιστικής καταγραφής

Σε πολλές παλιότερες περιπτώσεις, οι θεσμοί της ΕΕ, αναφερόμενοι σε ζητήματα και προβλήματα του Τουρισμού, διατύπωσαν τη γνώμη ότι η ΕΕ δεν θα μπορούσε να τα αντιμετωπίσει καίρια διότι για πολλούς τομείς δεν υπήρχαν αξιόπιστα στατιστικά στοιχεία. Η πρώτη προσπάθεια να υιοθετηθεί ένα κοινό Πλαίσιο στατιστικής καταγραφής έγινε με την Οδηγία 95/57/ΕΚ. Πρόσφατα, το Συμβούλιο και το ΕΚ εξέδωσε Κανονισμό σχετικά με τις Ευρωπαϊκές Στατιστικές στον τομέα του Τουρισμού⁶⁶.

Στον Κανονισμό επισημαίνεται η ανάγκη του να μετρώνται πέρα από τα μεγέθη και τα ποιοτικά χαρακτηριστικά των τουριστικών Ρευμάτων καθώς και τα οικονομικά οφέλη για τις Οικονομίες των κρατών-μελών (εκτίμηση 3). Εκτιμάται ότι είναι απαραίτητη η συγκέντρωση μηνιαίων στοιχείων προκειμένου να μετρηθούν οι εποχικές επιδράσεις της Ζήτησης στην δυναμικότητα των τουριστικών καταλυμάτων και έτσι, οι δημόσιες Αρχές και οι οικονομικοί παράγοντες να μπορούν να αναπτύξουν καταλληλότερες στρατηγικές και πολιτικές για καλύτερη κατανομή των περιόδων διακοπών και των τουριστικών δραστηριοτήτων μέσα στο έτος (εκτίμηση 3) κάτι που αποτελεί βασική επιδίωξη της ΕΕ. Γίνεται αναφορά στις ΜΜΕ με την επισήμανση ότι θα πρέπει να υπολογιστεί το κόστος τήρησης στατιστικών στοιχείων και ενδεχομένως να θεσπιστεί κατώτατο όριο μεγέθους μια επιχείρησης για να υποχρεούται να αποστέλλει στατιστικά στοιχεία στους αρμόδιους φορείς καταγραφής. Διαπιστώνεται η σταδιακή μεταβολή της τουριστικής συμπεριφοράς με άνοδο των μικρών ταξιδιών, των μονοήμερων τουριστικών επισκέψεων, της χρήσης μη ενοικιαζόμενων καταλυμάτων και των κρατήσεων μέσω διαδικτύου, κάτι που οδηγεί στην ανάγκη αναπροσαρμογής της φόρμας των τουριστικών στατιστικών (εκτίμηση 5). Εκτιμάται η αναγκαιότητα για καλύτερη διαθεσιμότητα, πληρότητα, διεξοδικότητα των βασικών στατιστικών για τον Τουρισμό και επαναπροτείνεται η διαβίβαση **εναρμονισμένων** πινάκων από τα κράτη-μέλη, όπως προέβλεπε και η Οδηγία 95/57/ΕΚ (εκτίμηση 6).

⁶⁶ 692/2011/ΕΕ 6/7/2011

Με δεδομένες τις επιδιώξεις για εξάλειψη της εποχικότητας, περιφερειακή ανάπτυξη, υποστήριξη των τοπικών οικονομιών και ενίσχυση της Ευρωπαϊκής ιθαγένειας, εκτιμάται ότι απαιτούνται στοιχεία για διαφορετικές κοινωνικοδημογραφικές ομάδες ώστε να αξιολογηθεί η συμμετοχή τους στον Τουρισμό. Τα μέχρι τώρα στοιχεία που έχουν συλλεχθεί από τα κράτη-μέλη κρίνονται πλημμελή και πιστεύεται ότι αυτό οφείλεται στην απουσία κοινών στατιστικών χαρακτηριστικών και ποιοτικών απαιτήσεων (εκτίμηση 8). Γι' αυτό το λόγο, η Επιτροπή πιστεύει ότι θα ήταν καλύτερα η επεξεργασία των στοιχείων να γίνεται σε επίπεδο ΕΕ μέσω κοινού στατιστικού πλαισίου, που θα δώσει αξιόπιστα, λεπτομερή και συγκρίσιμα στοιχεία. Είναι σημαντική η συγκρισιμότητα σε επίπεδο ΕΕ όσον αφορά στην μεθοδολογία, τους ορισμούς και το πρόγραμμα των στατιστικών στοιχείων (εκτίμηση 9).

Ο συγκεκριμένος Κανονισμός στηρίζεται στον Κανονισμό 223/2009/ΕΚ στον οποίο προβλέπεται ότι η συλλογή στατιστικών στοιχείων πρέπει να συμμορφώνεται με αυστηρά πρότυπα αμεροληψίας, διαφάνειας, αξιοπιστίας, αντικειμενικότητας, επιστημονικής ανεξαρτησίας, σχέσης κόστους/αποτελέσματος και στατιστικού απορρήτου (εκτίμηση 10). Για την παραγωγή και τη διάδοση στατιστικών στοιχείων θα πρέπει να ακολουθούνται οι Αρχές του Κώδικα Ορθής Πρακτικής για τις Ευρωπαϊκές Στατιστικές που εγκρίθηκε στις 24/2/2005 (εκτίμηση 11). Σε σχέση με τον κανονισμό 223/2009/ΕΚ ο παρών κανονισμός φιλοδοξεί, πέρα από ποιοτικές κατευθύνσεις, να δημιουργήσει ένα συγκεκριμένο πλαίσιο εντός του οποίου θα πρέπει να λειτουργήσουν τα κράτη-μέλη. Έτσι, σημειώνεται η ανάγκη να ανατεθεί στην Επιτροπή η εξουσία έκδοσης πράξεων όσον αφορά στην προσαρμογή των προθεσμιών διαβίβασης των στοιχείων και στην προσαρμογή των ορισμών. Προτείνεται να διεξάγει η Επιτροπή τις διαβουλεύσεις ακόμη και σε επίπεδο εμπειρογνομώνων. Επίσης, να ανατεθούν στην Επιτροπή εκτελεστικές αρμοδιότητες σύμφωνες με τον Κανονισμό 182/2011/ΕΕ. Θεωρείται αναγκαίος ο συντονισμός μεταξύ των εθνικών σχεδίων και προτείνεται να υπάρξει επιβεβαίωση, σε ημιεθελοντική βάση μέσα από ερωτηματολόγιο με απαντήσεις δημόσιων οργανισμών τουρισμού, επαγγελματικών ενώσεων και επιχειρήσεων τουρισμού (εκτίμηση 12 & 13).

Στον Κανονισμό πριν απ' όλα προσδιορίζονται διάφορες έννοιες που αφορούν στη στατιστική όπως η περίοδος και το έτος αναφοράς και το σύνθητες περιβάλλον όπου ένα άτομο πραγματοποιεί τις τακτικές ασχολίες του. Κατόπιν κωδικοποιούνται, με ονομασίες-ακροστιχίδες,

στατιστικές έννοιες όπως: κοινή στατιστική ταξινόμηση των οικονομικών δραστηριοτήτων στην ΕΕ (NACE-κανονισμός 1893/2006/ΕΚ) και κοινή ταξινόμηση των εδαφικών μονάδων για την παραγωγή περιφερειακών στοιχείων στην ΕΕ (NOTS-κανονισμός 1059/2003/ΕΚ). Κυρίως όμως, προσδιορίζονται ως αντικείμενα καταγραφής ο Τουρισμός, οι διάφορες μορφές του και κάποιες από τις παροχές που νοούνται τουριστικές. Μέσω του ευκρινούς διαχωρισμού εννοιών όπως εγχώριος, εισερχόμενος, εξερχόμενος, εθνικός και εσωτερικός Τουρισμός καταβάλλεται προσπάθεια να επιτευχθεί μία από τις βασικές επιδιώξεις της Επιτροπής, δηλαδή ο αποπληθωρισμός στη συγκέντρωση και την επεξεργασία στοιχείων μέσω της αποφυγής του να καταγράφονται ίδια στοιχεία για δύο ή περισσότερες μορφές Τουρισμού. Στην ίδια κατεύθυνση διαχωρίζονται επίσης, για να μελετηθούν ξεχωριστά, για την οικονομική ή/και την πολιτιστική τους σημασία οι έννοιες τουριστικό κατάλυμα, μη ενοικιαζόμενο κατάλυμα και μονοήμερη επίσκεψη. (Άρθρο 1 παρ. α-ιδ)

Στον Κανονισμό καταγράφονται με λεπτομέρεια τα στοιχεία που πρέπει να διαβιβάζουν τα κράτη-μέλη και αφορούν τη δυναμικότητα και τη ροή επισκεπτών των τουριστικών καταλυμάτων, την περιοδικότητα, την τουριστική ζήτηση, τα χαρακτηριστικά των Τουριστικών Ταξιδιών και των τουριστών για όλες τις μορφές και τα είδη τουρισμού. (Άρθρο 3).

Με λεπτομέρεια προσδιορίζονται και τα πεδία παρατήρησης για τη συλλογή στοιχείων, δηλαδή, για κάθε μορφή τουρισμού, ποια καταλύματα λαμβάνονται υπόψη, αν καταγράφονται οι διανυκτερεύσεις μόνο των μη μόνιμων ή και των μόνιμων κατοίκων, τότε καταγράφονται οι επισκέψεις ως «τουριστικά ταξίδια» και τότε ως «μονοήμερες επισκέψεις» κλπ. (Άρθρο 4)

Ορίζεται ότι η εξασφάλιση της ποιότητας των στοιχείων βαρύνει τα κράτη-μέλη, τα οποία όμως πρέπει να ακολουθούν συγκεκριμένα κριτήρια ποιότητας όπως αυτά προσδιορίζονται στο Άρθρο 12 παρ. 1 του Κανονισμού 223/2009/ΕΚ (Άρθρο 6). Τα κράτη-μέλη μπορούν να συλλέγουν στοιχεία είτε από τις διοικητικές καταγραφές είτε από διαδικασίες στατιστικής εκτίμησης είτε από έρευνες που διασφαλίζουν την ακρίβεια και την πληρότητα των στοιχείων που δίνουν οι ερωτώμενοι (Άρθρο 8).

Η Επιτροπή έχει, με βάση τον παρόντα κανονισμό, την δυνατότητα να καταρτίσει πρόγραμμα πιλοτικών μελετών για την παραγωγή εναρμονισμένων πινάκων στατιστικής και για την αξιολόγηση του οφέλους σε σχέση με το κόστος συλλογής των στοιχείων. Επίσης πρόγραμμα

πιλοτικών μελετών για τη συλλογή στοιχείων σχετικά με τις συνέπειες του τουρισμού στο περιβάλλον. Τα πιλοτικά προγράμματα διενεργούνται σε εθελοντική βάση (Άρθρο 5).

Τα κράτη-μέλη διαβιβάζουν στην Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία (Eurostat) τα στοιχεία που συλλέγουν με τρόπο και σε μορφή που προσδιορίζεται από την Eurostat, σε τήρηση πάντα αυτών που προβλέπονται από τα άρθρα του Κανονισμού. Ακριβής είναι και η αναφορά στον χρόνο μέσα στον οποίο θα πρέπει να διαβιβάζονται τα στοιχεία, χρόνος διαφορετικός για κάθε είδος και μορφή τουρισμού (Άρθρο 9).

Στην Επιτροπή αφήνεται η διακριτική ευχέρεια, σε συνεργασία με τα κράτη-μέλη, να επικαιροποιεί το μεθοδολογικό εγχειρίδιο που περιλαμβάνει κατευθυντήριες γραμμές για τις στατιστικές αλλά και τις προθεσμίες διαβίβασης των στοιχείων. (Άρθρο 9).

Σχετικά με τα στατιστικά στοιχεία για τον Τουρισμό, η Eurostat πρέπει να υποβάλλει Έκθεση αξιολόγησης μέχρι τις 12/08/2016 και στη συνέχεια ανά 5ετία, στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο. Οι δύο αυτοί θεσμοί της ΕΕ έχουν, φυσικά, τη δυνατότητα τροποποίησης όλων των παραπάνω (Άρθρο 7).

Συμπερασματικά, ο Κανονισμός προωθεί ξεκάθαρα την Πολιτική της ΕΕ για πλήρη κεντρικό έλεγχο των οικονομικών μεγεθών στην Ένωση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 Προγράμματα Χρηματοδότησης των Δράσεων της ΕΕ

5.1. Προγράμματα

Σε συνέχεια του αντίστοιχου Οδηγού για τα έτη 2007-2013, η επιτροπή εξέδωσε τον «Οδηγό για την Ευρωπαϊκή χρηματοδότηση του Τουριστικού Τομέα⁶⁷» για τα έτη 2014 – 2020.

Τα προγράμματα χρηματοδότησης της ΕΕ χωρίζονται σε:

- Προγράμματα άμεσης χρηματοδότησης, συνήθως με τη μορφή επιχορήγησης όλου ή μέρους των εξόδων μιας Δράσης. Οι επιχορηγήσεις αυτές δίνονται σε συγκεκριμένες Προτάσεις και για συγκεκριμένο σκοπό, συνήθως μετά από Ανακοίνωση της ΕΕ. Δεν μπορούν να χρηματοδοτηθούν ήδη συντελεσμένες δράσεις και οι ωφελούμενοι δεν μπορούν να βγάλουν κέρδος από τη χρηματοδότηση.
- Προγράμματα έμμεσης χρηματοδότησης όπως δάνεια με χαμηλά επιτόκια ή πιστωτικές εγγυήσεις που παρέχονται από οικονομικούς μεσολαβητές. (τράπεζες – δημόσιους φορείς)

Ο Οδηγός αναφέρει τα χρηματοδοτικά προγράμματα της ΕΕ για την καινοτομία, την κοινωνική συνοχή, τον αγροτικό τομέα, τη θαλάσσια οικονομία, την εκπαίδευση, την ανταγωνιστικότητα και τις ΜΜΕ εξετάζοντας το πώς επιχειρήσεις, δημόσιοι φορείς και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη που δραστηριοποιούνται στον Τουρισμό μπορούν να επωφεληθούν από τα προγράμματα αυτά.

Τα προγράμματα που αναφέρονται είναι:

1. Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης
2. Ταμείο Συνοχής
3. Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο
4. Ευρωπαϊκό Ταμείο Γεωργίας για την Αγροτική Ανάπτυξη
5. Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας
6. Life

⁶⁷ http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/tourism/index_en.htm

7. Horizon 2020
8. Cosme
9. Creative Europe
10. Erasmus +
11. EASI-Απασχόληση και Κοινωνική Καινοτομία

Αναλυτικότερα:

5.1.1ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Είναι ένα από τα πέντε «Ευρωπαϊκά Δομικά και Επενδυτικά Ταμεία» το οποίο στοχεύει στην ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής στην ΕΕ μέσω της διόρθωσης ανισοροπιών μεταξύ των περιφερειών της. Μπορεί να παράσχει σημαντική υποστήριξη στο να βελτιωθεί η Ανταγωνιστικότητα και η Ποιότητα του Τουρισμού σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, ιδιαίτερα σε περιοχές σε (βιομηχανική-αγροτική) παρακμή ή σ' αυτές που υφίστανται αστική ανάπλαση. Από τα έντεκα θεματικά αντικείμενα και επενδυτικές προτεραιότητες για τα έτη 2014-2020 τα σχετικά με τον Τουρισμό είναι:

- Έρευνα και Καινοτομία
- ΤΠΕ
- Ανταγωνιστικότητα των ΜΜΕ
- Στροφή στην οικονομία χαμηλής κατανάλωσης άνθρακα
- Προστασία του Περιβάλλοντος και επάρκεια φυσικών πόρων
- Απασχόληση και Υποστήριξη στην κινητικότητα της Εργασίας
- Εκπαίδευση, Ικανότητες και δια βίου Μάθηση.

Υπολογίζεται ότι θα μπορούσε να υποστηριχθεί η σχετική με τον Τουρισμό έρευνα, η Ανάπτυξη Τουριστικών διαδικτυακών προϊόντων, η Ανάπτυξη καινοτόμων τουριστικών υπηρεσιών, η ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών υψηλής προστιθέμενης αξίας σε εναλλακτικά είδη τουρισμού, η προώθηση συνεργασίας μεταξύ διαφορετικών τουριστικών βιομηχανιών και διαφημιστικών εταιριών για τη διαφοροποίηση τοπικών τουριστικών προϊόντων και επέκταση της Τουριστικής περιόδου, η σύνδεση των παράκτιων με τις ηπειρωτικές περιοχές, η προώθηση και ανάπτυξη θεμάτων φυσιολατρικού και πολιτιστικού τουρισμού, οι υποδομές μικρής κλίμακας πολιτιστικού και βιώσιμου Τουρισμού.

Στο πρόγραμμα μπορούν να συμπεριληφθούν κατόπιν αιτήσεως οι δημόσιοι και ιδιωτικοί φορείς, ερευνητικοί οργανισμοί, ΜΚΟ. Οι μορφές χρηματοδότησης διακρίνονται σε επιδοτήσεις, δάνεια και τραπεζικές εγγυήσεις. Το ποσοστό επιδότησης κυμαίνεται από 50% για τις ανεπτυγμένες περιοχές έως και 85% για τις λιγότερο ανεπτυγμένες.

Παραδείγματα

α. Στους **Krimml**, τους ψηλότερους καταρράκτες της Ευρώπης, είχε παρατηρηθεί πτώση της τουριστικής κίνησης. Το 2006, ένα πανεπιστήμιο από το Salzburg τοποθέτησε ένα επιστημονικό εργαστήριο δίπλα στους καταρράκτες και απέδειξε ότι το εκνέφωμα που παράγεται από την πτώση του νερού σε συνθήκες υψηλής πίεσης μειώνει δραστικά τα συμπτώματα άσθματος και αλλεργιών. Με την υποστήριξη του προγράμματος τα ξενοδοχεία της περιοχής κατασκεύασαν δωμάτια, που πιστοποιήθηκαν ως αντιαλλεργικά. Στη συνέχεια, πήραν τη σκυτάλη οι τοπικές εταιρείες ξυλείας που άρχισαν να κατασκευάζουν αντιαλλεργικά προϊόντα με την επίβλεψη του Πανεπιστημίου. Με αυτές τις ενέργειες, μεταξύ 2008 και 2010, στην περιοχή είχαμε αύξηση των διανυκτερεύσεων κατά 30%. Η χρηματοδότηση από το Ταμείο ανήλθε σε ποσοστό 25% (125.000 €)

β. Μετά τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο, κατά την χάραξη των συνόρων, υπήρξαν πόλεις που χωρίστηκαν στα δύο. Ένα τέτοιο παράδειγμα είναι η **πόλη Tesin** που χωρίστηκε στις Tesin (Τσεχία) και Cieszyn (Πολωνία) με τον ποταμό Olza να κυλάει ανάμεσα. Το Ταμείο χρηματοδότησε σε ποσοστό 85% (83.202 €) το τοπικό φεστιβάλ «Σινεμά στα σύνορα» που διοργανώθηκε με τη συνεργασία των δύο πόλεων. Η ιδέα συνίσταται στην τοποθέτηση της οθόνης στην Πολωνική πλευρά και των καθισμάτων στην Τσεχική πλευρά. Προσελκύει πλέον πολλούς Πολωνούς, Τσέχους, Σλοβάκους και Ούγγρους επισκέπτες.

γ. Η **βιομηχανική πόλη Genk** του Βελγίου προχώρησε στην ανάπλαση ενός πρώην ανθρακωρυχείου σε πολιτιστικό κέντρο και σε χώρο για την Ακαδημία Μέσων Ενημέρωσης και Design. Ποσοστό χρηματοδότησης 57% (317.819.800 €)

5.1.2 ΤΑΜΕΙΟ ΣΥΝΟΧΗΣ

Απευθύνεται στα κράτη-μέλη με κατά κεφαλήν ΑΕΠ μικρότερο του 90% του ευρωπαϊκού Μ.Ο. και υποστηρίζει επενδύσεις στο περιβάλλον συμπεριλαμβανομένων αυτών για βιώσιμη ανάπτυξη και πράσινη Ενέργεια. Επιπλέον χρηματοδοτεί υποδομές για διευρωπαϊκά κοινωνικο-οικονομικά δίκτυα. Η μορφή χρηματοδότησης είναι οι επιδοτήσεις που μπορεί να φτάσουν μέχρι και το 85%.

Παράδειγμα

Το πρόγραμμα διαχείρισης των πλημμυρών γύρω από τον ποταμό Tisza στην Ουγγαρία χρηματοδοτήθηκε από την Ουγγρική κυβέρνηση σε συνεργασία με το Ταμείο και επέτρεψε την κατασκευή μιας δεξαμενής εν μέσω φραγμάτων με κατασκευές ελεγχόμενης εισροής και εκροής των υδάτων καθώς και ενός συστήματος μέτρησης της επίδρασης στον περιβάλλοντα χώρο. Η δεξαμενή συγκεντρώνει 99 εκ. κυβικά μ. νερού και συμβάλλει στη μείωση των υπερχειλίσεων του ποταμού. Το ποσοστό επιδότησης ήταν 82% (45.415.414 €)

5.1.3 ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Στοχεύει ειδικά στη βελτίωση της κινητικότητας της εργασίας όπως και των επαγγελματιών προσόντων στην ΕΕ. Η χρηματοδότηση από το Ταμείο μπορεί να χρησιμοποιηθεί στην εκπαίδευση εργαζομένων για να στελεχώσουν εταιρείες σε φάση αναδιοργάνωσης, στην εκπαίδευση ανθρώπων που ανήκουν σε ευάλωτες κοινωνικές ομάδες ώστε να αποκτήσουν ικανότητες και εργασία, στην υποστήριξη της ίδρυσης δικτύων και της προώθησης καλών πρακτικών στον τομέα της κοινωνικής καινοτομίας. Το ΕΚΤ παρέχει επιδοτήσεις μέχρι και 85% (95% σε εξαιρετικές περιπτώσεις) ανάλογα με το επίπεδο ανάπτυξης της περιοχής. Στα προγράμματα μπορούν να συμμετάσχουν όλα τα νομικά πρόσωπα στην αγορά εργασίας ή στον τομέα της Εκπαίδευσης. (ΜΜΕ, Επιμελητήρια, εργατικές ενώσεις, ιδρύματα κλπ.)

Παραδείγματα

α. Το 2011, οι τουριστικές αρχές της **Μάλτας** εκτόνησαν ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα για 450 ανώτατα και 300 μεσαία στελέχη στον τομέα του Τουρισμού. Η διδασκαλία έγινε από 12 ξένους ειδικούς και φιλοξενήθηκε σε μεγάλες τουριστικές εγκαταστάσεις. Ποσοστό επιδότησης 85% (3,5 εκ. €).

β. Το ταμείο επιδότησε σε ποσοστό 50% (52.000 €) το εκπαιδευτικό πρόγραμμα «Μαγειρεύοντας με τοπικά προϊόντα» στην περιοχή Vergors της Γαλλίας. Η εκπαίδευση εστίασε στις πρακτικές και την ιστορία της υπαίθρου. Συνδύασε θεωρία και πράξη συστήνοντας τους σπουδαστές στους τοπικούς παραγωγούς και κανονίζοντας την απόκτηση εργασιακής εμπειρίας σε τοπικούς ξενώνες, εστιατόρια και αγροτικές τουριστικές κατοικίες. Όλοι οι συμμετέχοντες, εκπαιδευόμενοι μάγειρες, βρήκαν δουλειά στο τέλος του προγράμματος το οποίο αποδείχθηκε μοχλός ανάπτυξης του τουρισμού στην περιοχή

5.1.4 ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Το « Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο για την Αγροτική Ανάπτυξη » (ΕΓΤΑΑ) στοχεύει , μεταξύ άλλων , στην προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές και μπορεί να παρέχει στήριξη για:

- την στροφή των γεωργών προς μη γεωργικές δραστηριότητες
- την ανάπτυξη μη γεωργικών ΜΜΕ στις αγροτικές περιοχές που να ασχολούνται με τον βιώσιμο τουρισμό.
- την αποκατάσταση και αναβάθμιση της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς των χωριών και των αγροτικών τοπίων.
- δράσεις επαγγελματικής κατάρτισης και απόκτησης δεξιοτήτων (μαθήματα, εργαστήρια , προπόνηση ... για παράδειγμα σχετικά με το πώς να αναπτύξουν αγροτουρισμό)

- συμβουλευτικές υπηρεσίες για να βοηθήσει τους αγρότες , κατόχους δασικών εκτάσεων , άλλους διαχειριστές γης και των ΜΜΕ στις αγροτικές περιοχές για τη βελτίωση των οικονομικών τους επιδόσεων.
- νεοϊδρυόμενη επιχείρηση, καθώς και επενδύσεις για μη γεωργικές δραστηριότητες σε αγροτικές περιοχές (αγροτικές καταλύματα, καταστήματα , εστιατόρια , ξεναγήσεις , ...)

Στο ΕΓΤΑΑ μπορεί να αιτηθεί κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που ασκεί δραστηριότητα στις αγροτικές περιοχές (αγρότης, δασική εταιρεία, οι ΜΜΕ που λειτουργούν σε αγροτικές περιοχές ...). Το ΕΓΤΑΑ παρέχει επιδοτήσεις, με ένα ελάχιστο ποσοστό συνεισφοράς του 20%. Κάθε «Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης», που εκπονήθηκε από τα κράτη μέλη, περιλαμβάνει έναν πίνακα που καθορίζει ένα συγκεκριμένο ποσοστό συνεισφοράς του ΕΓΤΑΑ για κάθε τύπο επιχείρησης. Για τις δράσεις συνεργασίας, η στήριξη περιορίζεται στο μέγιστο 7 χρόνια.

Παραδείγματα

α. "At the Saddler " – Βουλγαρία

Η επαρχία Lovech, που βρίσκεται στην κεντρική βουνά της Βουλγαρίας, έχει όμορφο τοπίο και μια μεγάλη παράδοση στην παραγωγή βιοτεχνίας. Ο Hristo Hristov που ειδικεύεται στην κατασκευή δερμάτινων ειδών και ιδιαίτερα προϊόντων σελοποιίας, αποφάσισε να χτίσει ένα ξενώνα στο Apriltsy και να ανακαινίσει ένα μικρό κτίριο που θα χρησιμοποιούταν ως εργαστήριο για τα προϊόντα της βιοτεχνίας. Ο μικρός ξενώνας «Στο Σαμαρά» μπορεί να φιλοξενήσει έως και 4 άτομα. Στο εργαστήριο που χρησιμοποιείται για εκθέσεις των βιοτεχνικών προϊόντων, γίνεται επίδειξη του πως κατασκευάζονται τα προϊόντα και δίνει την ευκαιρία στους επισκέπτες να δοκιμάσουν και μόνοι τους.. Μαζί με εκδρομές με άλογα, οι δραστηριότητες αυτές αναμένεται να οδηγήσουν σε αύξηση της παραγωγής και των πωλήσεων, καθώς και βοήθεια για την προώθηση των τοπικών παραδόσεων. Συνεισφορά ΕΕ: € 15.144 (2013 - 2014) - Επίπεδο της χρηματοδότησης της ΕΕ: 30%

β. " In den Bongerd " - Σπίτια για Θεραπευτικές διακοπές για Άτομα με Ειδικές Ανάγκες

Η οικογένεια Stek ήθελε με την Επιχείρησή της φρούτων που διατηρούσε, να υποστηρίξει τα άτομα με ειδικές ανάγκες ή χρόνιες παθήσεις . Το περιβάλλον ήταν εξοπλισμένο με πλακόστρωτα μονοπάτια , καθιστώντας αυτό το ειρηνικό περιβάλλον προσβάσιμο για τα άτομα αυτά και τις οικογένειές τους . Προσαρμοσμένη ιατρική φροντίδα διατέθηκε μέσω της συνεργασίας με μια τοπική οργάνωση . Η χρήση των εγκαταστάσεων της εταιρείας ως κατοικία αναψυχής παρέχει τώρα επιπλέον εισόδημα στην εταιρεία παραγωγής φρούτων . Συνεισφορά ΕΕ: € 68.768 (2009-2010) - Επίπεδο της χρηματοδότησης της ΕΕ : 20 %

5.1.5. ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΘΑΛΑΣΣΑΣ ΚΑΙ ΑΛΙΕΙΑΣ

Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας έρχεται να αντικαταστήσει το Ευρωπαϊκό Ταμείο Αλιείας, το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας (ΕΤΘΑ) και έχει μεταξύ των προτεραιοτήτων του την αύξηση της απασχόλησης και της εδαφικής συνοχής στις παράκτιες και τις εσωτερικές κοινότητες που εξαρτώνται από την αλιεία και την υδατοκαλλιέργεια. Αυτό επιτυγχάνεται με:

- προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης, της κοινωνικής ένταξης, τη δημιουργία θέσεων εργασίας και την υποστήριξη της κινητικότητας των εργαζομένων σε αυτές τις κοινότητες.
- διαφοροποίηση των δραστηριοτήτων εντός της αλιείας και σε άλλους τομείς της θαλάσσιας οικονομίας.

Κάθε κράτος μέλος λαμβάνει ένα μερίδιο του συνολικού προϋπολογισμού του Ταμείου σε σχέση με το μέγεθος του κλάδου της αλιείας του. Στη συνέχεια καταρτίζει ένα "Επιχειρησιακό Πρόγραμμα", λέγοντας πως σκοπεύει να δαπανήσει τα χρήματα. Μόλις το πρόγραμμα έχει εγκριθεί από την Επιτροπή, εναπόκειται στη διαχειριστική αρχή που έχει συσταθεί από κάθε κράτος μέλος (σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο) για την εφαρμογή του.

Κάτω από αυτές τις τοπικές στρατηγικές, η χρηματοδότηση είναι διαθέσιμη κυρίως για την παραδοσιακή αλιεία και την θαλάσσια πολιτιστική κληρονομιά. Μπορεί να καλύψει έργα όπως ο οικολογικός τουρισμός, ο αλιευτικός τουρισμός και η αλιεία , η τοπική γαστρονομία (ψάρια και θαλασσινά εστιατόρια), καταλύματα, τουριστικές διαδρομές, καταδύσεις, κ.α.

Το ΕΤΘΑ μπορεί να στηρίζει δράσεις, όπως:

- μελέτες, συνέδρια, σεμινάρια και εργαστήρια
- την ενημέρωση του κοινού και την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών, τις εκστρατείες ευαισθητοποίησης και συναφείς δραστηριότητες επικοινωνίας και προώθησης.
- επαγγελματική κατάρτιση, τη δια βίου μάθηση και την απόκτηση νέων επαγγελματικών δεξιοτήτων, επιτρέποντας στους εργαζόμενους του τομέα της αλιείας ή των συντρόφων συμβίωσης τους να εισέλθουν σε τουριστικές δραστηριότητες ή για τη διεξαγωγή συμπληρωματικών δραστηριοτήτων στον τομέα του τουρισμού.

Στο ΕΤΘΑ μπορεί να αιτηθεί κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο σε παράκτιες και τις εσωτερικές κοινότητες.

Το ΕΤΘΑ παρέχει επιχορηγήσεις για έργα που συγχρηματοδοτεί, μαζί με την εθνική χρηματοδότηση. Το επιχειρησιακό πρόγραμμα της κάθε χώρας καθορίζει το ποσοστό συνεισφοράς του ΕΤΘΑ που ισχύει για καθέναν από τους στόχους. Το μέγιστο ποσοστό της συνεισφοράς του ΕΤΘΑ ανέρχεται στο 75% της επιλέξιμης δημόσιας δαπάνης. Το ελάχιστο ποσοστό συνεισφοράς του ΕΤΘΑ είναι 20%.

Παραδείγματα

α. Τουριστική εκπαίδευση για τους αλιείς (Λαπωνία - Φινλανδία) Οι εναπομείναντες επαγγελματίες αλιείς της Sodankylä ήταν πρόθυμοι να συμπληρώσουν το εισόδημά τους μέσω της ενασχόλησής τους με τον τουρισμό . Ωστόσο , δεν είχαν τις δεξιότητες και τις άδειες για να γίνει αυτό πραγματικότητα . Μετά από συζητήσεις , μια ομάδα ειδικών παρέδωσε ένα προσαρμοσμένο εκπαιδευτικό πακέτο συμπεριλαμβανομένων των μαθημάτων και των εξετάσεων σε θέματα ασφάλειας ,και εκπαιδευτικών επισκέψεων σε

επιχειρήσεις του τουριστικού τομέα (για να σφυρηλατηθούν επαφές με και να μάθουν από φορείς του τουρισμού). Μεταξύ τους , οι αλιείς έχουν αναπτύξει συνολικά επτά εμπορεύσιμα προϊόντα και το πλησιέστερο μεγάλο τουριστικό θέρετρο προωθεί στην αγορά το δίκτυο των χειμερινών αλιευτικών ταξιδιών τους και των καλοκαιρινών σε ποτάμι. Συνεισφορά ΕΕ: € 30.186 - Επίπεδο της χρηματοδότησης της ΕΕ : 39 %

β. Ψαροχώρι Anno 1906 (Βρέμη - Γερμανία)

Ο στόχος του προγράμματος αυτού ήταν να γίνει ελκυστική η κάπως βιομηχανική όψη μια περιοχής του λιμανιού του Bremerhaven . Ένας τοπικός χονδρέμπορος ψαριών που είχε την έδρα του στο λιμάνι και η τοπική FLAG συνεργάστηκαν για τη δημιουργία ενός μικρού , παραδοσιακού ψαροχωριού, στην είσοδο του λιμανιού , που απαρτίζεται από 11 αχυρένιες καλύβες που βασίζεται στις παραδοσιακές αλιευτικές καλύβες από το έτος 1906. Εστιατόρια , μαγαζιά (ρούχα και ψάρια) και αξιοθέατα αποτέλεσαν τον κόσμο θαλάσσιας αλιείας . Η παλαιότερη υπάρχουσα « αίθουσα συσκευασίας ψαριών IV » (ιδρύθηκε το 1906) επίσης ανακαινίσθηκε . Περίπου 15 εμπορικές εταιρείες και εταιρίες εστίασης προσφέρουν τώρα τα προϊόντα και τις υπηρεσίες τους σε αυτές τις αίθουσες . Συνεισφορά ΕΕ: € 158.000 - Επίπεδο της χρηματοδότησης της ΕΕ : 40 %

5.1.6 LIFE

Το LIFE είναι το χρηματοδοτικό μέσο για την στήριξη περιβαλλοντικών έργων και τη διατήρηση της φύσης σε όλη την ΕΕ. Οι τομείς προτεραιότητας του υποπρογράμματος για το περιβάλλον είναι:

- Περιβάλλον και επάρκεια Πόρων
- Φύση και βιοποικιλότητα
- Περιβαλλοντική Διακυβέρνηση και Πληροφορία

Ενέργειες που σχετίζονται με τον τουρισμό είναι επιλέξιμες για χρηματοδότηση

Οι σημαντικότερες δράσεις κατά πάσα πιθανότητα είναι αυτές που συγκαταλέγονται στα λεγόμενα «παραδοσιακά έργα», και τα οποία μπορούν να λάβουν διάφορες μορφές:

- πιλοτικά έργα που αξιολογούν την αποτελεσματικότητα κάποιας προσέγγισης που είτε είναι καινούργια ή έχει χρησιμοποιηθεί σε διαφορετικό (γεωγραφικό, οικολογικό, κοινωνικο-οικονομικό) πλαίσιο. Συγκρίνουν τα αποτελέσματα της νέας προσέγγισης με αυτά που παράγονται από τις βέλτιστες πρακτικές, προκειμένου να διαπιστωθεί εάν η μέθοδος πρέπει να δοκιμάζεται σε μεγαλύτερη κλίμακα (δηλαδή σε ένα έργο επίδειξης) και να ενημερώσει τους ενδιαφερόμενους.
- προγράμματα πληροφόρησης, ευαισθητοποίησης και διάδοσης που σχετίζονται με έναν από τους τομείς προτεραιότητας.

Αν το LIFE δεν χρηματοδοτεί μεγάλα έργα υποδομής, μπορεί να στηρίζει τις επενδύσεις σε «Πράσινες Υποδομές» μέσω επιχορηγήσεων και δανείων.

Στο LIFE μπορεί να αιτηθεί κάθε νομικό πρόσωπο.

Οι επιχορηγήσεις για «παραδοσιακά έργα» ξεκινούν από € 500.000 μέχρι και 1,5 εκατομμύρια, με μέγιστο ποσοστό συγχρηματοδότησης 60%, εκτός από τα έργα που στοχεύουν ενδιαιτήματα και είδη (75%) κατά προτεραιότητα.

Παραδείγματα

α. Ανάπτυξη του βιώσιμου τουρισμού στο εθνικό πάρκο Slitere (Λετονία)

Επιλεγμένο μεταξύ των καλύτερων έργων μέσω του LIFE-Περιβάλλον για το 2012, το POLPROP-NATURA είχε ως στόχο την ανάπτυξη ενός βιώσιμου μοντέλου τουρισμού-διαχείρισης για το Natura 2000, χρησιμοποιώντας το Εθνικό Πάρκο Slitere, ως το μέρος επίδειξής της. Υπάρχει μια αυξανόμενη ζήτηση για οικοτουρισμό, αλλά πολλοί τουρίστες αγνοούν το Natura 2000 και τους σκοπούς του και δεν συμπεριφέρεται πάντα σωστά στις περιοχές που περικλείει. Με επικεφαλής τον οργανισμό ανάπτυξης της Λετονίας "Lauku Ceļotājs", το έργο δημιούργησε πέντε νέα βιώσιμα τουριστικά προϊόντα για την περιοχή (οδηγός για το πάρκο, φυσιοδίφης ώστε να επιδεικνύονται τα κοινά αλλά ελκυστικά είδη

φυτών αντί της έκθεσης των σπανίων και ευαίσθητων ειδών, Αξιοθέατα και διαδρομές σε λιγότερο ευαίσθητες ζώνες του πάρκου, φθηνή και απλή διαδρομή περιοδείας με μέθοδο σήμανσης). Ανέπτυξε επίσης μια μεθοδολογία παρακολούθησης που παρέχει βασικά στοιχεία για τις νέες τουριστικές πρωτοβουλίες και διεξήγαγε μια εκστρατεία ευαισθητοποίησης για το Natura 2000, σε συνδυασμό με τη διανομή ενός οδηγού για 14 εθνικά πάρκα στις χώρες της Βαλτικής. Ως αποτέλεσμα, υπήρξε μια αύξηση του αριθμού των επισκεπτών, η διάρκεια της παραμονής τους, καθώς και το ποσό των χρημάτων που δαπανήθηκαν κατά μέσο όρο στην επικράτεια των πάρκων. Ο αριθμός των εταιρειών που προσφέρουν υπηρεσίες και προϊόντα στους επισκέπτες αυξήθηκαν από 23 σε 48 παρόχους τουριστικών καταλυμάτων, οδηγούς, υπηρεσίες εστίασης (καφετέριες, αγροκτήματα που προσφέρουν γευστική δοκιμή των προϊόντων και γεύματα κατόπιν αιτήματος), οι παραγωγοί παραδοσιακών καπνιστών ψαριών, ενοικίαση εξοπλισμού επιχειρήσεις, τεχνίτες επωφελήθηκαν όλα. Συνεισφορά ΕΕ: € 244.900 (2009-2012) - Επίπεδο της χρηματοδότησης της ΕΕ: 49%

β. Ενημερωτική εκστρατεία για τη μείωση του καπνίσματος που σχετίζονται με σκουπίδια στις παραλίες (Ελλάδα)

Τα απορρίμματα στη θάλασσα είναι ένα από τα σοβαρότερα περιβαλλοντικά προβλήματα του 20ου αιώνα. Θα έχει αρνητικές συνέπειες για την οικονομία, που επηρεάζουν τον τουρισμό, τη βιομηχανία, τον τομέα της αλιείας και της ανθρώπινης υγείας. Συντονισμένο από μια ΜΚΟ (Δίκτυο Μεσόγειος SOS), το πρόγραμμα στοχεύει στη βελτίωση της αισθητικής αξίας των παραλιών και την υγιεινή όθηση, καθώς και μείωση της ανάγκης για ακριβές υπηρεσίες καθαρισμού. Αυτό βασίζεται σε μια ολοκληρωμένη εκστρατεία πληροφόρησης για την πρόληψη και μείωση του καπνίσματος που σχετίζεται με σκουπίδια στις παράκτιες περιοχές της Ελλάδας. Συνεισφορά ΕΕ: € 299.709

5.1.7 HORIZON 2020

Αντικαθιστώντας τρία προηγούμενα προγράμματα και πρωτοβουλίες, το «HORIZON 2020» είναι το πρόγραμμα πλαίσιο της ΕΕ για την έρευνα και την καινοτομία (2014-2020). Αυτό το υπό-πρόγραμμα χρηματοδοτεί την ενότητα «Δράσεις Καινοτομίας » και "Δράσεις

συντονισμού και υποστήριξης" του ενδιαφέροντος για τον τομέα του τουρισμού. Οι "Καινοτόμες Δράσεις" θα πρέπει, μεταξύ άλλων, να αναπτύσσουν καινοτόμες τεχνολογίες πληροφοριών και επικοινωνιών (ΤΠΕ), εργαλεία, εφαρμογές και υπηρεσίες για τον πολιτιστικό και δημιουργικό τομέα. Οι προτάσεις θα πρέπει να καταδεικνύουν σαφώς μεγάλο εμπορικό και καινοτόμο δυναμικό. Τα "Μέτρα συντονισμού και στήριξης" εστιάζουν σε μη ερευνητικές δραστηριότητες, όπως η διάδοση των αποτελεσμάτων και η προώθηση της χρήσης της καινοτομίας. Θα μπορούσαν επίσης να συμβάλουν για τη σύνδεση των ΜΜΕ ως προς τους δημιουργικούς τους τομείς με τις κατάλληλες πηγές χρηματοδότησης (π.χ. δάνεια, επιχειρηματικά κεφάλαια, οι επενδύσεις επιχειρηματικών αγγέλων », πλήθος χρηματοδότηση ...) και με διεθνή επιχειρηματικά δίκτυα.

Στο HORIZON μπορούν να αιτηθούν όλα τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα (κάθε δημόσιος οργανισμός, εταιρεία, ερευνητικοί οργανισμοί, πανεπιστήμια, μη κυβερνητικές οργανώσεις, ...), ανεξάρτητα από τον τόπο εγκατάστασής τους ή κατοικίας, αλλά να διαθέτουν την επιχειρησιακή και χρηματοοικονομική ικανότητα να φέρει σε πέρας την προτεινόμενη έρευνα.

Επιχορηγήσεις σε όλα τα στάδια της σταδιοδρομίας των ερευνητών, από υποψήφιους διδάκτορες σε έμπειρους ερευνητές. "Ατομικές υποτροφίες": διάρκεια από 12 έως 24 μήνες. Συνεισφορά της ΕΕ, όπως υπολογίζεται βάσει του «μοναδιαίου κόστους ερευνητής» των € 4.650 / μήνα + € 800 / μήνα για έξοδα ερευνητικών + € 650 / μήνα για έξοδα διαχείρισης του ιδρύματος υποδοχής.

Για «Δράσεις Έρευνας & Καινοτομίας», επιχορηγήσεις για έργα που συνήθως διαρκούν 36 έως 48 μήνες με μέση συνεισφορά της ΕΕ ύψους € 2 με 5.000.000 την ίδια περίοδο. Η επιχορήγηση μπορεί να καλύπτει το 100% των συνολικών επιλέξιμων δαπανών. Για «Καινοτόμες Δράσεις», επιχορηγήσεις για έργα που συνήθως διαρκούν 30 με 36 μηνών, ενώ η μέση συνεισφορά της ΕΕ ύψους € 2 με 5.000.000 την ίδια περίοδο. Η επιχορήγηση μπορεί να καλύπτει το 100% των συνολικών επιλέξιμων δαπανών για μη-κερδοσκοπικούς οργανισμούς και 70% κατ 'ανώτατο όριο για κερδοσκοπικούς φορείς (εταιρείες ...). "Συντονισμού και στήριξης", επιχορηγήσεις για έργα που συνήθως διαρκούν 12 έως 30 μήνες και κατά μέσο όρο συνεισφορά της ΕΕ ύψους € 500,000 με 2.000.000 την ίδια περίοδο. Η επιχορήγηση καλύπτει το 100%

Παραδείγματα

α. UnderSafe - Κρατώντας υπόγειους τουριστικούς προορισμούς ασφαλείς

Τα σπήλαια, οι κατακόμβες και οι σήραγγες γίνονται όλο και πιο δημοφιλείς, και υπολογίζεται ότι υπάρχουν περισσότερα από 1.800 υπόγεια τουριστικά αξιοθέατα στην Ευρώπη (κυρίως στη Γερμανία, την Αυστρία, την Ιταλία, την Ισπανία και τη Γαλλία). Περίπου 27 εκατομμύρια άνθρωποι επισκέπτονται τα αξιοθέατα αυτά κάθε χρόνο, ως εκ τούτου, είναι αναγκαίο να διασφαλιστεί ότι είναι ασφαλή και φιλικά προς το περιβάλλον. Χάρη στο έργο UnderSafe, μια κοινοπραξία με πολωνική ηγεσία (από τις τεχνολογικές MME, μια εταιρεία που εκμεταλλεύεται ένα ορυχείο αλατιού και ένα Πολυτεχνείο) έχει αναπτύξει ένα ασύρματο έξυπνο σύστημα που παρέχει την ανίχνευση σε 24ωρη βάση και την έγκαιρη προειδοποίηση για πιθανούς κινδύνους για τους τουρίστες, τους οδηγούς και τους επαγγελματίες που εργάζονται υπογείως. Χάρη σε ένα ειδικό κολιέ ή βραχιόλι, οι χρήστες μπορούν να έχουν πρόσβαση σε ένα κεντρικό σύστημα παρακολούθησης μέσω όλων των δημοφιλών κινητών συσκευών. Η συσκευή εκπέμπει σήμα όταν οι άνθρωποι εισέρχονται σε περιοχές μη επισκέψιμες ή ασταθείς ζώνες, όταν ένας επισκέπτης μένει σε ακινησία για παρατεταμένο χρονικό διάστημα, ή όταν κάποιος μένει πίσω από μια ομάδα. Το σύστημα παρέχει επίσης περιβαλλοντικό έλεγχο της υπόγειας εγκατάστασης από την άποψη των φυσικών παραμέτρων (π.χ. υγρασία, θερμοκρασία) και ανίχνευσης αερίου (π.χ. διοξείδιο του άνθρακα, οξυγόνο, μονοξείδιο του άνθρακα). Για παράδειγμα, υπολογίζει το μέγιστο αριθμό των επισκεπτών που μπορεί να φιλοξενήσει ένα μέρος, χωρίς να καταστρέφει τη χλωρίδα και την πανίδα ή αρχαία σχέδια. Επίσης περιλαμβάνει διαρθρωτικές αισθητήρες για την ανίχνευση πτώσης βράχων και κατολισθήσεων. Συνεισφορά ΕΕ: € 1.045.400

β. CHESS - εξατομικευμένες διαδραστικές ιστορίες σε μουσεία και πολιτιστικούς χώρους

Ιδρύματα πολιτιστικής κληρονομιάς πρέπει να καταστήσουν τις συλλογές τους πιο ελκυστικές για τους επισκέπτες, ειδικά για τους νέους που μεγαλώνουν μέσα στην ψηφιακή εποχή, αξιοποιώντας έτσι τις πρόσφατα ανεπτυγμένες ψηφιακές βιβλιοθήκες. Ταυτόχρονα, νέες κινητές συσκευές (smartphones, ταμπλέτες) επιτρέπουν την ευρεία διάδοση των εφαρμογών που χρησιμοποιούνται σε μουσεία και πολιτιστικούς χώρους για τη βελτίωση της εμπειρίας του επισκέπτη. Το CHESH χρησιμοποιεί διάφορες τεχνικές για την παροχή εξατομικευμένων διαδραστικών ιστοριών. Αυτές οι πολιτιστικές «περιπέτειες» προσαρμόζονται συνεχώς στις επιμέρους προφίλ και τις προτιμήσεις των επισκεπτών τους. Έχουν δοκιμαστεί σε διαφορετικές τοποθεσίες, κυρίως σε δύο παγκοσμίου φήμης μουσεία, το Νέο Μουσείο της Ακρόπολης, καθώς και η Cité de l'Espace στη Γαλλία. Για να επιτευχθεί αυτό, έπρεπε το CHESH να διεξάγει διεπιστημονική έρευνα εξατομίκευσης και προσαρμοστικότητας, ψηφιακή αφήγηση, μεθοδολογίες αλληλεπίδρασης, και μικτές τεχνολογίες αφήγησης, με μια στερεή θεωρητική βάση σε μουσειολογικές, γνωστικές και μαθησιακές επιστήμες. Συνεισφορά ΕΕ: € 2.859.712 (2011-2014) - Επίπεδο της χρηματοδότησης της ΕΕ: 67%

5.1.8 COSME

Το COSME είναι το πρόγραμμα της ΕΕ για την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων και των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ). Στοχεύει στην υποστήριξη των ΜΜΕ σε τέσσερις τομείς:

- την διευκόλυνση της πρόσβασης των ΜΜΕ στη χρηματοδότηση
- την βελτίωση της πρόσβασης στις αγορές
- τη βελτίωση των συνθηκών πλαισίου για την ανταγωνιστικότητα και τη βιωσιμότητα των επιχειρήσεων της Ένωσης,
- την προώθηση της επιχειρηματικότητας και της επιχειρηματικής κουλτούρας.

Η πρόσβαση στη χρηματοδότηση αφορά σε οποιονδήποτε τύπο χρήσιμης συναλλαγής ή επένδυσης για την ανάπτυξη νομίμων δραστηριοτήτων των ΜΜΕ.

Στο σχέδιο τουριστικής δράσης περιλαμβάνονται:

- η ανάπτυξη ή / και η προώθηση βιώσιμων διακρατικών θεματικών τουριστικών προϊόντων (συνδέει, για παράδειγμα, ευρωπαϊκές διαδρομές αφιερωμένες σε συγκεκριμένες πτυχές της πολιτιστικής και βιομηχανικής μας κληρονομιάς, ποδηλατικές διαδρομές, οικολογικό τουρισμό, ναυτιλία και υποβρύχιες περιοχές, κλπ).
- η ανάπτυξη ή / και η προώθηση εξειδικευμένων προϊόντων που να εκμεταλλεύονται τις συνέργιες μεταξύ τουριστικών και δημιουργικών βιομηχανιών σε ευρωπαϊκό επίπεδο (π.χ. Ευρωπαϊκή διαδρομή γύρω από high-end προϊόντα)
- διακρατικές, δημόσιες και ιδιωτικές συνεργασίες για την ανάπτυξη τουριστικών προϊόντων που στοχεύουν σε συγκεκριμένες ηλικιακές ομάδες (π.χ. ηλικιωμένους και νέους), ώστε να αυξηθούν οι τουριστικές ροές μεταξύ των ευρωπαϊκών χωρών κατά τη διάρκεια της χαμηλής και μέσης περιόδου.

Στο πρόγραμμα μπορούν να αιτηθούν όλα τα νομικά πρόσωπα (MME , ΜΚΟ , δημόσιες αρχές). Παρέχονται παρεμβάσεις (δάνεια , εγγυήσεις , ...) που υποστηρίζονται από το μηχανισμό εγγυήσεων δανείου: διάρκεια κατ 'ελάχιστον 12 μήνες και μέγιστη 10 χρόνια, ποσότητα μικρότερη ή ίση προς 150.000 € για κάθε είδους MME . Δίνονται επιχορηγήσεις για έργα που συνήθως διαρκούν 18 μήνες , με μέση συνεισφορά της ΕΕ ύψους 250.000 € .

Παραδείγματα

α. Ευρωπαϊκή Διαδρομή AstroTourism (BG, EL, ES, IT, PT)

Ο Άστρο-τουρισμός αυξάνεται στην παγκόσμια τουριστική προσφορά. Το πρόγραμμα στοχεύει, επομένως, στην ανάπτυξη μιας διαδρομής σε Ευρωπαϊκές τοποθεσίες με αστρονομικό ενδιαφέρον, φέρνοντας θησαυρούς της προϊστορίας στο σήμερα. Μεταξύ άλλων, θα αξιολογήσει ευρωπαϊκά αγαθά και δυνατότητες και θα παραγάγει οδηγούς για επιλεγμένα παρατηρητήρια, θα δοκιμάσει συνεδρίες παρατήρησης άστρων, θα οργανώσει θεματικές διαδρομές (κάποιες απ αυτές τη νύχτα), θα κοινοποιήσει τα αποτελέσματα των δοκιμαστικών αυτών εμπειριών . Η διαδρομή αυτή θα πρέπει τελικά να καλέσει το ταξιδιώτη να ανακαλύψει το σύμπαν μέσω του ευρωπαϊκού ουρανού,

καθώς και την ευρωπαϊκή επιστημονική συμβολή στην αστρονομία. Συνεισφορά ΕΕ: € 200.000 (2013 - 2015) - Επίπεδο της χρηματοδότησης της ΕΕ: 75%

5.1.9. CREATIVE EUROPE

Το πρόγραμμα Δημιουργική Ευρώπη στοχεύει στο να βοηθήσει πολιτιστικούς και δημιουργικούς οργανισμούς να λειτουργούν σε διακρατικό επίπεδο, την κυκλοφορία των έργων του πολιτισμού, καθώς και την κινητικότητα των πολιτιστικών φορέων. Συγκεντρώνει 3 προϋπάρχοντα προγράμματα (Πολιτισμός, MEDIA και MEDIA Mundus). Η Διατομεακή Συνιστώσα του προωθεί κοινά έργα μεταξύ των τομέων του πολιτισμού και της βιομηχανίας των οπτικοακουστικών μέσων.

Το υποπρόγραμμα «Πολιτισμός» χρηματοδοτεί διακρατικές δραστηριότητες εντός και εκτός της ΕΕ, με στόχο την ανάπτυξη, τη δημιουργία, παραγωγή, διάδοση και διατήρηση των αγαθών και των υπηρεσιών που ενσαρκώνουν πολιτιστική, καλλιτεχνική ή άλλες δημιουργικές εκφράσεις. Αυτό περιλαμβάνει δραστηριότητες για την οργάνωση διεθνών πολιτιστικών δραστηριοτήτων, όπως εκδηλώσεις, περιοδείες, εκθέσεις, ανταλλαγές και φεστιβάλ.

Πολιτιστικές Πρωτεύουσες της Ευρώπης

Ο τίτλος της πολιτιστικής πρωτεύουσας της Ευρώπης απονέμεται κάθε χρόνο σε μία πόλη από δύο κράτη-μέλη σύμφωνα με μία χρονολογική λίστα υποψηφίων κρατών-μελών που έχει δημιουργηθεί για τα έτη 2020-2033. Οι πόλεις αυτές θα πρέπει να δημιουργήσουν ένα πολιτιστικό πρόγραμμα ειδικά για εκείνο το έτος. Το υποπρόγραμμα «πολιτισμός» στηρίζει την ανάπτυξη του πολιτιστικού μέρους το οποίο πρέπει να υπογραμμίζει τον πλούτο και την ποικιλία των Ευρωπαϊκών πολιτισμών και των στοιχείων που μοιράζονται όπως και να προωθεί την ευρύτερη κατανόηση μεταξύ των Ευρωπαίων πολιτών.

Στο πρόγραμμα μπορούν να αιτηθούν όλα τα νομικά πρόσωπα που δραστηριοποιούνται στον πολιτιστικό και τον δημιουργικό τομέα. Για «σχέδια συνεργασίας μικρότερης κλίμακας» χορηγεί έως 200.000 € με ανώτατο όριο το 60% του επιλέξιμου προϋπολογισμού. Για «σχέδια συνεργασίας μεγαλύτερης κλίμακας», χορηγεί μέχρι 2.000.000€ με ανώτατο όριο το 50% του επιλέξιμου προϋπολογισμού. Κάθε πόλη που αναδεικνύεται Πολιτιστική Πρωτεύουσα της

Ευρώπης παίρνει 1,5 εκατ. € (βραβείο Μελίνα Μερκούρη), υπό την προϋπόθεση ότι πληροί ορισμένα κριτήρια και έχει εφαρμόσει τις συστάσεις των επιτροπών της ΕΕ.

Παραδείγματα

α. Δίκτυο πόλεων που προωθούν τον δημιουργικό τουρισμό

Το έργο υποστήριξε τη δημιουργία ενός διεθνούς δικτύου των πόλεων και των εδαφών τα οποία διακρίνονται για το έργο τους στο Δημιουργικό Τουρισμό. Προώθησε τον διαπολιτισμικό διάλογο και την κινητικότητα, καθώς και τη συνεργασία μεταξύ των φορέων εκμετάλλευσης που διαθέτουν τόσο εκτεταμένη γνώση του κοινωνικού ιστού και την τέχνη της πόλης τους, των απαιτήσεων των δημιουργικών τουριστών καθώς και σημαντική εμπειρία δικτύωσης. Συνεισφορά ΕΕ: € 58.000 - Επίπεδο της χρηματοδότησης της ΕΕ: 46%

β. Lux Scientia – Ένας Ευρωπαϊκός αστερισμός

Το έργο επέτρεψε μια διευρωπαϊκή συνεργασία μεταξύ των τριών ευρωπαϊκών φεστιβάλ φωτός (Artichoke Trust στο Ηνωμένο Βασίλειο, Skyway στην Πολωνία και Valgusfestival στην Εσθονία). Τρεις καλλιτέχνες, ένας από κάθε οικοδέσποινα χώρα, κλήθηκαν να δημιουργήσουν ένα έργο με βάση το φως με τις εν λόγω τρεις πόλεις στο μυαλό. Η εγκατάστασή τους έγινε από κοινού από κάθε πόλη. Η προώθηση των πόλεων ως χώρων δυναμικής συζήτησης και καινοτόμου τέχνης αναμένεται να προωθήσει την προβολή της κάθε πόλης ως Ευρωπαϊκή πολιτιστικά κέντρα. Το Lux Scientia έδωσε επίσης την ευκαιρία στους ντόπιους καλλιτέχνες και επιστήμονες να συζητήσουν τις επιστημονικές και αισθητικές πτυχές του φωτός, καταλήγοντας σε ένα συμπόσιο στο Λονδίνο τον Φεβρουάριο του 2012. Η συζήτηση συνέβαλε στην ευαισθητοποίηση για την κοινή ευρωπαϊκή πολιτιστική κληρονομιά, την προώθηση της αμοιβαίας κατανόησης και τον εορτασμό της πολιτιστικής πολυμορφίας των τριών χωρών. Συνεισφορά ΕΕ: € 199.300 (2011-2012) - Επίπεδο της χρηματοδότησης της ΕΕ: 50%

5.1.10. ERASMUS

Το «Erasmus +» στοχεύει στην ενίσχυση των δεξιοτήτων και της απασχολησιμότητας, καθώς και στον εκσυγχρονισμό της εκπαίδευσης και της κατάρτισης. Στο πρόγραμμα εντάχθηκε το LLP (Life Long Learning Program – Πρόγραμμα δια βίου Μάθησης) το οποίο στα έτη 2007-2013 με προϋπολογισμό 7 δις ευρώ ήταν η ναυαρχίδα χρηματοδότησης της εκπαίδευσης στην ΕΕ. Το LLP δημιουργήθηκε στις 15/11/2006 με απόφαση του Ε. Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ως πρόγραμμα-ομπρέλλα που περιελάμβανε τα προγράμματα ERASMUS-LEONARDO DA VINCI – COMENIUS – GRUNDTVIG. Την επιμέλεια για τη λειτουργία του προγράμματος έχει η εκτελεστική αντιπροσωπεία για την εκπαίδευση, τα οπτικοακουστικά μέσα και τον πολιτισμό.(Education, Audiovisual & Culture Executive Agency – EACEA).

Η EACEA:

Βάζει τις προϋποθέσεις για συμμετοχή στα προγράμματα, αξιολογεί τις αιτήσεις συμμετοχής, Διαχειρίζεται την χρηματοδότηση και ελέγχει, με αναφορές και επί τόπου ελέγχους, την πορεία της εφαρμογής του προγράμματος από τους αιτούντες. Παρέχει πληροφόρηση και υποστήριξη στους αιτούντες. Φροντίζει για την διάδοση και την εκμετάλλευση των αποτελεσμάτων κάθε σχεδίου Εμπλουτίζει την Ευρωπαϊκή τεχνογνωσία και εξειδίκευση

Για την προώθηση της καινοτομίας και την απασχολησιμότητα, το πρόγραμμα υποστηρίζει:

- ευκαιρίες μάθησης για ιδιώτες μέσω σχεδίων κινητικότητας για σπουδαστές και προσωπικό τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, με ένα σύστημα εγγύησης δανείων που βοηθά μεταπτυχιακούς φοιτητές να χρηματοδοτήσουν τις σπουδές τους στο εξωτερικό και μέσω σχεδίων κινητικότητας σπουδαστών και προσωπικού στην Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση.
- τη συνεργασία μεταξύ εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, επιχειρήσεων, τοπικών και περιφερειακών αρχών και των ΜΚΟ, κυρίως μέσω κοινών Μεταπτυχιακών Τίτλων και συμμαχίες γνώσεων (για την ανάπτυξη καινοτόμων και διεπιστημονικών προσεγγίσεων στη διδασκαλία και εκμάθηση).

Στο πρόγραμμα μπορούν να αιτηθούν

- τα πανεπιστήμια και άλλα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ή επαγγελματικές σχολές

- Όλα τα νομικά πρόσωπα που δραστηριοποιούνται στην αγορά εργασίας ή στους τομείς της εκπαίδευσης και της κατάρτισης (π.χ. ΜΜΕ, εμπορικά επιμελητήρια, συνδικαλιστικές οργανώσεις, ιδρύματα, ΜΚΟ)

Υπάρχουν σχέδια κινητικότητας για φοιτητές ανώτερης εκπαίδευσης. Πρακτική άσκηση (τοποθέτηση σε θέση εργασίας) στο εξωτερικό σε μια επιχείρηση ή σε οποιαδήποτε άλλη σχετική με το χώρο εργασίας για 2 έως 12 μήνες.

Επιχορήγηση της ΕΕ για κάθε καταρτιζόμενο που κυμαίνονται 300 έως 700 € ανά μήνα (ανάλογα με τη χώρα που φιλοξενεί το κόστος διαβίωσης) και έξοδα ταξιδιού μέχρι 1.100 €.

Παραδείγματα

α. Ευρωπαϊκό Μεταπτυχιακό στη Διοίκηση Τουρισμού (EMTM)

Με την υποστήριξη του πρώην προγράμματος «Erasmus Mundus», το EMTM είναι ένα διετές πρόγραμμα κοινού μεταπτυχιακού σχεδιασμένου από 3 ευρωπαϊκά πανεπιστήμια που βρίσκονται στη Δανία, τη Σλοβενία και την Ισπανία. Η συνεισφορά της ΕΕ χρησιμοποιήθηκε για την κάλυψη των εξόδων της κοινοπραξίας (4% του συνόλου) και των υποτροφιών για τα τέσσερα πρώτα έτη. Παρέχει στους μελλοντικούς επαγγελματίες μια ολοκληρωμένη γνώση της δυναμικής της ανάπτυξης του τουρισμού, της βιώσιμης διαχείρισης, το ρόλο της πολιτιστικής πολυμορφίας, της καινοτομίας και της διακυβέρνησης στον τομέα του τουρισμού. Εκπαιδεύει επίσης μελλοντικούς ερευνητές στον τομέα της διαχείρισης του τουρισμού. Στο EMTM οι μαθητές ακολουθούν μια υποχρεωτική διαδρομή κινητικότητας σε 3 πανεπιστήμια (1ο εξάμηνο στο Πανεπιστήμιο της Νότιας Δανίας, 2ο εξάμηνο στο Πανεπιστήμιο της Λιουμπλιάνας, 3ο εξάμηνο στο Πανεπιστήμιο της Girona). Το τέταρτο εξάμηνο είναι αφιερωμένο στην συγγραφή της μεταπτυχιακής εργασίας. Συνεισφορά ΕΕ: € 2.926.600 (2010-2013) – Επίπεδο της χρηματοδότησης από την ΕΕ: 100%

β. Ελκυστικότητα της ευρωπαϊκής τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στον Πολιτιστικό Τουρισμό

Με την υποστήριξη του πρώην προγράμματος « Erasmus Mundus», το σχέδιο Ηρακλής διαφημίζει οτιδήποτε έχουν να προσφέρουν όσον αφορά στην τριτοβάθμια εκπαίδευση σ' αυτόν

τον τομέα η Γαλλία, η Γερμανία, η Ιταλία και το Ηνωμένο Βασίλειο, με σκοπό να ενθαρρύνει τους σπουδαστές από τις αναπτυσσόμενες χώρες (αρχίζοντας με τις χώρες του Μαγκρέμπ – γαλλόφωνες χώρες της υπερσαχάριας Αφρικής) να παρακολουθήσουν αυτά τα μαθήματα. Θα πρέπει με τη σειρά τους να βοηθήσουν αυτές τις χώρες να επωφεληθούν πλήρως από την πλούσια κληρονομιά τους, χάρη σε ειδικευμένους και καταρτισμένους επαγγελματίες στον τομέα της τουριστικής διαχείρισης του πολιτιστικού πλούτου. Για να διευκολυνθεί αυτή η επιλογή, μια τεράστια τεκμηρίωση είναι προσβάσιμη μέσω διαδικτυακού οδηγού και βάσης δεδομένων. Επιπλέον, το έργο διευκολύνει την ανταλλαγή εμπειριών μεταξύ των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης της Ευρώπης και τρίτων χωρών μέσω συνεδρίων και της ιστοσελίδας του. Ένα τέτοιο συνέδριο με την ονομασία «Καλοκαιρινό Σεμινάριο στην Τουριστική Διαχείριση των τόπων Παγκόσμιας Πολιτισμικής Κληρονομιάς» διοργανώθηκε στην Ασίζη (Ιταλία) τον Ιούλιο του 2013. Συνεισφορά ΕΕ: € 298.918 (2011-2013) - Επίπεδο της χρηματοδότησης από την ΕΕ: 100%

5.1.11. Απασχόληση και Κοινωνική Καινοτομία (ΔΣΠΕ)

Το πρόγραμμα για την απασχόληση και την κοινωνική καινοτομία προωθεί ένα υψηλό επίπεδο ποιότητας και βιώσιμης απασχόλησης, τη διασφάλιση επαρκούς και αξιοπρεπούς κοινωνικής προστασίας, την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού και της φτώχειας, καθώς και τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας. Το υποπρόγραμμα PROGRESS υποστηρίζει την αναλυτική εργασία τη χρήσιμη για τη χάραξη πολιτικής, την κοινωνική καινοτομία και τον πειραματισμό στην κοινωνική πολιτική. Το υποπρόγραμμα EURES υποστηρίζει την κινητικότητα των εργαζομένων και βοηθά τις εταιρείες στο να προσλαμβάνουν σε άλλη ευρωπαϊκή χώρα, μέσω στοχευμένων πλαισίων κινητικότητας. Ο μηχανισμός μικροχρηματοδοτήσεων υποστηρίζει τη δημιουργία ή την ανάπτυξη των μικρών επιχειρήσεων

Το υποπρόγραμμα ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ υποστηρίζει την ανάπτυξη των κοινωνικών επιχειρήσεων (προσδιορίζονται ως επιχειρήσεις των οποίων ο πρωταρχικός σκοπός είναι κοινωνικός και όχι η μεγιστοποίηση της διανομής κερδών σε ιδιοκτήτες ή μετόχους) , ιδίως με τη διευκόλυνση της πρόσβασης στη χρηματοδότηση.

Για τις ΜΜΕ, η επιχορήγηση για την κάλυψη μέρους του κόστους της εκπαίδευσης νεοπροσλαμβανομένων εργαζομένων και της εγκατάστασής τους. Για όσους αναζητούν εργασία, μία αποζημίωση ώστε να καλυφθούν έξοδα μετακίνησης για τη συνέντευξη ή εγκατάστασης σε άλλη χώρα

αφού προσληφθούν. Το 2014 η αποζημίωση αυτή κυμαινόταν από 600 ευρώ (Βουλγαρία) έως 1200 ευρώ (Δανία) μηνιαίως. Οι πάροχοι μικροπιστώσεων προσφέρουν διάφορες μορφές δανείων (λιγότερο από € 25.000)

Κοινωνική Επιχειρηματικότητα. Όχι απευθείας δάνεια αλλά αρωγή σε δημόσια και ιδιωτικά ιδρύματα ου παρέχουν δάνεια και άλλες μορφές χρηματοδότησης. Μέχρι το πολύ 500.000 ευρώ για κάθε κοινωνική επιχείρηση, με την προϋπόθεση να μην είναι ενταγμένη στο χρηματιστήριο και με ετήσιο τζίρο μικρότερο των 30 εκατ. ευρώ

Παραδείγματα

α. Μικροχρηματοδότηση για την ίδρυση μια επιχείρησης στον τουριστικό τομέα.

Ένας νεαρός Πορτογάλος σερβιτόρος, ο οποίος εργαζόταν υπό επισφαλείς συνθήκες σε ένα εστιατόριο για πολλά χρόνια, ήταν σε θέση να ξεκινήσει το δικό του εστιατόριο, στο νότο της Πορτογαλίας χάρη σε ένα δάνειο από έναν πάροχο μικροπιστώσεων με εγγύηση μικροχρηματοδοτήσεων

β. Κινητικότητα νέων εργαζομένων χάρη στο EURES

Η Γερμανία έψαχνε για εξειδικευμένο προσωπικό για εποχική απασχόληση στον τουριστικό τομέα. Η συνεργασία μεταξύ του EURES της Γερμανίας και της Βουλγαρίας βοήθησε Βούλγαρους που έψαχναν εργασία να καλύψουν αυτό το κενό.

Το Sheraton Frankfurt Airport Hotel είναι μεταξύ των εταιρειών που χρησιμοποιούν το δίκτυο EURES. Αντιμέτωποι με την έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού, προσέλαβε προσωπικό υψηλών προσόντων από την Ελλάδα και τη Ρουμανία για τις θέσεις στην Υποδοχή. Για τέτοια ξενοδοχεία, υπάρχει ένα επιπλέον πλεονέκτημα του να υπάρχουν εργαζόμενοι από διαφορετικές εθνικότητες: όχι μόνο μιλούν πολλές γλώσσες, αλλά δημιουργείται επίσης ένα πολυπολιτισμικό περιβάλλον που κάνει τους επισκέπτες να νιώθουν πιο άνετα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6 ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΤΗΣ Ε.Ε ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ

6.1 Δράσεις εξέλιξης

Θα μπορούσαμε να ισχυριστούμε ότι η Τουριστική Πολιτική της ΕΕ διέπεται από σταθερότητα όσον αφορά στις βασικές της επιδιώξεις και στους Άξονες στους οποίους κινείται. Ανατρέχοντας στα έγγραφα της ΕΕ, όσον αφορά στην Πολιτική για τον Τουρισμό, διαπιστώνεται εξέλιξη ανάλογη με αυτήν της συνολικής της Πολιτικής και φυσικά προς την ίδια κατεύθυνση. Σε γενικές γραμμές, θα σημειώναμε ότι, κυρίως μετά τη Συνθήκη του Maastricht - σημαντικό βήμα προς την «Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση» - η έκδοση Οδηγιών, Κανονισμών και Ψηφισμάτων έγινε πυκνότερη. Στα περισσότερα θέματα που αφορούν στον Τουρισμό αλλά και σε πολλά ακόμα που αφορούν σε άλλους τομείς της λειτουργίας της ΕΕ με μεγάλη επιρροή στον Τουρισμό, η ποσοτική και ποιοτική διαφορά στις πρωτοβουλίες και τις ενέργειες της ΕΕ είναι μεγάλη. Κατά την περίοδο μέχρι τα μέσα της 10ετίας του '90, τα Όργανα και οι Θεσμοί της ΕΕ περιορίζονταν κυρίως σε διαπιστώσεις, συστάσεις, παραινέσεις και ευχές. Οι Οδηγίες και οι Κανονισμοί που εκδίδονταν περιείχαν μεν δεσμευτικές διατάξεις αλλά σε μικρό ποσοστό. Αντίθετα, κατά την τελευταία 20ετία, λαμβάνονται συνεχή Μέτρα, τις περισσότερες φορές αναγκαστικού χαρακτήρα, για συγκεκριμένα θέματα του Τουρισμού. Μέτρα που ασφαλώς εξυπηρετούν την προώθηση της Πολιτικής της ΕΕ κυρίως πάνω στους δύο βασικούς της Άξονες: τον ευρύτερο έλεγχο στους τομείς νομοθετικού ενδιαφέροντος και την απελευθέρωση των υπηρεσιών.

Χαρακτηριστικά παραδείγματα αυτής της εξέλιξης:

Στο Ψήφισμα της 10/4/84 του Συμβουλίου με τίτλο «Μια Κοινοτική Πολιτική στον τομέα του Τουρισμού»⁶⁸ αναφέρονται **επί λέξει** τα εξής σχετικά με σημαντικά θέματα του Τουρισμού.

⁶⁸ 84/c115/02

6.1.1 Ελεύθερη κυκλοφορία των τουριστών

α. Τελωνειακοί έλεγχοι

Η κατάργηση των δασμών στο πλαίσιο της ΕΟΚ είχε σαν αποτέλεσμα τη μείωση των ελέγχων και συνεπώς διευκόλυνε την διασυνοριακή διέλευση των τουριστών. Δεδομένου όμως ότι τα ποσοστά ΦΠΑ είναι διαφορετικά στα κράτη-μέλη, πραγματοποιούνται δειγματοληπτικοί έλεγχοι στα σύνορα επί των αγαθών που εισάγουν οι ταξιδιώτες. Το σύστημα «Ατελειών για τους ταξιδιώτες» επιτρέπει την εισαγωγή αγαθών μέσα στα όρια που καθορίζονται από το Συμβούλιο. Η επιτροπή **προτίθεται** να προτείνει στο άμεσο μέλλον ένα μηχανισμό για την περιοδική αύξηση των ορίων των «Ατελειών για τους ταξιδιώτες».

β. Αστυνομικοί έλεγχοι

Ο έλεγχος της ταυτότητας των προσώπων που διέρχονται τα ενδοκοινοτικά σύνορα με ιδιωτικά οχήματα πραγματοποιείται γενικά, δειγματοληπτικά. Αντίθετα, οι ταξιδιώτες που ταξιδεύουν με άλλα Μέσα Μεταφοράς, υπόκεινται ακόμη σε αυστηρότερους αστυνομικούς ελέγχους. Πράγματι, εξακολουθούν να πραγματοποιούνται συστηματικοί έλεγχοι στην περίπτωση διέλευσης των συνόρων με σιδηρόδρομο, λεωφορεία και πούλμαν, καθώς και στα αεροσκάφη (δελτία αποβιβάσεως) ή στα αεροδρόμια, παρά τις πολυάριθμες **εκκλήσεις** που έχουν απευθυνθεί στις κυβερνήσεις.

Περισσότερο μακροπρόθεσμα θα μπορούσε να υπάρξει μεγάλο όφελος αν καταφέραμε να καθιερωνόταν μια «ένωση διαβατηρίων» μεταξύ των κρατών-μελών της κοινότητας. Στην περίπτωση δε αυτή, ο έλεγχος των προσώπων θα διενεργείτο στα εξωτερικά σύνορα, όπως ήδη συμβαίνει στις χώρες της Benelux, στο πλαίσιο της Σύμβασής τους του 1960

6.1.2 Το πλαίσιο εργασίας των Τουριστικών Επαγγελματιών

α. Δικαίωμα εγκατάστασης και ελεύθερη παροχή τουριστικών υπηρεσιών

Οι δύο αυτές ελευθερίες, που προστατεύονται από τη Συνθήκη Ίδρυσης της ΕΟΚ, αποτελούν σημαντικά στοιχεία για μια διεθνή δραστηριότητα όπως ο Τουρισμός. Παρόλα αυτά, η ύπαρξη διαφορετικών Ρυθμίσεων σχετικά με τους όρους πρόσβασης στο Τουριστικό Επάγγελμα είναι

δυνατόν να παρεμβάλλει εμπόδια στην ελεύθερη εγκατάσταση και στην ελεύθερη παροχή υπηρεσιών.

Η Επιτροπή έχει, ήδη από το 1965, προτείνει στο Συμβούλιο Οδηγία σχετικά με τα μέτρα που προορίζονται να προωθήσουν την πραγματική άσκηση του δικαιώματος της ελεύθερης εγκατάστασης, μεταξύ άλλων, προσώπων που ασκούν βοηθητικές δραστηριότητες των Μεταφορών και των πρακτόρων Ταξιδιών. Το Συμβούλιο ενέκρινε την πρόταση αυτή στις 19/6/82⁶⁹

Δύο Αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου (Reyners & Van Binsbergen) που εκδόθηκαν το 1974 αναγνώρισαν την άμεση ισχύ των Διατάξεων της Συνθήκης, των σχετικών με το δικαίωμα εγκατάστασης και την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών. Δεδομένου ότι οι κοινοτικοί κανόνες υπερισχύουν κάθε αντίθετης διάταξης, κάθε πολίτης κράτους-μέλους που αντιμετωπίζει συμπεριφορά που συνιστά διακριτική μεταχείριση μπορεί να διεκδικήσει τα δικαιώματά του ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων. Εντούτοις, ορισμένα κράτη-μέλη εξαρτούν την πρόσβαση σε ένα επάγγελμα από λιγότερο ή περισσότερο αυστηρές προϋποθέσεις οι οποίες αφορούν εγγυήσεις εντιμότητας ή πρακτικές και θεωρητικές γνώσεις. Οι διαφορές των εθνικών αυτών ρυθμίσεων μπορούν να παρεμβάλλουν εμπόδια στην ελευθερία εγκατάστασης και στην ελεύθερη παροχή υπηρεσιών. Για να υπερπηδηθούν τα εμπόδια αυτά εκδόθηκαν Οδηγίες που καλύπτουν διάφορες επαγγελματικές δραστηριότητες.

Η πρώτη της 15/10/68⁷⁰ αφορά στις μη μισθωτές δραστηριότητες εστιατορίων και καταστημάτων κατανάλωσης ποτών, επιπλωμένων ξενοδοχείων και παρεμφερών καταστημάτων και χώρων κατασκήνωσης.

Η δεύτερη της 16/6/75⁷¹ εφαρμόζεται στις υπηρεσίες των τουριστικών συνοδών και των τουριστικών διερμηνέων. Για τις δραστηριότητες αυτές το κράτος υποδοχής οφείλει να αρκείται στις αποδείξεις επαγγελματικής εντιμότητας και ικανότητας του ατόμου που σκοπεύει να ασκήσει τη δραστηριότητα αυτή.

β. Επαγγελματική κατάρτιση και αμοιβαία αναγνώριση των διπλωμάτων.

⁶⁹ L213 21/7/82 & δελτίο ΕΚ 6/82 σημείο 2.1.21

⁷⁰ 68/368 ΕΟΚ

⁷¹ 75/368 ΕΟΚ L167 30/6/75

Η δυνατότητα μετακίνησης των εργαζομένων στον τομέα του Τουρισμού που είναι συχνά σημαντική για την άσκηση του επαγγέλματός τους εξαρτάται συχνά από την αναγνώριση των κεκτημένων προσόντων ή των περιόδων σπουδών που πραγματοποιήθηκαν στα κράτη μέλη.

Η Επιτροπή εξετάζει τα προβλήματα που σχετίζονται με τα επαγγέλματα αυτά στο ευρύτερο πλαίσιο των εργασιών της για την αμοιβαία αναγνώριση των διπλωμάτων.

Εάν τα κράτη-μέλη αναλάβουν σχετική πρωτοβουλία, η Επιτροπή θα εξετάσει ευνοϊκά τα κοινά προγράμματα Τουριστικών Σπουδών τα οποία πραγματοποιούνται μεταξύ Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων στα κράτη –μέλη. Μέχρι τώρα (1984) δύο μόνο προγράμματα στον Τουρισμό έτυχαν ενίσχυσης. Η Επιτροπή θα εξετάσει τη δυνατότητα να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στον Τομέα αυτόν κατά τα προσεχή έτη.

6.1.3 Η επιμήκυνση της περιόδου των διακοπών

Η συγκέντρωση των διακοπών των σχολείων και των βιομηχανιών σε μικρή περίοδο του έτους είναι αντίθετη με την περιφερειακή ανάπτυξη, την αποτελεσματικότητα της βιομηχανίας, ιδίως της τουριστικής βιομηχανίας και επιβάλλει υψηλά επίπεδα τιμών κατά την περίοδο αιχμής καθώς και δυσάρεστη συμφόρηση για τους ίδιους τους τουρίστες. Η επιτροπή θεωρεί ότι πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προτεραιότητα στο ανωτέρω πρόβλημα.

Η Επιτροπή σκοπεύει να αναλύσει αμέσως την επιμήκυνση των σχολικών διακοπών και των διακοπών των βιομηχανιών και να εξετάσει τις εναλλακτικές λύσεις που συνεπάγονται επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου. Είναι όμως πεπεισμένη ότι μία κανονιστική λύση δεν αρκεί. Στο πλαίσιο αυτό **πρόκειται** να εξετάσει κυρίως τις δυνατότητες προώθησης του κοινωνικού, πολιτιστικού και αγροτικού τουρισμού. Γι' αυτό, πρέπει να παρουσιαστούν στο Κοινό νέα «προϊόντα» και να στραφεί το ενδιαφέρον του μη προνομιούχου Κοινού στις τιμές «εκτός εποχής».

6.2 ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΗΣ ΔΕΣΠΟΖΟΥΣΑΣ ΘΕΣΗΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΑΓΟΡΑ

Η Ευρωπαϊκή Ένωση αποτελεί τον πρώτο τουριστικό προορισμό παγκοσμίως. Από άποψη διεθνών αφίξεων και χρημάτων που ξοδεύτηκαν για τουριστικές υπηρεσίες, 291 δις € το 2012 (Eurostat), περίπου 10% σε σχέση με το 2008 (τελευταία χρονιά πριν την Κρίση). Το 2013 είχαμε περαιτέρω αύξηση 5%, πιθανόν λόγω Κρίσης που αναγκάζει τους Ευρωπαίους να ξοδεύουν λιγότερα, άρα να αποφεύγουν τα μακρινά ταξίδια λόγω μεγάλου αεροπορικού κόστους. (3, 8 εκατ. Κινέζοι το 2010)⁷²

Υπολογίζεται (2010), ότι το 35% των Ευρωπαίων επισκέπτονται άλλες χώρες της Ευρώπης. (75% συμπεριλαμβανομένου του εσωτερικού τουρισμού, ποσοστό που αναμένεται να φθάσει το 88% το 2014). Η ΕΕ πιστεύει ότι αυτό πρέπει να συνεχιστεί και να ενισχυθεί διότι ασφαλώς αποτελεί σημαντική οικονομική ενίσχυση των τόπων προορισμού. Ενώ με αυτόν τον τρόπο βοηθάει τους κατοίκους να μείνουν στον τόπο τους, ειδικά στην ύπαιθρο, διατηρώντας ζωντανά μεγάλα τμήματα των περιφερειών της ΕΕ και διασώζοντας πολιτιστικές παραδόσεις.

Σ'ένα γενικότερο πλαίσιο, τα ταξίδια εντός Ευρώπης συντελούν στην εξοικείωση των Ευρωπαίων πολιτών με διαφορετικές παραδόσεις και συνήθειες των άλλων λαών της Ευρώπης αλλά ταυτόχρονα και στο να συνειδητοποιήσουν την ύπαρξη κοινών χαρακτηριστικών που συνθέτουν την Ευρωπαϊκή ταυτότητα. (Δημοκρατική Παράδοση, Ιστορία των Τεχνών, Επιστήμη κλπ.)⁷³

«Η συμβολή του Τουρισμού στην εμπέδωση μιας Ευρωπαϊκής κοινωνικής συνείδησης, μέσω της γνωριμίας και της επαφής των πολιτών με άλλα κράτη-μέλη, άλλες κοινωνικές κουλτούρες και διαφορετικές χώρες, από τη μια ενισχύει το αίσθημα της διαφορετικότητας και από την άλλη ενισχύει παράλληλα το αίσθημα της κοινής προοπτικής. Η κινητικότητα των πολιτών που εξασφαλίζεται από την τουριστική ανάπτυξη των Ευρωπαϊκών περιφερειών βρίσκεται στο

⁷² ΤΥΙ/Ζ-PUNKT(2012)

⁷³ Ψήφισμα ΕΚ ρ7.ta (2011) 0407-27/9/2011 δεδομένο Ε

κέντρο της έννοιας του Ευρωπαίου πολίτη». (Γνωμοδότηση της Επιτροπής των περιφερειών με θέμα τη συσχέτιση Αγοράς Εργασίας και Περιφερειακών Αναγκών στον Τουριστικό Κλάδο).⁷⁴

Η διατήρηση της κινητικότητας αναμένεται να ενισχυθεί και με τα προγράμματα για ηλικιωμένους, νέους, φτωχούς και με κινητικά προβλήματα. Σε καθαρά οικονομικό επίπεδο, την 5ετία 1996-2001, υπολογίζεται ότι δημιουργήθηκαν πάνω από 100.000 νέες θέσεις εργασίας στον τουριστικό τομέα στην Ευρώπη.

Κατά καιρούς, σημαντικά γεγονότα, εν πολλοίς απρόβλεπτα, επηρεάζουν την εισροή τουριστών από τρίτες χώρες και κυρίως από τις Η.Π.Α., κατεξοχήν «αιμοδότη» του Ευρωπαϊκού τουρισμού στο 2^ο μισό του 20^{ου} αι. Γεγονότα όπως οι τρομοκρατικές επιθέσεις, στη Ν. Υόρκη το 2001, και η έκρηξη του Ισλανδικού ηφαιστείου το 2011 δημιούργησαν προβλήματα στον Ευρωπαϊκό τουρισμό και κατέδειξαν την ανάγκη η ΕΕ και οι θεσμοί της να εργαστούν για να εκπονήσουν σχέδια αντιμετώπισης παρόμοιων ή άλλων προκλήσεων. Υπολογίζεται ότι το 87% των τουριστών στην ΕΕ είναι πολίτες των κρατών-μελών, ενώ μόλις το 13% προέρχεται από χώρες εκτός ΕΕ. Όμως οι διεθνείς οικονομικές μελέτες δείχνουν καθαρά ότι σε ορισμένες πολύ μεγάλες χώρες όπως οι: Βραζιλία, Ρωσία, Ινδία, Κίνα(συντομογραφία bricks) έχει δημιουργηθεί, με τάση για διεύρυνσή της, μια τάξη ευκατάστατων πολιτών που αρέσκονται να ταξιδεύουν και να ξοδεύουν αρκετά χρήματα, πάνω από τον κατά κεφαλήν Μ. Ο. 3,3 εκατ. πολυεκατομμυριούχοι στην ανατολική Ασία το 2011⁷⁵. Η τουριστική κίνηση των Βραζιλιάνων αυξήθηκε 50% το 2010 και ακόμη 50% το 2011. Ο αριθμός των Ρώσων τουριστών στην Ελλάδα αυξήθηκε από 100.000 (2010) σε 800.000 (2012).

Οι θεσμοί της ΕΕ φρονούν ότι αυτές οι χώρες αποτελούν τη δεξαμενή για δυνητικά εκατομμύρια νέων τουριστών άρα οι δημόσιοι και τοπικοί φορείς, η ΕΕ, οι επιχειρήσεις του Τουρισμού και όλα τα άλλα ενδιαφέροντα μέρη πρέπει να συνεργαστούν ώστε:

- Να αναδείξουν την ποιότητα, την πολυμορφία την ποικιλότητα του Ευρωπαϊκού τουριστικού προϊόντος.

⁷⁴ 2009/C200/03-άρθρο 6

⁷⁵ ITB, world travel trends report 12/2011

- Να δημιουργηθούν νέα, καινοτόμα και ανταγωνιστικά πακέτα που θα απαντούν στις ανάγκες των νέων αυτών τουριστών.
- Να διευκολυνθεί ο ερχομός τους με τη σύναψη συμφωνιών εναερίων μεταφορών ή εταιρικών σχέσεων, με την απλοποίηση των διαδικασιών έκδοσης τουριστικής visa⁷⁶
- Λαμβάνοντας υπόψη το οικονομικό βάρος του «τουρισμός για ψώνια» που αποτελεί για μεγάλο αριθμό τουριστών λόγο επίσκεψης στην ΕΕ, οι επιχειρήσεις και τα λογότυπα που κυριαρχούν παγκοσμίως στον τομέα των προϊόντων πολυτελείας, να λάβουν μέτρα που θα κάνουν τα προϊόντα αυτά ανταγωνιστικά στη διεθνή αγορά. Χώρες εκτός ΕΕ ανταγωνίζονται σοβαρά την Ευρώπη σε αυτόν τον τομέα με προσφορά αφορολόγητων αγορών ή επιστροφή Φ.Π.Α.⁷⁷
- Να περιοριστεί, όσο είναι δυνατόν, η επιβάρυνση των ταξιδιωτών στην ΕΕ με φόρους όπως φόρος καυσίμων, τέλη ασφάλειας, αεροδρομίων, λιμένων, δημοτικών φόρων. Διαπιστώνεται ολοένα και μεγαλύτερη τάση για αύξηση των φόρων αυτών με προφανείς αρνητικές επιπτώσεις (Ψήφισμα-Πρόταση 75). (Πρόσφατο παράδειγμα η από το 2011 επιβολή δημοτικού φόρου κατ' άτομο και διανυκτέρευση στα ξενοδοχεία της Ιταλίας. Κάθε χρόνο η επιβάρυνση αυξάνεται και έχει προκαλέσει αντιδράσεις διότι δεν ενσωματώνεται στην τιμή αλλά καταβάλλεται επιτόπου από τον ταξιδιώτη δημιουργώντας την αίσθηση της κρυφής χρέωσης. Μπορεί, δε, να αποτελέσει σημαντικό έξοδο αν η τάση για αύξηση της επιβάρυνσης συνεχιστεί. Στη Ρώμη έφτασε φέτος (2015) τα 6 ευρώ κατ' άτομο ανά διανυκτέρευση.)
- Να συνδεθεί ο παραδοσιακός τομέας του Τουρισμού με την τοπική προσφορά από άποψη προϊόντων και υπηρεσιών και υλικών και αυτών αγαθών προκειμένου να διαφοροποιηθεί η Ευρωπαϊκή τουριστική προσφορά από εκείνη των άλλων κρατών και ηπείρων.

⁷⁶ Ψήφισμα ΕΚ ρ7.τα (2011) 0407-27/9/2011 πρόταση 12

⁷⁷ Ψήφισμα ΕΚ ρ7.τα (2011) 0407-27/9/2011 πρόταση 59

Τέλος, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο⁷⁸ προτείνει την ενίσχυση της διαδικτυακής πύλης www.visiteurope.com προκειμένου να μεγιστοποιηθούν η διαθεσιμότητα και ο απόλυτα προσιτός χαρακτήρας της παροχής πληροφοριών σε όλες τις γλώσσες της ΕΕ και τις κύριες γλώσσες εκτός ΕΕ με έμφαση στις γλώσσες των χωρών BRICS, Ρωσικά – Ινδικά (κύριες διάλεκτοι) Κινέζικα (κύριες διάλεκτοι).

6.3 ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΥΠΑΓΟΡΕΥΣΗ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΣΤΟΧΩΝ & ΕΛΕΓΧΟΣ

Ακολουθώντας την τάση που παρατηρείται την τελευταία 15ετία στην ΕΕ, κάτι που έχει και θεσμική βάση, (συνθήκη της Λισσαβόνας) για την συγκέντρωση των αρμοδιοτήτων σε όργανα της ΕΕ όσον αφορά στη χάραξη πολιτικής και στη λήψη πρωτοβουλιών για την εφαρμογή της, (βλέπε eurogroup, Euroworking group), στον τομέα του Τουρισμού, διαφαίνεται μια τάση για ουσιαστική ομογενοποίηση των διαδικασιών εντός ΕΕ και της συγκέντρωσης του ελέγχου στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Στο άρθρο 199 της Συνθήκης Λειτουργίας της ΕΕ (της πιο πρόσφατης αναθεώρησης των κανόνων λειτουργίας της ΕΕ)⁷⁹, ο Τουρισμός καθίσταται ειδική αρμοδιότητα της ΕΕ δεδομένου ότι «της επιτρέπει να υποστηρίζει και να συμπληρώνει τις δράσεις των κρατών-μελών, ενθαρρύνοντας την δημιουργία ενός ευνοϊκού περιβάλλοντος για την ανάπτυξη των επιχειρήσεων του τομέα, ενισχύοντας τη συνεργασία μεταξύ των κρατών-μελών και αποκλείοντας ταυτόχρονα οποιαδήποτε εναρμόνιση των νομικών και κανονιστικών διατάξεων των κρατών-μελών»⁸⁰

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο θεωρεί ότι «με βάση τη νέα αυτή αρμοδιότητα, απαιτείται η κατάρτιση μιας Ευρωπαϊκής στρατηγικής με σαφείς και φιλόδοξους στόχους»⁸¹ παρότι καταλήγει «που θα σέβεται απόλυτα την αρχή της επικουρικότητας»⁸²

⁷⁸ Ψήφισμα ΕΚ p7.ta (2011) 0407-27/9/2011 πρόταση 22

⁷⁹ 2012/c326/01

⁸⁰ Ψήφισμα ΕΚ p7.ta (2011) 0407-27/9/2011 δεδομένο Ζ

⁸¹ Ψήφισμα ΕΚ p7.ta (2011) 0407-27/9/2011 δεδομένο Η

⁸² Ψήφισμα ΕΚ p7.ta (2011) 0407-27/9/2011 δεδομένο Η

Παρότι και στα δύο προαναφερθέντα εδάφια, όπως και στην συνθήκη της Λισσαβόνας, ορίζεται σαφώς ότι η ΕΕ δεν μπορεί να προωθήσει την εναρμόνιση νομικών και οικονομικών διατάξεων (στον τομέα του Τουρισμού) μεταξύ των κρατών-μελών (άρθρο 5 παρ. 2) εντούτοις ορίζεται ότι η ΕΕ μπορεί να συμπληρώνει τις δράσεις των κρατών-μελών με συγκεκριμένα μέτρα ώστε να επιτευχθούν οι στόχοι του εν λόγω άρθρου(195 παρ. 2). Ορίζεται δε ότι κατ' εξαίρεση η ΕΕ μπορεί να αναλάβει πρωτοβουλίες που τα κράτη-μέλη θα ήθελαν να είχαν αναλάβει αλλά δεν δύνανται ή να πάρει μέτρα σε θέματα μεγάλου βεληνεκούς λόγω μεγέθους (Άρθρο 5 παρ.3). Ανοίγεται έτσι η δυνατότητα στην ΕΕ να επιβάλλει τη συνεργασία μεταξύ κρατών-μελών ή περιοχών.⁸³(χαρακτηριστικό της νοοτροπίας αυτής, χωρίς, στην προκειμένη περίπτωση, να έχει άδικο). Η διαφαινόμενη τάση συγκέντρωσης δεν θεωρείται από τους εισηγητές εκ προοιμίου αντίθετη στη δημοκρατική λειτουργία της ΕΕ και την πολιτική ανεξαρτησίας των κρατών-μελών, διακρίνεται ωστόσο η νοοτροπία που αποδίδει τα προβλήματα και τις αγκυλώσεις στους τοπικούς φορείς και θεσμούς. Χαρακτηριστικά, μεταφέρεται αυτούσιο εδάφιο από την γνωμοδότηση 2011/c44/13(πρόταση 6 παρ. 2): «Όσον αφορά στην πολεοδομία, ένα βασικό ερώτημα είναι: ποιος πρέπει να μπορεί να αποφασίζει για τα οικοδομικά έργα. Ενδεχομένως να υπάρχουν συγκρούσεις μεταξύ των τοπικών κοινοτήτων που κατευθύνονται από τοπικά επιχειρηματικά συμφέροντα και των περιφερειακών ή κεντρικών αρχών που έχουν ευρύτερη οπτική γωνία και επιθυμούν να μετριάσουν την οικοδομική επέκταση».

Αντίθετα, στα πλαίσια της ίδιας γνωμοδότησης (συμπέρασμα 1.4) θετικά αξιολογείται η, στο ίδιο πάντα κλίμα, πρόταση της ΕΟΚΕ για την δημιουργία γενικής διεύθυνσης για τον Τουρισμό, υπηρεσία που, εντός της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «θα δρούσε ως θεματοφύλακας των συμφερόντων του Τουρισμού στο πλαίσιο των οργάνων και πολιτικών της ΕΕ.»

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο⁸⁴ προτείνει σαφώς στην Επιτροπή να εκτιμήσει τη δυνατότητα υλοποίησης ενός Ευρωπαϊκού σήματος για τον «Τουρισμό ποιότητας», προσδιορίζοντας τα ελάχιστα κριτήρια ποιότητας.

Θεωρεί ότι, προκειμένου να αποτραπούν ο κίνδυνος σύγχυσης μεταξύ των καταναλωτών, πρέπει να αποφευχθεί η διάδοση των σημάτων και να περιοριστεί ο αριθμός τους. Καλεί την Επιτροπή

⁸³ Μελέτη ECORYS σελ. 84

⁸⁴ Ψήφισμα ΕΚ p7.ta (2011) 0407-27/9/2011 προτάσεις 25-26-27

να αξιολογήσει τα υφιστάμενα σήματα. Καλεί την Επιτροπή, τα κράτη-μέλη και τους ενδιαφερόμενους παράγοντες να εξετάσουν μακροπρόθεσμα την πιθανότητα συγχώνευσης σε ένα μοναδικό «Ευρωπαϊκό σήμα ποιότητας» και «οικολογικό σήμα για τις υπηρεσίες τουριστικών καταλυμάτων».

Καλεί την Επιτροπή να προωθήσει μια ειδική πρωτοβουλία για την σταδιακή εναρμόνιση των συστημάτων κατάταξης των καταλυμάτων (ξενοδοχείων, ξενόνων, ενοικιαζόμενων δωματίων) μέσω προσδιορισμού των ελάχιστων κοινών κριτηρίων. Καλεί την Επιτροπή να συγκεντρώνει και να δημοσιεύει κάθε χρόνο τις «ορθές πρακτικές» στον Τουρισμό.

Παρότι, κατά τους εισηγητές, οι παραπάνω προτάσεις κινούνται μάλλον προς την σωστή κατεύθυνση, εντούτοις κάνουν φανερή την τάση για εναρμόνιση πρακτικών, αν όχι κανονισμών στα κράτη-μέλη για ζητήματα Τουρισμού.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Δύο δυνατότητες διαγράφονται για την ΕΕ: Αφενός να αναλάβει ενεργό ρόλο στην ανάπτυξη του Τουρισμού στα κράτη-μέλη και αφετέρου να συγκεντρώσει το ενδιαφέρον της σε ορισμένες προτεραιότητες. Ο Τουρισμός εξαρτάται φυσικά, κατά πρώτο λόγο, από τις πολιτικές των κρατών-μελών. Ομως, η Κοινότητα δημιούργησε ένα ευνοϊκό πλαίσιο και μπορεί ακόμη να βελτιώσει αυτό το πλαίσιο θεσπίζοντας ορισμένους κοινούς κανόνες και συντονίζοντας καλύτερα τις ενέργειές της, που αφορούν στον Τουρισμό. Ωστόσο, **δεν πρέπει ούτε να προσπαθήσει να συντονίσει τις εθνικές πολιτικές**, ούτε να προσπαθήσει να λύσει τα προβλήματα που μπορούν να αντιμετωπιστούν καλύτερα σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο. Δεν θα πρέπει να παραγνωρίζουμε ότι ο ρόλος ορισμένων Κ-Μ μεταξύ τους στον Τουρισμό είναι ανταγωνιστικός.

Το μέχρι σήμερα πλαίσιο στήριξης του Τουρισμού μπορεί να συνοψιστεί στα ακόλουθα:

- Κοινοτική χρηματοδότηση από το Περιφερειακό, το Κοινωνικό και το Γεωργικό Ταμείο για διάφορα σχέδια που εντάσσονται στον Τομέα του Τουρισμού.
- Μετά τη συνθήκη του Maastricht οι τελωνειακοί έλεγχοι εντός ΕΕ έχουν καταργηθεί με εξαίρεση την αγορά αυτοκινήτου και σκάφους
- Καθιέρωση του ενιαίου Ευρωπαϊκού διαβατηρίου που πάντως έγινε με αργούς ρυθμούς. Μετά την έναρξη της ισχύος για την Συνθήκη Schengen όμως αποτελεί κοινό τόπο ενώ με ραγδαίους πια ρυθμούς έπαψαν οι έλεγχοι στα ενδοκοινοτικά σύνορα και πολύ σύντομα εξέλειπαν και οι κτηριακές εγκαταστάσεις των συνόρων. Τα σύνορα μεταξύ των χωρών της ΕΕ σηματοδοτούνται πλέον μόνο από πινακίδες με τα ονόματα των δύο γειτονικών χωρών σαν να επρόκειτο για διοικητικές περιφέρειες της ίδιας χώρας.
- Ήδη από τις αρχές της δεκαετίας του 1990 με τα προγράμματα Erasmus, Lingua & P.I.C. (στα οποία έγινε αναφορά) η ΕΕ υποστήριξε θερμά την διακοινοτική συνεργασία σε θέματα εκπαίδευσης και κατάρτισης. Στις δεκαετίες του 2000 και 2010 η υποστήριξη

αυτή οδήγησε στη δημιουργία προγραμμάτων σ' αυτόν τον τομέα με μεγαλύτερη εξειδίκευση και σε ανώτερο επίπεδο. Πρόσφατο παράδειγμα το Ευρωπαϊκό master στην Τουριστική Διοίκηση (EMTM) 2010-2013⁸⁵

- Προγράμματα για την υποστήριξη του κοινωνικού (Calypso), πολιτιστικού και αγροτικού Τουρισμού και πρωτοβουλίες για την δημιουργία τουριστικών πακέτων γι αυτές τις μορφές Τουρισμού

Η προσπάθεια της ΕΕ για τη διατήρηση της δεσπόζουσας θέσης της ΕΕ ως προορισμού στοχεύει :

- Στην ανάδειξη της ποιότητας, την πολυμορφίας της ποικιλότητας του Ευρωπαϊκού τουριστικού προϊόντος.
- Στη δημιουργία νέων, καινοτόμων και ανταγωνιστικών πακέτων που θα απαντούν στις ανάγκες των τουριστών.
- Στη διευκόλυνση της προσέλκυσης τουριστών εκτός ΕΕ με τη σύναψη συμφωνιών εναερίων μεταφορών ή εταιρικών σχέσεων, με την απλοποίηση των διαδικασιών έκδοσης τουριστικής visa⁸⁶
- Στην ανταγωνιστικότητα των προϊόντων που αγοράζουν οι τουρίστες, συμπεριλαμβανομένων των επώνυμων.
- Στον κατά το δυνατόν περιορισμό της επιβάρυνσης των ταξιδιωτών στην ΕΕ με φόρους.
- Στη σύνδεση του τομέα του Τουρισμού με την τοπική προσφορά από άποψη προϊόντων και υπηρεσιών, υλικών και αυτών αγαθών, προκειμένου να διαφοροποιηθεί η Ευρωπαϊκή τουριστική προσφορά από εκείνη των άλλων κρατών και ηπείρων.

⁸⁵ www.emtmmaster.net

⁸⁶ Ψήφισμα ΕΚ ρ7.τα (2011) 0407-27/9/2011 πρόταση 12

Σύμφωνα με όλα όσα αναφέραμε στις προηγούμενες ενότητες, θεωρούμε την Απόφαση της Ευρωπαϊκής Ένωσης να δρομολογήσει την συζήτηση για ένα νέο βελτιωμένο πολιτικό πλαίσιο για τον Ευρωπαϊκό Τουρισμό, ως μια πολύ σωστή κίνηση, που μπορεί να βοηθήσει μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα την Ευρωπαϊκή Οικονομία, καθώς τα μέτρα που προτείνει κινούνται στη σωστή κατεύθυνση.

Σε αυτό το πλαίσιο, οι άξονες μιας ισορροπημένης και αειφόρου ανάπτυξης του τουρισμού θα πρέπει να είναι ο εκσυγχρονισμός των υποδομών, η βελτίωση και εξειδίκευση της επαγγελματικής κατάρτισης, η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ τα δίκτυα πληροφόρησης, κλπ. Οι άξονες αυτοί μ άλλα λόγια οδηγούν σε μια σειρά μέτρων, τα οποία πρέπει να ληφθούν υπόψη στις μελλοντικές ευρωπαϊκές πρωτοβουλίες

Στην παρέμβαση μας αυτή θα σταθούμε σε μερικά ζητήματα που κατά τη γνώμη μας έχουν ιδιαίτερη βαρύτητα για την επιτυχία του στόχου Αειφόρος Ανάπτυξη του Τουρισμού της Ευρώπης από τρεις σκοπιές : περιβαλλοντική, κοινωνική και οικονομική .

Πιστεύουμε ότι τα κράτη μέλη θα πρέπει να προωθούν πολιτικές που ενισχύουν τον τουριστικό κλάδο αξιοποιώντας στο μέγιστο τις νέες χρηματοδοτικές δυνατότητες της Ε.Ε ωστόσο σε χώρες όπως η Ελλάδα, όπου ο τουρισμός αποτελεί «βαριά βιομηχανία», μέτρα όπως η αύξηση του ΦΠΑ σε ορισμένα νησιά, πλήττουν την ανταγωνιστικότητα προορισμών, οι οποίοι εξαρτώνται άμεσα από τουρισμό συχνά χαμηλού κόστους και απόδοσης. Μια τέτοια πολιτική, οδηγεί σε αδυναμία ανταγωνισμού προς τον Τουρισμό που αναπτύσσεται σε γειτονικές τρίτες χώρες, όπου δεν ισχύουν οι ευρωπαϊκοί κανόνες ανταγωνισμού και οι κυβερνήσεις έχουν τη δυνατότητα να κινηθούν με μεγάλη ευελιξία..

Επίσης, πιστεύουμε ότι η Ε.Ε θα πρέπει να στηρίξει οικονομικά τον τουριστικό κλάδο σε νησιά και παράκτιες περιοχές που δοκιμάζονται από την προσφυγική κρίση και ουσιαστικά χάνουν τουλάχιστον βραχυπρόθεσμα τα όποια μεγέθη τουριστικής ζήτησης είχαν κατορθώσει να προσελκύουν μέχρι σήμερα.

Ένας σημαντικός επίσης θεσμός, που υποστηρίζουμε και χρειάζεται κατά τη γνώμη μας ενίσχυση, είναι ο κοινωνικός τουρισμός, όχι μόνο σε εθνικό, αλλά σε πανευρωπαϊκό επίπεδο,

ώστε οι εργαζόμενοι της Ευρώπης να γνωρίζουν άλλα Κ-Μ, γεγονός που θα συμβάλει στην ενίσχυση της αλληλεγγύης μεταξύ των λαών της Ευρώπης. Ήδη υπάρχει η πολύ θετική εμπειρία του Προγράμματος ΚΑΛΥΨΩ μέσα από την οποία τεκμηριώνεται, ότι με σωστό προγραμματισμό και με σημαντική αύξηση των διαθέσιμων οικονομικών πόρων για το σκοπό αυτό μπορούμε να πετύχουμε πολλά ωφέλιμα αποτελέσματα, όπως σημαντική επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου αύξηση της απασχόλησης και άλλα στα οποία έχουμε αναφερθεί σε ξεχωριστό κεφάλαιο.

Πάνω από όλα, όμως πιστεύουμε ότι για την προώθηση της τουριστικής ανάπτυξης και ιδιαίτερα για την προώθηση της αειφορίας και της ανταγωνιστικότητας του τουρισμού η έμφαση θα πρέπει να δοθεί άμεσα και πρώτιστα στο ανθρώπινο δυναμικό. Ο τουρισμός είναι από τη φύση του ανθρωποκεντρικός και η διαχείριση ανθρώπινων πόρων τίθεται από μόνη της πρώτη σε προτεραιότητα. Η συνεχής επαγγελματική κατάρτιση αλλά και οι σωστές εργασιακές σχέσεις, ο σεβασμός δίκαιων και ανθρώπινων όρων εργασίας είναι στοιχεία που θα αποδώσουν κύρος και αξιοπρέπεια στα τουριστικά επαγγέλματα.

Έτσι θα μπορέσουμε να προσελκύσουμε τους ικανότερους των νέων διασφαλίζοντας τα απαιτούμενα ποιοτικά χαρακτηριστικά του τουρισμού σε σταθερή μακροχρόνια βάση

Πέρα όμως από τις προϋποθέσεις που πρέπει να ακολουθήσει μια κοινωνία για μια επιτυχή βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη θα πρέπει να μην παραβλέψει το γεγονός ότι η τουριστική δραστηριότητα είναι ευάλωτη και ασταθής σε περιόδους φυσικών θεομηνιών, συρράξεων και οικονομικής ύφεσης. Για αυτό το λόγο περιοχές με τουριστικό ενδιαφέρον θα πρέπει να αντιμετωπίζουν με μεγάλη σοβαρότητα την οικονομική τους υπερεξάρτηση από την δραστηριότητα του τουρισμού. Για αυτό θα πρέπει να προωθούν μια ισόρροπη ανάπτυξη και άλλων οικονομικών δραστηριοτήτων (γεωργία, κτηνοτροφία παραδοσιακές τέχνες, βιομηχανία και βιοτεχνία) ώστε να μπορέσουν να θεμελιώσουν μια γενικότερη κοινωνική οικονομική περιβαλλοντική βιωσιμότητα και ευημερία μιας περιοχής.

ΞΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ - LINKS

J. Boissevain (1996). *Coping with tourists: European reaction to mass tourism* OXFORD PRESS

www.destinationworlds.info/newsletter/feature45.html

BRAMWELL (2012). *Coastal mass Tourism: Diversification and sustainable development in Southern Europe*, CHANNEL VIEW

CLAVE et al. (2012). *The urban nature of coastal mass tourism destinations. A methodological approach from a global perspective*. School of tourism and Hotel Management Antalya

Smartbrooke (1999) *Sustainable tourism management*. CABI Publishing, London, UK

WEAVER (2001) *The encyclopedia of ecotourism*, CABI Publishing London UK

OIKONOMOY & ΔΙΚΟΥ (2008) *Intergrating Conservation and Development of the national Marine Park of Alonissos, Northern Sporades, Greece: Perception & Practice in Environmental Management, vol. 42, issue 5, pg 847-866*

STUDY IN SUPPORT OF POLICY MEASURES FOR MARITIME AND COASTAL TOURISM AT EU LEVEL. SPECIFIC CONTRACT UNDER FNC MASE/2012/06-SC D1/2013/01-S12.648530

ROTTERDAM-BRUSSELS 15/9/2013

ECORYS NETHERLANDS BV www.ecorys.ne

MRAG

s.PRO-sustainable projects

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ ΕΛΙΣΑΒΕΤ « Νομοθεσία Τουριστικών Επιχειρήσεων 2008 Εκδόσεις Προπομπός

Ηλεκτρονική έκδοση της επίσημης εφημερίδας των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων Επίσημη ιστοσελίδα της ΕΕ

ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

WWW.EKEM.GR

WWW.OIKOLOGOS.GR

WWW.KATHIMERINI.GR